

FRENK LARAMI

DOŠ HOLIDEJ

BROJ 361 • CENA 42,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 1,70 €
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 1,38 €
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 0,70 €
Hrvatska 10 KN
Slovenija 270 SIT
2. jul 2004.

DERRANGO

★ **DOK HOLIDAY** ★

361

Frenk Larami

DURANGO

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 361

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

HOUR OF VENGEANCE

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER-GAĆEŠA

Štampa: 24. VI 2004.

Tržište: 2. VII 2004.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: JP MAGYAR SZÓ – OJ Štamparija FORUM, Novi Sad, Vojvode Mišića 1

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – HOUR OF VENGEANCE

Copyright: MAP. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući prava na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Dok je pun Mesec sijao na nebu osu-
tom milionima zvezda, grupa konjani-
ka dojahala je niz Indijen Ridž. Konja-
nici su jahali u zbijenoj grupi, jureći niz
padine obrasle retkim žbunjem meskite
i borova, čiji su se vrhovi dizali ka sre-
brnastom nebu. Za njima je još dugo
ostao da lebdi beličast oblak prašine.

Konjanici su se najзад zaustavili na
jednom stenovitom uzvišenju koje se
nadosilo nad dolinom. Oštre oči pro-
češljale su teren koji se u mraku pružao
pred njima. Tamna trouglasta dolina bila
je nalik na široko more trave, tu i tamo
prošarano tačkicama svetlosti dvana-
estak svetiljki.

Veliki Kurt Mek Grou, nakrivljen u se-
dlu kao naduveni žabac, zabacio je ka-
potiljku stetson sa širokim obodom i oči-
ma crnim kao ugalj još jednom osmotrio
prizor pred sobom.

– Kučkini sinovi! – procedio je tihim i
promuklim dubokim glasom, koji kao da
je dolazio iz groba.

– Ali... to je sada legalno, mister Mek
Grou – zacvileo je njegov nadzornik
Kejd. – Zakon o naseljavanju je sada na
snazi i u državi Juta.

Mek Grou je stavio cigarilos između
debelih usana i zapaljena šibica obasjala
je njegove oči utonule duboko u duplje
i mlohavo opuštene obraze. Tanak, jedva
vidljiv ožiljak pružao mu se od ugla le-
vog oka sve do sredine obraza kao us-
pomena na neku staru ranu od noža.

– Znaš šta, Kejde? – odgovorio je to-
bož blagim glasom, obraćajući se ne sa-
mo oslovljenom nadzorniku već i svim
ostalim kaubojima s ranča „Dajamond
M.“ koji su te noći jahali s njim u ovaj
poduhvat. – Ja sam došao ovamo s jed-
nim kolima i trojicom ljudi pre dvadeset
godina i mi smo ovu bogomdanu zemlju
oteli od Apača. Otelili smo je i od nje na-
činili ovo što je ona danas. Znojili smo
se i ubijali radeći da stvorimo za nas ran-
čeve kakvi dolikuju pravim ljudima. Sto-
ku smo gajili i na našim rančevima i u
slobodnoj preriji... a zašto i ne bismo kad
za to nije bilo nikakvih prepreka?

Kauboji s ranča „Dajamond M.“ su se
zgledali. Radili su za najoholijeg i naj-
bogatijeg stočara u celoj pokrajini i on
ih je dobro plaćao. Tu tiradu čuli su i ra-
nije već više puta, a čuli su i Mek Grou-
ovo hvalisanje kako je Bafelou Plejns,
obližnji grad, njegova tvorevina i da po-
stoji samo zato da bi služio zadovoljavan-
ju potreba njegovog ogromnog ranča.

– Slobodna prerija – ponovio je bogati
stočar – bila je takođe deo mog ranča
pre nego što su ove skitnice došle na Za-
pad!

– Ali... zakon je...

– Zakon koji su napisale budale što ži-
ve hiljadama milja odavde, budale koje
nisu u stanju da razlikuju šta je kod go-
večeta glava a šta rep! – progundao je
Mek Grou. – Oh, da, znam ja za taj idiot-
ski zakon koji naseljenicima daje pravo

da dođu ovamo i zauzmu otvorenu, slobodnu preriju. Čitam i ja novine, Kejde. Ali ja znam i nešto drugo! Ti prokleti orači postavljaju ogradu i dosad su ogradili velike komade odličnih pašnjaka. Te zmiје odsecaju komad po komad slobodne prerije... mojih pašnjaka!

Mek Grouove oči našle su u mraku svetlost koju je tražio. Bila je to slaba, svetla tačkica, koja je žmirkala ispod jednog udaljenog brdskog grebena. Povukao je gust dim iz cigarilosa i pogledao svog nadzornika, a onda i ostale.

– Vi, momci, znate zašto smo došli ovamo?

Kejd je šumno progutao pljuvačku. – Naravno, gazda.

– Ovo što će se desiti trebalo je već odavno da se odigra, mister Mek Grou – rekao je Džoni Linten uz udvorički osmeh na suvonjavom licu. Pri tom je košcatu šaku spustio na dršku svog revolvera.

– Mi smo uz vas! – izjavio je Leni Thompson odsečno. Leni je bio omalen stasom, skoro kepec, potpuno ćelav i prodornih i svetlih, ali vodnjikavih očiju. Pre nego što je stigao na ranč „Dajamond M.“ on je za sobom širom Teksasa ostavio dobar broj humki, a pričalo se potajno kako njegovo lice ukrašava više poternica u nekim državama. Bez obzira na to, Mek Grou ga je unajmio. Čovek, kakav je Leni Thompson, ponekad može da bude od velike koristi. Naročito u noćima kakva je ova.

– Jeste li posetili Kejsija? – upitao je Mek Grou ravnodušno, skoro nezainteresovano, obraćajući se Thompsonu i Semu Ejmsu.

– Juče – potvrdio je Thompson. – Preneli smo mu vaše upozorenje, mister Mek Grou. Da se čisti ili...

– I?

– Rekao nam je da idemo dođavola – procedio je Ejms, gladeći šakom svoju pušku sa skraćenom cevi.

– Ako Klint Kejsi kaže ljudima s ranča „Dajamond M.“ da odu dođavola, a te njegove reči ostanu nekažnjene, onda će i ostali naseljenici ostati gde su i reći isto. Štaviše, nahrupiće i drugi – reče Mek Grou.

Svaki od konjanika u grupi znao je da je to što govori njihov gazda nepobitna činjenica. Jer Klint Kejsi je bio samozvani vođa naseljenika, smeo i hrabar čovek, koji je odlučio da ostane na zemljištu koje je zauzeo, hrabreći i ostale da se bore za svoja prava. I zaista, ostali naseljenici upirali su oči u njega. Slušali su ga i tražili od njega savet i pomoć kad im je to bilo potrebno. Zbog toga je Mek Grou znao da prvo Klinta Kejsija treba svesti na pravu meru. Kada on bude izbačen iz doline ili uništen, naseljenici će ostati bez svog prirodnog vođe. Pa dobro. Kejsiju je bilo rečeno da ode iz doline i on je to odbio. Preostalo je, dakle, samo jedno: da bude uništen.

– Imaš li hrabrosti za ovaj poduhvat, Kejde? – upiato je Leni Thompson izazovno.

Sada su sve oči bile uperene u nadzornika ranča, jer su svi znali da Thompson priželjkuje Kejdovo mesto. On tu želju nije ni skrivao.

– Pođimo! – odluči se Kejd.

Mek Grou se osmehnuo:

– Znae šta? Noćas sam zaista dobro raspoložen. Pružiću Kejsiju još jednu priliku da ode.

– A kada on to odbije, mister Mek Grou – izjavi Leni Thompson hladno – spalićemo njegovu kuću i njega zajedno s njom!

– Da, mislim da ćemo baš to učiniti – potvrdi debeli rančer.

Nakon tih njegovih reči konjanici s ranča „Dajamond M.“ pohrlili su niz padinu u dolinu.

* * *

Dok Holidej se po ko zna koji put okrenuo u postelji. Iako je bio kraj avgusta, s dosta svežim noćima, njemu je ispod ćebeta bilo pretoplo i nije mogao da zaspi.

Mesečina se probijala kroz mrežaste zavese i obasjavala postelju i deo zida sa slikom bračnog para Kejsi i njihovog sinčića Adama. Kao i njegov otac Klint, mali Adam je imao kuštravu zlatnožutu kosu i lice prošarano pegama. Klint je bio visok, snažan čovek i njegov sin je obećavao da će likom i stasom biti isti otac.

Zapadnjakov pogled zadržao se na Klintovoj ženi Lini. Pri svetlosti mesečine izgledala je bleđa, ali Dok je znao da joj je ten potamneo od sunca i da je tamnoputa kao Indijanka. Imala je crnu, sjajnu kosu, tamne blistave oči i vitko telo. Pomislio je kakvo bi uživanje bilo pomilovati tu glatku kožu, meku i nežnu kao saten. San mu se sasvim razbio i on je svesno izbacio Linu iz svojih misli. U misli mu se vratio razgovor s njenim mužem Kejsijem. Njegov stari prijatelj, još iz dana kada su zajedno plovili po Misisipiju, činio mu se sasvim srećan u novom životu. Mada je svakoga dana morao naporno da radi i najveći deo vremena provodio kopajući rupe za stubove i ukucavajući teškim maljem debele kočeve u zemlju. Uprkos tome bio je nasmejan i vedar. Nije mu smetalo što mu

mišice pucaju od naprezanja, što se znoj i prži na suncu, jer je zemlja bila njegova. On ju je kupio od države za simboličnu sumu novca, uz uslov da na zemlji ostane sedam godina i u tom periodu je oplemeni i unapredi. Ako bude mogao da ostane...

To „ako“ bila je jedina senka na Klintovom vedrom licu i nadnosila se kao pretnja nad njegovu sreću u obliku čoveka, po imenu Mek Grou, surovog rančera starosedeooca, koji je do tada suvereno vladao tom oblašću. Kurt Mek Grou je smatrao da je prerija njegova, a svakog naseljenika je gledao kao uljeza, koga jednostavno treba zgaziti. Nije ga se ticalo to što su naseljenici bili ljudi kao i on, što imaju porodice, ženu i decu. On je naprosto mislio kako svi drugi nemaju pravo da udišu isti vazduh s njim, čak da nemaju pravo ni na život.

Ali Mek Grou nije bio ni prvi ni poslednji koji je tako mislio, prisetio se rezignirano zapadnjak i opet promenio položaj u postelji. Pred oči mu je ponovo izišla Lina, usnula u toplom krevetu, kose raste po jastuku. Topli žmarci prostrujali su njegovim telom i on se naljuti na sebe. Na malom krevetu u uglu promeškoltio se šestogodišnji Adam i to je Doka vratilo u stvarnost. Negde napolju, u noći, huknula je sova.

Odjednom je topot konjskih kopita razbio tišinu i Holidej se uspravi i sede u krevetu. U drugoj sobi čuo je škripanje federmadraca i šum bosih nogu po podu, a onda ponovo sve bližu tutnjavu u noći.

– Klinte... – začuo se Linin sanjivi glas.

– Ne miči se – naredi joj muž oštro.

Zapadnjak je skočio iz postelje i navukavši pantalone i čizme, prišao pro-

zoru. Žustrim pokretom ruke razgrnuo je zavesu i pogledao na mesečinom obasjanu preriju. Trenutak kasnije konjanici su izbili na vrh tamnog uzvišenja iznad kolibe i zastali, postrojeni u nizu, a siluete su im se oštro ocrtavale na srebrnoj pozadini neba.

– Ko su oni, Klinte? – začu se Linin uplašeni šapat.

– Ponoć je i sigurno nisu došli ovamo zbog čistog vazduha – odvrati on napregnuto – niti da nam učine prijateljsku posetu.

– Mek Grou? – izustila je Lina drhteći.

– Tako izgleda.

– Gospode Bože!

– Sklonite se od prozora, Lina – reče. Dok tiho ulazeći u dnevnu sobu i Lina se stidljivo pokrila rukama, skrivajući zaobljene grudi koje su se ocrtavale kroz tanku spavaćicu.

Kejsi Klint nije primetio njeno snebivanje. Bio je obuzet prizorom na uzvišenju i dah mu je zastao kada se jedan krupni konjanik na belcu izdvojio od ostalih i kao senka smrti uputio se prema pročelju kuće.

– To je onaj lupež Mek Grou – proce di Klint.

Debeli rančer zaustavi konja. Lice mu je bilo zaklonjeno obodom šešira, ali je mesečina jasno ocrtavala njegovu siluetu. Neko vreme je sedeo u sedlu, prelazeći pogledom po brvnari izgrađenoj rukama ljudi koji su se usudili da dođu u „njegovu“ preriju. Po rančarovom držanju i pogledu zapadnjak je znao da ovaj ne smera ništa dobro. Slika ponoćnih konjanika bila mu je suviše dobro poznata.

– Kejsi! – Mek Grouov poziv ledeno je odjeknuo u noći. – Kejsi... ovde je Kurt Mek Grou.

– Čujem te, Mek Grou – Kejsi je širom otvorio vrata i prkosno stao pred noćnog posetioca.

Mek Grou je zažmirio.

– Kasno je, Kejsi i moji ljudi žude za snom i svojim posteljama, pa ću zato biti kratak!

– Nemamo mi šta jedan drugom da kažemo, Mek Grou!

– Moji ljudi su te posetili i preneli ti poslednje upozorenje – reče stočar. – Kazali su ti da za farmerski šljam nema mesta u ovoj dolini... Prijateljski su te opomenuli da se odseliš... a ti si bio grozno grub i nepristojan prema njima.

– Ja sam ovde na osnovu zakonskog akta i vi to dobro znate – odvrati Klint resko. U drugoj sobi čulo se kretanje malog Adama.

– Ah, čuo sam i ja o nekom glupom zakonu što su ga napisali idioti koji sede u foteljama u Vašingtonu – podsmehnuo se rančer. – Ali ovde mi sami pišemo naše zakone, Kejsi. Pišemo ih kao što smo ih pisali od onog dana kada smo ovu zemlju oteli od Indijanaca. Ovde je jedini zakon čovek s revolverom u ruci!

– Vremena su se promenila – odgovori mu Kejsi. – Ljudi dolaze ovamo na Zapad! U ovoj dolini već ima dosta naseljenika, a dolaze i drugi...

– Znaš šta, Kejsi? Ako nekim slučajem ti sutra ujutru budeš mrtav, mislim da će to većinu njih odvratiti od njihove namere... kako one koji su već ovde, tako i one koji su na putu ovamo!

Nastala je duža tišina i Holidej je ulučio trenutak da se umeša. Znao je da ukoliko to sada ne učini, uskoro više neće moći i talas nasilja probiće tanku branu još preostale čovečnosti i sručiti se na njih smrtonosnom silinom. Zaklonjen

iza odškrinutog prozora obratio se Mek Grou:

– To što kažete nije dostojno poštenog i odgovornog građanina Sjedinjenih Država, mister Grou. Zna i sami kako smo dužni da poštujemo zakon i da kažnjava za njegovo kršenje kad– tad stigne prekršioca. U to sam se mnogo puta uverio.

Nastala je kratka pauza jer rančer nije očekivao da će u Kejsijevoj kući zateći još nekoga.

– Ko ste vi? – upitao je nešto manje nadmenim tonom.

– Nije važno ko sam, mister Mek Grou. Važno je da sam slobodan građanin ove zemlje i da imam pravo da udišem vazduh isto kao i vi... ili ovaj Klint Kejsi kraj mene.

Ako je maločas pokazao izvesnu dozu iznenađenja i nesigurnosti, Mek Grouov glas je sada opet zazvučao odlučno i grubo:

– Možda na drugom mestu, ali ne ovde, mister... ne ovde! Ovo je zemlja stočara, a ne prokletih orača! Ako ste vi jedan od njih, mister, onda to važi i za vas, a sigurno da jeste kad ste u kući farmer-skog šljama.

U tom trenutku Dok je iza sebe začuo šum i ugledao malog Adama sjajnih, uplašanih očiju. – Misis Lina – upozorio je – dete!

Lina je prišla i odgurnula mališana na sigurnije mesto u ugao sobe i zapadnjak je ponovo usmerio pažnju na zbivanja pred kućom.

– Pošto si prema mojim ljudima bio neučtiv, oni su odlučili da te noćas pošaljemo u pakao, Kejsi – rekao je Mek Grou. – Ali ja sam im rekao da hoću da budem fer prema tebi i zato ti dajem po-

slednju šansu. Spakuj stvari na kola i idi!

– A ako neću?

Dok je opazio kako se niz farmerovo čelo slivaju krupne graške znoja. U izrazu njegovog lica bili su izmešani gnev i strah, a grudi su mu se ubrzano dizale i spuštale.

– Otići ćeš u pakao! Svi vi! – odgovori Mek Grou kratko.

Kejsi je uzdrhtao i digao pušku koju je držao u ruci. Dok je video na šta se Kejsi sprema i došapnuo mu: – Čekaj, Klinte, ne brzaj! Treba dobiti na vremenu! – Ali Kejsi ga nije čuo. Primeo je pušku ramenu, a Mek Grou je netremice zurio u njega.

– Je li to tvoj odgovor? – upitao je lažno blagim glasom.

Kejsi je nanišanio na rančera:

– Odlazite!

– Kejsi nam je dao odgovor, momci – reče Mek Grou.

Leni Tompson je digao pušku. Kejđ je nadlanicom prešao preko usana i mašio se revolvera. Jedan drugi kauboj s ranča, melez Ramon Karlos, kresnuo je šibicu i zapalio buktinju koju je držao u desnoj ruci. Plamen je buknuo i bacio avetinjsku svetlost na stroj konjanika s ranča „Dajamond M.“

Kejsijeva puška odjednom je grunula i Karlos se zaljuljao u sedlu. Zapaljena buktinja ispala mu je iz ruke i trenutak kasnije, pre nego što je odjek tog pucnja zamro u daljini, puške konjanika s ranča su zapraštale. Jedan kuršum pogodio je Klinta Kejsija u grudi i on se zateturio unazad i pao obliven mlazom krvi koja je kuljala kroz košulju.

Lina je kriknula a Leni Tompson je dograbio buktinju sa tla i poterao konja u trk, urlajući kao Apač.

Kejsi se pridigao i ponovo nanišanio, ali ga je plotun raskomadano bacio na pod. Lina je pritrčala, dograbila pušku iz njegovih ruku i prišla vratima u trenutku kada je Thompson hitnuo zapaljenu buktinju koja je poletela kroz vazduh i uz tup udar pala na daščani krov. Krov je buknuo, suvo drvo je zapucketalo i osetivši miris dima Lina je vrisnula. U očajanju uperila je pušku na Thompsona, ali su iz mraka planula dva hica. Iz Lininih usta oteo se uzdah nalik na jecaj i ona se, teško ranjena, zateturala nekoliko koraka unazad i pala u ugao sobe.

Tada je Holidej priskočio vratima i pre nego što ih je zatvorio ispraznio je revolver na konjanike. Dvojica su pali, ali su ostali pohrlili napred, vitlajući upaljenim buktinjama. U istom trenutku začuo se dečji vrisak i iz druge sobe istrčao je mali Adam. Zapadnjak se okrenuo da ga zaštititi od kiše kuršuma koji su lomili prozorska okna i zarivali se u drvene zidove, ali su u tom trenutku dve zapaljene buktinje ubačene u odaju i zaveses buknule. Petrolej, prosut iz razbijene svetiljke, munjevito je planuo i cela odaja našla se u plamenu. Dečak je ponovo vrisnuo i potrčao prema majci koja je nepomično ležala na podu. Kroz huku požara Holidej je spolja čuo glasan protest. Bio je to Kej, nadzornik ranča:

– Za ime božje, mister Mek Grou, unutra je i dete!

– Farmersko dete – nasmejao se cinično rančer.

Brvnara je bila načinjena od borovih debala i dasaka i plamen se za nekoliko sekundi proširio. Plameni jezici lizali su s krova, zidova i poda polivenog petrolejem. Dok je pokušao da dospe do Lina i malog Adama zgrčenog pored majke,

ali plamen mu je presekao put. Kašljući i grcajući, ustuknuo je nekoliko koraka da dođe do vazduha, a za to vreme konjanici su zasuli ponovo kuću buktinjama. Dok je priskočio prozoru i ispalio poslednja dva hica na jednog ubicu divlje iskrivljenog lica i ovaj se stropoštao iz sedla, pogođen u čelo. Spolja mu je odgovorio plotun i kuršumi su zasuli sobu, kidajući komade zapaljenih iverki i dižući hiljade varnica. Zapadnjak je polegao po podu na mestu gde ga plamen još nije zahvatio.

Ljut dim ga je grizao za oči. Kroz izmaglicu od suza ugledao je nepomično telo malog Adama. Iz njegovog tela, probijenog kuršumom slivao se mlaz krvi na zapaljenu haljinu njegove majke.. Verovatno je nju bol trgao iz samrtničke nesvesti i ona je otvorila oči. Videvši mrtvog sinčića, vrisnula je prodorno i zanemarujući plamen, koji ju je celu obavio, prigrllila ga na grudi. A onda je bol od plamena nadvladao materinski instinkt i ona je ispustila dete i počela se uvijati kao crv na žeravici. Iz grla su joj se otimali stravični krici, od kojih se ledila krv. Kao izbezumljen, Dok je skočio, ali pre nego što je kroz plamen stigao do nje Lina se zgrčila i ostala tako zgrčena kao upaljena buktinja.

Spolja je Dok ponovo začuo glasne proteste.

– Bože gospode, žena i dete! – Kej-dov glas ličio je na stenjanje.

– Farmerska drolja i farmersko dete koje bi postalo farmersko đubre – odgovorio je Mek Grou sarkastično.

Kao u najpaklenijoj mori, zapadnjak se našao na rubu ludila od užasa. Hteo je da pobegne iz tog pakla, ali nije imao kud, jer je svuda oko njega bio plamen. Digao je ruku i podlakticom zaštitio lice.

Na sebi je imao samo varnicama nagorelu košulju, koja jedva da ga je štitila od užasne jare. Jedini drugi izlaz iz odaje bila su zadnja kuhinjska vrata, ali i kuhinja je buktala u plamenu. Bio je u klopci! Predstojala mu je smrt u požaru. Revolver u njegovoj ruci već je bio vreo, a plameni jezici oko njega počeli su mu hvatati pantalone. Užas je pobedio volju i krik straha krenuo mu je iz grudi da bi ostao zarobljen u stisnutom grlu. Poskočio je s mesta gde je stajao ka malom uzanom hodniku između kuhinje i spavaće sobe, gde je ostalo još nešto prostora nezahvaćenog vatrom.

Izgubivši ravnotežu, našao se na podu. Već je hteo da ustane kad mu je pogled pao na malu metalnu ručicu na podu. Podrum! Drhtavom rukom zgrabio je dršku i s naporom digao poklopac u trenutku kad su se užareni zidovi kuće zatresli pod pritiskom gorućeg krova. U malom podrumu nalazilo se nekoliko sanduka krompira i jabuka, ali je bilo dovoljno mesta za jednu osobu. Više nalik na grobnicu, podrum je bio vlažan i hladan i nudio je zapadnjaku primamljivo pribežište. Nemajući drugog izlaza, Dok je zakoračio na tanke lestve, ali je u tom trenutku začuo lomljenje i tutanj. Pogledao je gore i s užasom video kako se zapaljena tavanica ruši na njega. Mahinalno je digao ruku da se zaštiti, ali mu je teška zapaljena greda odgurnula u ruku i tresnula ga po čelu. Pred njegovim širom otvorenim očima sve je zaigralo i pre nego što je pao na vlažno dno podruma teška greda je zalupila poklopac za njim.

Zatim je oko njega zavládala tama i Dok je izgubio svest. Ležeći u mraku podruma onesvešćen nije mogao da čuje

rušenje zidova i cele konstrukcije kuće, niti praskavo pucketanje vatre.

Nije čuo ni kada se požar stišao i kada su konjanici konačno odjahali.

* * *

Koliko je dugo ležao u uzanom, me-mljivom prostoru, zapadnjak to nije znao, kao što nije znao ni kako je tu dospao. Nije, u stvari, znao ništa sem da postoji, diše i oseća bolove u glavi i celom telu, pa i ti bolovi su bili nekako tupi. Pokušao je da se seti gde je, ali mu to nije pošlo za rukom. To ga je zaprepastilo. Šta se to desilo s njim? Kako je moguće da ne zna baš ništa o tome što je prethodilo ovom mučnom buđenju iz nesvestice. Što je još gore, nije mogao da se seti ni gde je bio pre nego što se našao na ovom mestu, niti ičega pre toga, a ni dalje unazad... Uhvatio ga je užas. Pa on se ničega ne seća! Je li to moguće?

Oko njega bilo je tesno i zagušljivo i sve je mirisalo na dim. Podigao je pogled i kroz malu rupu ugledao tračak blede svetlosti. Pipajući, popeo se po lestvicama i u jednom trenutku mu se tako zavrtelo u glavi da zamalo nije pao. Uspeo je ipak da se održi na lestvicama i stigavši do pukotine video da je ta pukotina u stvari otvor na nagorelom kapku. Nalazio se u nekom podrumu! Pokušao je da digne kapak i ruka mu je prošla kroz ugljenisanu dasku. Još nekoliko pokreta rukom i otvor je postao dovoljno širok da se kroz njega mogao provući. Učinio je još jedan mali napor i našao se na površini kao pustinjski zečić koji je izišao iz svoje jazbine. Iznad njega dizalo se nebo, modro i rumeno u smiraj dana, a

oko njega svuda se crnelo zgarište zatrpano pepelom i nagorelim gredama, koje su se mestimično još dimile. Zemlja na kojoj je ležao još je bila topla. Zgarište, gluva samoća i nemogućnost da se seti bilo čega pritiskali su ga kao neizdrživ teret. Šta se to, zaboga, desilo?

A onda ga je preplavio talas straha. Znao je da se desilo nešto strašno, ali nije mogao da dokuči šta. Osvrnuo se oko sebe, kao da od nekoga očekuje pomoć, ali pomoć niotkuda nije dolazila. Začuo se rani huk sove kao vesnika dolazeće noći. A onda, shvativši odjednom da mora pobeći s tog mesta strave, počeo je da trči. Nije znao od koga i kuda beži, ali je znao da mora pobeći. U početku je imao nejasan osećaj kako mora potražiti ljude, ako ih ima u blizini, a onda mu je mutno sećanje nagovestilo da je ceo njegov košmar delo ljudi i on je odustao od pomisli da ih potraži. Umesto toga shvatio je da mora bežati od ljudi koji su prouzrokovali pakleno zlo koje ga je zadesilo. S uzanog puta skrenuo je u šiblje pa u šumu. Pljuskajući nogama, pregazio je potok i na drugoj obali pao licem u blato.

Umazan blatom, ustao je i produžio da hoda kao u snu. Trnje mu je kidalo košulju i grebalo ga po telu i rukama. U jednom trenutku imao je osećaj kao da se penje, a onda se i taj osećaj izgubio i svi utisci o svetu oko njega zbrkali su se u opšti kaos. Prigušujući stenjanje, hodao je dalje posrćući, saplićući se, padajući i ustajući da bi ponovo nastavio da hoda. Znao je samo da je svuda oko njega mrak i da iza obližnjeg brdskog predela do njega dopire zavijanje vuka. Posle toga nastupila je svetlost dana, žega i žeđ, a zatim opet mrak noći, zvezde i sablasna mesečina. To smenjivanje

nastavilo se isprekidanom besmislenom zbrkom bolesne fantazije. Mučila ga je glad. Pokušao je da je utoli bobicama šumskog žbunja ali ga je njihov opor okus naterao da povрати. Imao je sve manje snage i najzad je pao pored jednog oborenog polutrulog debla bora. Odnokud je do njegovih ušiju opet doprlo zavijanje vuka. Naježio se, ali više nije imao snage čak ni za strah. Zahvatila ga je ravnodušnost, a onda umor i fanatična želja da prekine sa groznom stvarnošću s kojom se sudarao. Klonuo je pored debla i izgubio svest.

* * *

Kada je otvorio oči prvo što je Holidej ugledao bio je plamen vatre.

U njegovoj podsvesti pokrenuo se točak stravičnih uspomena, mutnog sećanja na požar i buktanje plamena svuda oko njega. Činilo mu se da su se plameni jezici pružili prema njemu i on je prigušeno zastenjao. Onda se jedna ruka blago spustila na njegovo rame i Dok je kao iz daljine čuo glas:

– Ne boj se čoveče, bezbedan si!

Sav sleđen, zapadnjak je ostao nepomično da leži, zureći u siluetu koja se nadnela nad njim. Vrhovi borova kao šiljci strela, okrenuti prema nebu, zariivali su se u njegovo plavetnilo. Nejasna senka pretvorila se u lice nekog čoveka. Dok se zagledao u par blagih, ozbiljnih očiju, koje su svetlucale ispod čupavih obrva. Veliki, kukasti nos se pomerio, a mesnate usne su se rasklopile i otkrile zube požutele od duvana.

– Kako se zoveš? – upitalo ga je to nepoznato lice.

Zapadnjakove usne su se rastvorile, ali iz njegovih usta nije izišla nijedna reč.

– Hajde, hajde, ne boj me se – rekao je čovek uz ohrabrujući osmeh. – Čuj, mladiću... mislim da te tako mogu zvati jer si mnogo mlađi od mene, hajde da se nešto dogovorimo. Ja ću tebi reći moje ime, a ti ćeš meni svoje. Važi?

Zapadnjak je progutao pljuvačku. Grlo mu je bilo suvo i ispečeno. Zglavci su ga boleli. Nije imao pojma kako se našao u ovom logorištu, ali nešto mu je govorilo da nije u opasnosti. Ovaj čovek ozbiljnog ali dobroćudnog lica nije izgledao kao neko ko će ga ugroziti.

– Ja se zovem Tom – predstavio se čovek, nabravši obrve. – Tomas Augustus Arčibald Formen, ako baš hoćeš puno ime. Ali obično me zovu kratko „Tom“. A ti?

– Ja sam... – zaustio je Dok promuklo i začutao.

Formen je sačekao trenutak i, misleći da njegovog sagovornika treba ohrabriti, dodao: – Ti si... hajde reci.

– Ja sam... – zaustio je Holidej ponovo i začutao. Praznim pogledom zablenuo se u Formena, čudeći se i sam zašto mu na um ne dolazi odgovor na tako jednostavno pitanje.

– Hajde, reci – bodrio ga je Tom blago. – Valjda znaš kako se zoveš?

Zapadnjak je odmahnuo glavom. Tek tada je iz njegove pomućene svesti izbilo na površinu saznanje da ne zna kako se zove i, začudo, to mu u ovom trenutku nije čak ni zasmetalo. Bio je umoran i sanjiv i sve što je želeo bilo je da se odmori i ispava. Njegov pogled počivao je na sagovorniku u raskopčanoj kariranoj košulji, koja je poznavala i bolje dane, čoveku koji je mirisao na goveda. Sem

košulje, stari čovek imao je na sebi iznošene pantalone s rupom na levom kolenu.

– Ne znaš? – promrmljao je Tom Formen i počeo se po potiljku. Imao je gustu, čupavu kosu koja je vapila za berberskim makazama. Zavrteo je glavom i nastavio: – Čudno. Većina ljudi to zna čak i ako ne zna ime svoga dede ili čak ni oca. No, znao ti to ili ne, nije važno. Znaš li kako sam te našao? Spavao si kao zaklan pored onog borovog debla i po tvom izgledu rekao bih da si pešice prevalio veliki put. Odakle si došao?

Zapadnjak lagano zavrte glavom.

– Ne znaš ni to? Čuj, mladi čoveče, nemaš potrebe da od mene nešto kriješ. Sigurno je da nisi odbegli kažnjenik jer u blizini nema zatvora, a i da jesi, to se mene ne bi uopšte ticalo. Stari Tom nema ništa protiv onih koji ponekad malo pređu granicu zakona. – Namignuo je lukavo Holideju. – Naprotiv. No, ti suviše dobro izgledaš za razbojnika. Pantalone, košulja i cipele su ti poderani kao da si se rvao s medvedima, ali su od finog materijala. Prema tome, stari Tom zna da pred sobom ima čoveka kome doneдавно nije išlo loše. Dakle, šta je bilo? Izgubio si se iz karavana kojim si putovao, ili tako nešto?

Dok odmahnu glavom:

– Zaista ne znam. Verovali ili ne, ne sećam se ničega pre trenutka kada sam se probudio u vašem logoru.

Tom Formen ga je setno pogledao. Bio je toliko iskusan da je znao kako ovaj nesrećnik govori istinu. U početku je malo sumnjao, ali sada mu je bilo jasno da čovek kojeg je našao u šumi polumrtvog od gladi i umora, zaista ne zna ništa o sebi.

– Pantalone su ti mestimično nago-rele, kao da si bio u nekom požaru.

– I meni se tako čini – složio se Dok – ali ne znam da li se to stvarno dogodilo ili sam sanjao.

– Nisam čuo da su Indijanci na ratnoj stazi. U poslednje vreme su mirni. A banditi? – Formen je zavrteo glavom. – U svakom slučaju, sigurno je da si se napešao i da si pao od umora.

Dok je ćutao. Nije se sećao ničega sem zavijanja vuka i straha da će nestati u bezdanu mraka. Sećao se i vatre i žeđi i umora.

– Da, prešao si veliki put, kao da si od nečega bežao. Pa lepo, čoveče, to je nešto što dobro razumem. Vidiš, ja sam u životu dosta bežao i nije mi se jednom desilo da padnem na zemlju od umora i zaspim.

Zapadnjak je na tu izjavu nabrao obrve, ali Formen to nije primetio.

– Mora biti da umireš od gladi i da si žedan kao izgubljen u pustinji – nastavio je stari. – Moraćeš da se zadovoljiš onim što imam. Ovo nije hotel „Rio“ u Frisku, to da ti bude jasno! Možeš da dobiješ samo suvo usoljeno meso i crnu kafu. Šta kažeš na to?

Zapadnjak je umorno klimnuo glavom i čupava Tomova prilika nadnela se nad vatru da podgreje kafu u ulubljenom, pocrnelom čajniku. Natočivši malo crne tečnosti u limenu šolju, pružio ju je Holideju, a uz to i komad sušene govedine i nož kojim je Dok žurno počeo rezati i halapljivo jesti.

– Šta nameravaš da radiš kada se ispavaš i odmoriš? – upitao je Tom gledajući kako Dok proždire komade suvog mesa. – Imaš li neki plan za bližu budućnost?

Ne dižući pogled s hrane, zapadnjak je slegnuo ramenima.

– To sam i mislio. A kuda nameravaš da pođeš? Jesi li razmišljao o tome?

Holidej je ponovo slegnuo ramenima, ali su njegove oči otkrile zbunjenost. Postavljena pitanja očigledno su ga uznemiravala.

– Pitam se šta da radim s tobom, znaš? – promrmľjao je stari sebi u bradu. – Pošto ne znaš ko si i odakle si, onda sigurno ne znaš ni da li imaš rođake i prijatelje.

– Ne znam – Dok je gledao Toma kao da se upravo probudio.

– Pa razumljivo. Dakle, da zaključimo. Ne znaš ko si ni odakle si, nemaš rođake ni prijatelje i nemaš kuda da pođeš. Do najbližeg grada ima bar četrdeset milja i tamo ne možeš poći pešice. A i ako stigneš, nemaš novca, koliko sam mogao da procenim. Prema tome, ostaje samo jedna mogućnost: da pođeš sa starim Tomom, a to sam ja.

Dok je završio s komadom mesa.

– Jesi li još gladan? Evo, uzmi neki biskvit – ponudio ga je Tom, pružajući mu platnenu kesu. Dok je grabežljivo zavukao ruku u kesu i ne trošeći uzalud reči pojeo nekoliko biskvita, zalivajući svaki zalogaj kafom. Još uvek je bio umoran od muka koje je pretrpeo, ali se već dobro osećao. Kada je Tom Formen uzeo duvankesu i počeo da zavija cigaretu, Dok oseti kako mu se oči sklappaju. Nije poznavao ovog čoveka, ali se osećao sigurnim. Ubrzo je počeo da tone u san.

– Hvala ti – promrmľjao je zaplićući jezikom od umora i zaspao pre nego što je završio rečenicu.

– Ne, ne bi bilo pravo da ga ostavim ovakvog – rekao je starac poluglasno

mada ga niko nije mogao čuti. – Čini mi se da ću čak neko vreme morati da se brinem za njega. Moraću da mu dam i ime. Da, ime... Znam ime koje će mu dobro pristajati, ime koje će odgovarati novom sinu Toma Formena. Durango! Da, Durango.

Zapadnjak ga, međutim, nije čuo. Spavao je dubokim snom.

– Da, spavaj, Durango – rekao je Tom blago.

Onda je pogledao preko vatre do mesta gde su sapeta pasla dva govečeta. Osmehnuo se kada je uočio žig utisnut na njihovom boku: „Bar Ju“. To nije bio žig njegovog ranča, jer on ranč nije ni posedovao. To, u stvari, nisu ni bila njegova goveda. No kada bude izbrisao utisnuti žig, prodaće ih za dobre pare. Zadovoljnog izraza lica, Tom Formen je otpio gutljaj kafe.

* * *

Pri kraju jeseni nebo Jute postalo je sivo i olovno teško, a sa severa je počeo da duva hladan vetar. Ubrzo zatim iz visokih planinskih predela stigao je sneg i mekani beli pokrivač prekrrio je brdske prevoje i padine obrasle bokorima crvenosmeđe žalfije. Tom Formen pripremio je zbog toga svoj zimski logor.

– Hej, Durango! – povikao je.

Holidej–Durango prineo je šake ustima kao trubu:

– Ja sam ovde dole, Tome – odazvao se iz niske dolje ispod brdskog prevoja, gde je njihov logor bio zaklonjen između nekoliko stena koje su formirale krug nalik na malu zdelu.

– Ima li divljači?

– Jedan zec – odgovorio je Dok, vraćajući se od mesta gde je postavio zamku.

Za tih nekoliko meseci zapadnjak se znatno promenio. Život u prirodi, naponi i borba za opstanak učinili su da je malo smršao, što je još više isticalo njegove mišićave ruke i ramena. Preplanuo od sunca, izgledao je čvršći i otporniji nego ikad, a u zakrpljenim pantalonama i prostoj, iznošenoj jakni postavljenoj krznom ličio je na kauboja koji s mukom zarađuje svoj nasušni hleb. Onaj ko bi ga takvog video nikad ne bi u njemu prepoznao čuvenog Doka Holideja, avanturistu i džentlmena. Ali glavna promena njegove ličnosti nije se ticala samo njegovog spoljnog izgleda. Mada je njegovo psihičko stanje bilo znatno stabilnije nego prvih dana posle gubitka pamćenja, te je bio orniji za razgovor i šalu i više ga nije mučio onaj podsvesni strah od nečeg nepoznatog, Dok je sada ipak bio drugačiji nego nekada. Uzevši u celi ni, to više nije bio onaj stari Dok Holidej. U svako doba, pa čak i kada je bio najodmorniji osećao je neku tromost i sanjivost koja se ogledala u mutnom sjaju sivoplavih očiju. One nisu blistale kao zvezde u letnjoj noći, nisu sekle kao led. Ne, one su sada pratile svet oko sebe mirom široke ravničarske reke. To više nije bio britki i inteligentni zapadnjak panterškog hoda i brz na revolveru kao zmija zvečarka, već dobroćudni, poslušni Durango, čovek usporenih pokreta kao da na udovima vuče olovne tegove. Ipak, u nečemu je on sačuvao nešto od svoje hitrine. Bila je u pitanju lovačka lukavost i veština, naročito kada se radilo o zamkama.

Sada se Holidej–Durango penjao uz padinu sa ulovljenim zecom, prebačenim preko ramena. Tom ga je s ponosom po-

smatrao. Zavoleo je tog čudnog stranca kao da mu je rođeni sin. Jedne večeri, dok su sedeli pored logorske vatre, starac mu je to rekao i čak otkrio odakle mu to osećanje:

– Nekada sam bio zavoleo jednu ženu. Zvala se Ana. Bila je vraški fina ženska, ta Meksikanka. A tek njena lepota! Imala je divne tamne oči, a njeno telo, čoveče... to se ne da ni zamisliti i ne mogu da ti ga opišem. Pa, eto, Ana i ja smo se zavoleli. Možda bih je ja jednoga dana uzeo za ženu, Durango. U svakom slučaju, posećivao sam je vrlo često, svaki put kada sam bio blizu meksičke granice. Ona mi je rodila sinčića i nazvala ga Durango. Da, imao sam sina i veoma sam ga voleo. A onda, jednoga dana kada sam otišao da ih vidim, njih više nije bilo. Zatekao sam samo dva groba iza male kuće. Banditi su ih oboje ubili. Ubili su moju Anu i mog Duranga. Eto, zbog toga sam te nazvao Durango, jer ti si na neki način zauzeo mesto mog sina.

Holidej je znao da Tom govori istinu. Dani su tako prelazili u sedmice, a ove u mesece. Dok Holidej je potpuno zauzeo mesto tog imaginarnog Duranga. Nije znao ko je i zato mu nije bilo teško da se uživi u tu ulogu, mada je znao da u njemu postoji i nešto drugo, ličnost koja nije taj Durango.

– Samo jedan zečić, šta?– primetio je Tom s osmehom, dok je odmeravao odranog zeca.

– Jedan, ali vrlo dobar.

– U svakom slučaju biće zgodna promena umesto govedine.

– Moji zečevi bar ne nose žigove iz kojih se vidi da nam ne pripadaju – primeti Dok.

– Hajde, hajde, nemoj da si takav – reče starac a oči mu zasvetlucaše.

– Tome, kada ćemo se okanuti krađe stoke?

Stari se oseti uvređenim:

– Krađe stoke?

– Pa, to što radimo u svakom slučaju je krađa.

– Čuj, Durango, kad s vremena na vreme vidim neko divlje goveče, zalutalo goveče koje je miljama daleko od svog krda i koga niko ne poseduje, ja ga jednostavno prisvojim. To je sve.

– Zalutalo goveče sa žigom?

– Pa... neka zalutala divlja goveda imaju žig, a neka opet nemaju. To u svakom slučaju ne menja ništa na činjenici da su goveda odlutala i da nisu ničija.

Zapadnjak se osmehnuo u sebi. Stari je bio nepopravljiv. Sitne krađe bile su mu u krvi. On nikada nije bio zločinac, ali svejedno, nikada nije bio u stanju ni da se odupre iskušenju da ukrade jedno ili dva govečeta i da ih za dobre pare proda. U stvari, od kako su njih dvojica lutali širom Jute, krađena goveda obezbeđivala su im hranu, odelo, sedla, pa čak i jednog konja za zapadnjaka. Jednom ili dvaput desilo im se, istina da su jedva umakli, mada srećom nisu nikada bili uhvaćeni, iako su ih jednom prilikom kauboji s ranča „H“ gonili do samog podnožja Planine Medveda, pošto je Tom prethodno lasom uhvatio jedno debelo goveče koje je provalilo ogradu i izašlo. Na njihovu sreću, počela je da pada takva kiša kao da se nebo otvorilo i ta kiša zamela je njihove tragove tako da su uspeli da se spasu.

Tom je počeo da peče zeca.

Dok je čučnuo pored vatre. Još jednom je uhvatio sebe zagledanog u plamene jezike i maglovite uspomene ponovo su mu se vratile. Čudno, pomislio je, nije mogao ničega da se seti, ali nije mogao

ni da zaboravi apokaliptičku sliku razbuktale vatre, paklenog požara koji je odredio njegovu prošlost, sadašnjost i budućnost. Jednoga dana možda će se setiti. Možda će se izmaglica podsvesti pretvoriti u javu od koje je nekada bežao. Ali više neće pobeći. Dočekaće sudbinu gledajući je u oči.

* * *

Bilo je pozno leto.

Trava je bila žuta, a zemlja tvrda i spečena. Kiša nije padala već puna tri meseca i nivo vode u potocima bio je sveden na tanku nit koja je vijugala između retkih plitkih virova.

– Treba nam namirnica – rekao je Tom Formen.

– A imamo li još novca? – upitao je Durango.

Starac je povukao dim iz cigarete i digao pogled do visokog, suvonjavog saputnika koji je stajao pored njega. Mada su obojica bili zreli ljudi, po nekom prirodnom redu stvari Tom je bio taj koji je brinuo za novac.

– Nismo još sve potrošili. Sećaš li se ona dva poslednja govečeta koja sam prodao... još uvek imam nešto novca.

– Goveda s ranča „Krug T“? Dovraga, Tome, sećam se da je bilo vrlo opasno poterati ih iz onako velike blizine ranča.

– Ah! Samo dva govečeta!

– Možda si uzeo samo dva, ali kauboji s tog ranča su te primetili... sećaš li se?

– Da, sećam se.

– Zašto ne digneš ruke od toga? Zašto se negde ne skrasiš?

– Prestani da mi daješ pouke! U ovom trenutku nisu mi potrebne hrišćanske propovedi!

– Rekao si da će nam biti potrebne namirnice – podseti ga Dok.

– Mislim da bi ti mogao poći u San Felipe – reče starac. – Kupi nešto brašna, pasulja, mesa i ne zaboravi viski!

– A novac?

Tom mu dade pet dolara, govoreći:

– Nemoj se zalepiti za šank nekog saluna, očijukajući s jednom od onih nafrakanih ženturača.

– Vратиću se najkasnije do zalaska sunca – obeća Dok.

Osedlao je svog crnog ždrepcu Šaha i odjahao, mahnuvši starcu rukom u znak pozdrava. Poslednje čega se od Toma sećao, dok se udaljavao prema San Felipeu, bila je njegova silueta, jasno ocrtana prema plavom nebu, silueta čoveka koji je ubrzano stario.

Dok potera Šaha kroz drveće do starog puta poštanskih kola. Zatim se kroz suncem spečenu ravnicu uputio ka zgradama gradića San Felipe koje su se belele na suncu.

* * *

Holidej nije često odlazio u grad. On i Tom su se uglavnom snabdevali hvatanjem divljači u zamke i lovom, a u gradove su odlazili samo onda kada je to bilo neophodno. No pošto su u ovom kraju bili već dosta dugo, Dok je u San Felipe odlazio dva puta, uvek u društvu sa starijim kradljivcem stoke.

Dosta davno grad su naseljavali samo Meksikanci, ali sada su ih novonaseljeni Amerikanci daleko nadmašivali brojem i dok je jahao glavnom ulicom Dok među ljudima koje je sretao nije video mnogo tamnopusih lica. Iz senki nadstrešnica u njega su mračno zurili prljavi prozori.

Jedan natpis, okačen između dva visoka stuba, najavljivao je da je „As pik“ otvoren za goste i Dok pomisli kako ima dovoljno vremena za jedno piće pre nego što ode u trgovinu da kupi potrebnu robu. Sjahao je sa Šahovih leđa i omotao vođice oko privezišta. Visoki, ofucano odeveni jahač zakoračio je na trotoar, prošao kroz pomična dvokrilna vrata i pustio da se još neko vreme njišu za njim.

Uputio se ka šanku, pored kojeg je stajalo pola tuceta svakodnevnih pijanih gostiju. Na drugoj strani odaje, za jednim stolom, kockar je prikupljao karte da bi ih ponovo podelio četvorici kaubojaja koji su učestvovali u igri.

Vlasnik saluna bio je jedan potpuno ćelav, onizak čovek u znojavoj svilennoj košulji.

– Kaži – rekao je monotonim glasom, ne trudeći se čak ni da dignu glavu s novina kada se zapadnjak približio.

– Viski.

Krčmar se okrenuo i uzeo s police iza sebe bocu i jednu čašu, a zatim je stavio na šank pred sobom.

– Jedan dolar.

Tek tada krčmar je pogledao zapadnjaka. Videvši ga, iznenađeno je zinuo i nabrao čelo, ostavši bez reči. Kao da je hteo nešto da zabašuri, nervozno je obrišao ruke o kecelju.

– Šta nije u redu, mister? – upita ga Dok.

– Uh... ništa.

– Gledate me kao da ste videli duha.
– primeti Holidej kratko.

– Izvinite, ne ljutite se, mister.

Rekavši to, krčmar se uputio niz šank i pohitao kroz vrata u jednu sporednu prostoriju. Zapadnjak slegnu ramenima i natoči sebi piće u čašu. Primetio je da

je jedan pijanac nešto niže za šankom krišom bacio pogled prema njemu i odmah okrenuo glavu. Dok je srknuo viski. Dolazio je već u ovaj isti salun s Tomom i tom prilikom jedva da ih je iko pogledao. Ali danas je iz nekog njemu nepoznatog razloga privlačio pažnju, pa ga je nerviralo što tome nije znao razlog. Još uvek je bio zaokupljen tim problemom kada je začuo mekan glas, tih skoro kao šapat:

– Hoćeš li me častiti pićem?

Okrenuo se ka devojci koja je stajala pored njega. Bila je to omalena plavuša živih, vrcavih očiju i punih čulnih usana na kojima je lebdeo obećavajući osmeh.

– Naravno – odgovorio je. – Častiću te pićem. Kako se zoveš?

– Hani.

– Ja sam Durango.

– Izgleda da je Sem otišao negde pozadi – rekla je Hani. – Čuj, uzeću jednu čašu pa ćemo se poslužiti iz tvoje boce.

Zapadnjak je gledao za njom dok je obilazila oko šanka. Mogla je imati dvadesetak godina, zaključio je, i na njenom licu još uvek je bilo tragova mladalačke nevinosti. Odmerio ju je bez predrasuda, obuhvativši celu njenu figuru brzim pogledom – od dosta ljupkog lica do čvrstih, jakih grudi, utegnutih pripijenom crvenom haljinom.

Našli su sto u uglu i smestili se.

– Dobro, Hani – progovorio je zapadnjak blagim glasom, pošto joj je napunio čašu – razjasni mi, molim te, jednu tajnu. Zašto svi ovde gledaju samo u mene? To sigurno nije zbog toga što sam elegantno i gospodski obučen.

– O, nemoj se uzbuđivati zbog njih – Hani prinese čašu usnama. – Oni verovatno misle da si vrlo hrabar kad si se

usudio da dojašes u grad, ali to je verovatno zbog toga što si se bez sumnje razišao s njim.

– Ne razumem na šta ciljaš.

Devojka se zagleda u zapadnjaka:

– Ali ti to sigurno znaš, Durango!

– Šta to ja znam?

Nastalo je dugo ćutanje. Hani ga je posmatrala radoznalim očima. Onda je odmahнула glavom s nevericom.

– Ti ovde nisi redovan gost, ali takođe nisi ni potpuni stranac. Ljudi te prepoznaju jer si dolazio već nekoliko puta... s onim starim čovekom.

– Pa?

– Durango – rekla je ona tiho – mislim da bi bilo najbolje da se odšetaš do šerifske stanice i tamo vidiš šta je istaknuto na oglasnoj tabli.

Holidej se namrštio, a Hani je ulila sebi drugu čašu viskija. Primećivao je poglede koje su igrači pokera jedan drugom dobacivali uz prigušeni šapat koji mu je dopirao do uha. Osećao se neprijatno i pocrveneo je. Očigledno se nešto desilo, ali niko nije hteo da mu da direktan odgovor.

– Pogledaj oglasnu tablu – promrmljala je Hani ponovo, uzimajući čašu.

Dok je krupnim koracima prišao dvokrilnim vratima i izišao iz saluna. Jedan pijanac ga je otpratio pogledom dok se udaljavao trotoarom i dok je prelazio ulicu na mestu gde se gradska crkvice sučeljavala s malom zgradom, koja je služila kao šerifova kancelarija. Više prolaznika je zastalo i radoznalo ga pogledalo kada je zastao pred šerifskom kancelarijom i zagledao se u sveže odštampanu poternicu, prikucanu u sredini table.

„Traži se zbog krađe stoke

Tom Formen

Star oko šezdeset godina

Nagrada: dve stotine dolara.“

Holidej oseti kako mu ledeni žmarci puze uz kičmu. Dugo je ostao zagledan u sveže odštampanu poternicu. Ispod ovog krupnim slovima pisanog teksta sitno je odštampano kako će nagradu za hvatanje kradljivca isplatiti ranč „Krug T“.

Polako se okrenuo i našao se pred radoznalim i neprijateljskim pogledima građana. Sada mu je postalo jasno zašto je od samog dolaska u San Felipe bio objekat njihove pažnje. Oni su ga se sećali kao čoveka koji je bio u društvu s Tomom Formenom kada je ovaj ranije dolazio u grad. Očigledno su pretpostavljali da su se njih dvojica u međuvremenu rastali i pošli svaki svojim putom, pri čemu je jedan krenuo putem bežanja pred zakonom, a drugi opet živeći pošteno i poštujući zakon, inače bi on već davno bio uhapšen i završio iza rešetaka. Ali, uprkos tome, pogledi mnogih očiju govorili su mu da u San Felipeu nije dobrodošao gost.

Vratio se pešice nazad do svog konja i pojahao ga po podnevnoj žezi koja je pritiskala i grad i ljude. Projahao je pored nekoliko grupica ljudi, koji su, stojeći na trotoaru, nastavili da šapatom govore o njemu i zaustavio se pred trgovinom mešovitom robom. Kupio je na brzinu šta je nameravao i uputio se izvan grada. I dalje ga nije napuštala ona hladna jeza. Do sada je stari Tom uspevao da izvrda i da ne bude zvanično oglašen za kradljivca stoke. Predstavnici zakona su možda sumnjali, čak i verovali u njegovu krivicu, ali do tada ga niko otvoreno nije proglasio za kriminalca. Sve

do tada! Dok je tiho prokleo Tomovu nepromišljenost kada je ukrao goveda s ranča „Krug T“, iako su se goveda nalazila vrlo blizu ograde.

Dok je petama podbo konja nateravši ga u kas i, penjući se uz jedan dugačak brdski prevoj, na jednom skrivenom mestu zastao da bi se osvrnuo. Plašio se da su ga građani San Felipea možda pustili da odjaše kako bi kasnije pošli za njim u nadi da bi ih on mogao odvesti do Formena. Ali iza njega je sve bilo mirno i nigde se nije video ni oblačić prašine. Moguće je, pomislio je, da su zaista svi poverovali kako se rastao s Tomom, s obzirom da je ovaj put u grad došao sam. S druge strane, opet, možda je postojao još neki razlog zbog kojeg se građani San Felipea nisu hteli naprezati da ga prate. Možda su oni znali nešto što on nije znao. Okrenuo se ponovo u sedlu, i poterao Šaha niz drugu stranu brdskog prevoja. Hitao je ka njihovom logoru.

* * *

Bred Larkin je izvukao vinčesterku s dugom cevi iz futrole na sedlu.

– Mislim da će on biti tamo gore, Džoe – rekao je tiho, ledenog pogleda prikovanog za stub dima koji se dizao kroz plavičasti suton. – Tamo gore, ispod prevoja.

– Ja ću načiniti polukrug oko onih stena, odvratio je Larkinov pratilac tihim, piskavim glasom. – Ti se prišunjavaj pravo uz brdo.

– Pazi na onog drugog – upozorio ga je Larkin, odmeravajući težinu puške u desnoj ruci. – Oni na stanici u Džunti rekli su nam da Formen sa sobom vodi nekog tupavog tipa, koji se klati kao med-

ved. Ali čovek nikad ne zna da li taj ume spretno da rukuje revolverom.

Džoe Menering je izvukao revolver iz futrole. Potražio je pogledom nadstrešnicu od crvenkastog peščara, od koje se dizala vijugava nit dima. Prevukao je nadlanicom preko opuštenih usana.

– Da li nam je on stvarno potreban? – promumlao je.

– Šta? – izbeći se Larkin u njega.

– Pa, hoću reći da već imamo „robe“ za pet stotina dolara.

Larkin baci pogled do tovarnog konja. Telo, privezano za sedlo, bilo je već davno ukočeno i kruto i mada je leš bio umotan u nepromočivu ceradu, oko njega su zujali rojevi plavičastih muva. Vonj smrti, jak i odvratat, širio se prema njima, ali su Larkin i Menering već bili navikli na njega. U većini slučajeva oni su svoje žrtve donosili mrtve, jer su im mrtvaci na putu do najbliže šerifske stanice donosili mnogo manje glavobolje nego živi učenjeni, a vredeli su istu sumu novca.

– Znam da imamo – reče Larkin i sleže ramenima. – Ali dobro bi nam došlo i tih dvesta dolara. Šta smeta? Možeš to nazvati posebnom premijom.

Menering se još uvek dvoumio. Kod Pejn Point Pasa stigli su učenjenog bandita Densera i u istom trenutku kada se ovaj mašio revolvera, Larkin mu je ispalio metak u glavu. Vraćajući se u oblasno središte na istoku, gde ih je čekao novac za učenjenog razbojnika, svratili su u gradić San Felipe, gde je Larkin odlučio da pokušaju uvećati prihod tim što bi uhvatili i čoveka za kojim je poternica bila istaknuta na oglasnoj tabli dandva pre toga. Larkin je tvrdio da će to biti sasvim lak posao. Jer, najzad, njihov plen, ako je verovati poternici, imao je

negde oko šezdeset godina. Tako su se oni uputili iz San Felipea, praćeni blagoslovom izvesnog broja građana, koji su smatrali da ako ranč „Krug T“ želi da se kradljivci stoke kazne, onda je to dobro i za stanovnike San Felipea. Neki od građana objasnili su lovcima učenjenih gde su prestupnici u poslednje vreme viđani. Put ih je vodio preko poštanske stanice u Džunti, a odatle do ove uzvišice od crvenih peščanih stena.

Lovci učenjenih su sjahali i počeli da se provlače između stena.

– Ne vidim onog drugog, mlađeg – reče Larkin nastojeći da ohrabri svog ortaka.

– Da – promrmljao je Menering otežući, sa izvesnim olakšanjem. On je bio od ljudi koji nisu voleli da rizikuju. – Tu je samo stari lešinar. Može biti da onaj mlađi više uopšte nije s njim.

– To će naš posao učiniti mnogo lakšim. – Larkin diže pušku. – Kao što sam rekao, ja ću načiniti polukrug da bih mu se privukao s boka, a ti kreni pravo napred.

Larkin se udaljio od svog visokog ortaka. Mali lovac učenjenih bio je do krajnosti ružan čovek, zarastao u bradu, a iz njegovih ledenih očiju kao da je zuri la sama smrt. Već pune dve godine jahao je s Meneringom i oni su bili idealan par lešinara. Uortačili su se ne zato što su jedan drugog voleli, već zato što su jedan drugom bili potrebni. Jer u svakom okršaju dva revolvera vredela su više nego jedan.

Privlačio se sve bliže svom cilju, osećajući sve jači miris izgorelog drveta. Starčeva raga počela je kopati nogom tvrdo tle i Tom Formen je digao pogled s vatre. U istom trenutku nabrao je obrve i ustao. Stajao je za trenutak kao

ukopan, obasjan crvenkastom svetlošću zmirućeg dana, mada mu je brada, slepljena uz lice, ostala ipak sivkasto seda. Na licu lovca učenjenih nije bilo ni traga milosrđa za starost njegove žrtve. On je već davno raskrstio s osećanjima normalnog čoveka. Za njega učenjeni ljudi nisu bili ljudi. Oni su predstavljali samo određenu sumu novca, pa u ovom trenutku Larkin nije gledao starog čoveka već samo telo vredno dve stotine dolara.

– Ni makac! – viknu on.

Bled u licu, Tom je nepomično stajao, nogu kao ukopanih u pesak. Larkin je polako sišao sa stene dok je Menering ušao pravo u logor, držeći u ruci čvrsto stisnutu dršku uperenog revolvera. Bled u licu, drhtavih usana, Formen je šetao pogledom od jednog do drugog.

– Drži šape visoko i budi miran, stari – upozorio ga je Džoe Menering. – I drži ih dalje od revolvera!

– Šta je ovo, dođavola! – zavapio je Tom Formen. – Šta ovo predstavlja? Prepad? Pljačku?

– Zaveži – naredi Larkin ledenim glasom.

– Odabrali ste pogrešnog čoveka – reče starac dršćući. – Ja sam švorc. Sve što imam to su sedlo i ova matora raga.

– Nismo mi pljačkaši, stari lupežu – prigušeno se zakikotao Larkin. – Nismo kao ti!

– Šta? – Tom Formen je netremice zurio u cev Larkinovog revolvera. – Da vi niste s ranča „Krug T“?

– A ne, mi nismo kauboji – odgovori Menering podrugljivo. – Žigosanje stoke nije posao za nas. Ne, lupežu, mi smo ono što nazivaju građaninom koji vrši svoju dužnost...

Slobodnom rukom Džoe Menering je iz zadnjeg džepa pantalona izvukao savi-

jen komad papira. Smeškajući se, bacio ga je na tle.

– Pročitaj!

Formen je progutao pljuvačku. Pogledao je revolvere uperene u njega, a onda se sagnuo i uzeo papir sa zemlje. Razvio je poternicu i zinuo videvši kratke, jasno ispisane reči iz kojih je razabrao da je učenjen na iznos od dve stotine dolara. S nevericom je zurio u poternicu. Celog života je uspevao da se provlači sa sitnim krađama, ali sada su ga odjednom njegovi gresi očito stigli. Setio se kaubojja s ranča „Krug T“, koji su ga videli i sa usana mu se omače psotka.

Digao je pogled s poternice na Larkinovo nasmevano lice.

– Priljavi lovci učenjenih – procedio je nemoćno.

– Mi smo samo građani koji vrše svoju dužnost, Formene – reče Larkin. – Oduzmi mu revolver, Džoe.

Menering izvuče oružje iz futrole na starčevom bedru.

– Odvedi ga da vidi Densera – reče mu kompanjon.

Menering dohvati starca i povede ga naniže, blizu mesta gde su stajali vezani konji. Zaustavili su se na jednoj ivici i Formenov pogled spustio se do tovarnog konja, vezanog stotinu metara niže niz padinu. Starac je izvesno vreme netremice zurio u konopcima uvezan leš, a onda je osetio hladan dodir čelične cevi Larkinove puške na leđima.

– Kao što vidiš, imaš mogućnost da biraš, stari – obrati mu se Larkin tobož prijateljski. – Ili ćeš mirno poći s nama, bez ikakvih podvala, u kom slučaju ćemo te odvesti u oblasno sedište gde će ti biti suđeno, a verujem da nećeš dobiti više od nekoliko godina zatvora, zbog tvoje starosti... ili ćeš se ponašati kao

neki šašavi junak, u kom slučaju ćeš ipak stići u Bafelou Plejns, ali kao onaj Denser dole.

– I to s kuršumom u trbuh – dodao je Menering.

– Onda šta si odlučio, stari ? – upita Larkin. – Neće biti podvala. – Onda dodade: – Tamo nas čeka novac za Densera. Punih pet stotina dolara! I pošto zbog toga idemo u oblasno sedište, oni će nam isplatiti i vašljivih dvesta za tebe.

Stari Tom sklopi oči. Da su namerali da ga odvedu u San Felipe, mogla se javiti šansa da na putu do grada naiđu na Duranga... ali oblasno sedište nalazilo se u sasvim drugom pravcu i to čitava dva dana jahanja daleko. No, izbora nije bilo. Uхватili su ga na prepad, razoružali i držali ga na nišanu. A ovo zapakovano telo na konju, oko kojeg su zujale mušice, bilo mu je stravičan podsetnik da će ga ova dvojica hladnokrvno ubiti zbog najmanjeg povoda. Kako ih je samo mrzeo! Kako se samo gadio tih lešinara u ljudskom obliku! Ali bio je uhvaćen u zamku i nije imao drugog izbora sem da se povinuje i mirno pođe s njima.

Formen je lagano klimnuo glavom.

– Neću vam zadavati nikakve muke – obećao je promuklim glasom.

– Uveren sam da nećeš – odvrati Larkin i otkri žute, krezave zube. – Džoe, veži ga za njegovog konja pa da se brzo gubimo odavde.

Bilo je večer. Smiraj dana. Nebo na istoku postalo je tamnije i senke na padinama sve duže, a vrhovi brda zarumeneli su se od odsjaja sunca. Larkin je prvi izjahao iz logora, vodeći tovarnog konja za sobom. Menering i Tom Formen jahali su jedan pored drugog, starac ruku vezanih za jabuku svog sedla.

– Ne brini ništa, stari – obrati mu se Džoe Menering podrugljivo. – Samo nekoliko godina u čuzi! Kad izađeš imaćeš još uvek dovoljno vremena da se naživiš!

Uputili su se niz padinu, a iza njih je ostao napušten logor iz koga se vijugav stub dima još dizao ka tamnom nebu.

* * *

Vatra je bila skoro ugašena.

Zapadnjak je sjahao i s revolverom u ruci osvrnuo se po tihom, napuštenom logoru. Stajao je tako neko vreme na sve jačem povetarcu, nogu ukopanih u mekani pesak na kojem su se videli otisci nogu nepoznatih ljudi i prevrnut lonac za kafu, pored vatre. To je bio jedini predmet koji je zatekao. Svega ostalog nije bilo. Ni sedla, ni ćebadi, ni hrane, ni bilo čega drugog.

Obuzela ga je hladna jeza. Video je otiske konjskih kopita koji su iz logora vodili uz padinu i dalje u noć. Zastao je da izbroji tragove. Konstatovao je da su logor napustila četiri konja, uključujući i Tomovog. Prisetio se poternice i ponašanja građana u San Felipeu i strah od nečeg užasnog stegao mu je srce. Lovci učenjenih! Mora biti da su ti gadovi natrapali na Toma i odveli ga. Razlog što njega, Doka, građani San Felipea nisu pratili bio je, znači u tome što su oni bez sumnje znali da su lešinari već pošli da Toma uhvate. S usana mu slete psovka i on ponovo pojaha Šaha.

Još jednom je bacio pogled na tle. Nigde nije bilo tragova krvi. Po svoj prilici lovci učenjenih nisu ubili Toma i nameravali su da ga vlastima predaju živog ukoliko on ne bi napravio neku nepromišljenost. Razmatrajući tu mogu-

ćnost, Holidej je zaključio kako stari takvu nepromišljenost neće napraviti.

Prateći trag po mesečini, udaljio se iz logora. Morao je naći Toma. Dugovao je starome zahvalnost i morao ga je spasti, bez obzira koliko ga to koštalo. Naravno, stari je bio nepopravljivi lupež, ali prema njemu je bio itekako dobar. Tom Formen se prema svom Durangu ponašao kao pravi otac. Prihvatio ga je u trenutku bede i nevolje, pomogao mu da se oporavi, hranio ga, odevao i činio za njega sve ono što je činio i za sebe. Ukratko, omogućio mu je da živi životom za koji je jedino znao. Zamišljajući u mašti lovce učenjenih koji su odveli Toma, Holidej se razbesnio. On je lovce učenjenih oduvek smatrao za poslednji otpadak ljudskog društva. Bili su to ljudi koji su živeli od krvavog novca, lešinari, omraženi od društva kome su tobože služili.

Zapadnjak nastavi da jaše kroz noć.

S neba ga je gledao pun Mesec, velik, okrugao i žut. Njegova svetlost otkrivala mu je jasne tragove u pesku, koji su ga vodili sve dalje na istok. Kako je noć odmicala, i teren se menjao. Pesak se pretvorio u sasušeno blato i put se naglo spustio do korita neke reke. Šahova kopita zaronila su u žitko blato i Holidej ga potera na drugu obalu. Ponoć je prošla i slab vetar pretvorio se u povetarac koji je šumeo kroz žbunje žalfije. Trag je i dalje vodio ka istoku. Konačno su prvi ružičasti prsti zore zašarali nebo nad istočnim horizontom i Dok zaustavi Šaha da se odmori.

Zapalio je cigaretu, posmatrajući dolazak dana čija se svetlost širila nad pustim predelom.

Desetak minuta kasnije zapadnjak je ponovo bio u sedlu. Sunce je grejalo nje-

govo neobrijano lice dok je on sa osećanjem potpune usamljenosti savlađivao prostor pred sobom. Pesak i zemlja pretvorili su se u kamenito tle, pa je trag sada bilo skoro nemoguće pratiti. Ipak, on je nastavio, tražeći orlovskim pogledom zagrebanu stenu ovde, slomljenu grančicu tamo i ponegde pomeren kamenčić. Napredovao je polako. Još puna dva dana pratio je trag lovaca učenjenih. Pustinja i kamen ustupili su mesto travi, borovima i planinskim vrhovima i kada je pored jedne okomite stene izbio na brdski prevoj, Dok je zastao. Pred njim se pružala dugačka i prostrana zelena dolina, prošarana rančevima i brvnarama.

Odjednom je šestim čulom u tom prizoru naslutio nešto poznato. Sedeo je u sedlu pored stene obrasle šikarom i pogledom tragao duž niskog lanca brežuljaka sve do sledeće doline, duže, prostornije i čak zelenije od ove koja se neposredno pred njim pružala. Senke prošlosti pokrenule su njegovo sećanje i on se naprezao da to munuo sećanje izoštri do jasne, žive stvarnosti. Bio je toliko obuzet tom željom da nije opazio opasnost koja se u obliku gladne pume obrušila na njega. Kada je video zver bilo je već kasno. Raširene kandže već su se pružale prema njemu. No zahvaljujući brzini potezanja oružja, koja ga nikada nije napustila, imao je ipak toliko vremena da potegne revolver i ispali hitac u razjapljenu čeljust. Metak, međutim, nije mogao zaustaviti telo pume u letu, koje se svom težinom sručilo na nesuđeni plen i oborilo ga s konja. Drugi hitac zapadnjak je ispali pre nego što je pao na zemlju i kuršum je razneo potiljak gladne zveri, ali je Holidej pri padu udario glavom o tle i za trenutak ostao

da leži ošamućen ispod mlitavog tela mrtve pume. Prošlo je dosta vremena pre nego što je smogao snage da ukloni sa sebe teret koji ga je pritiskao i zatrese glavom da bi odagnao vrtoglavicu. A onda... klik! Nešto je kvrcnulo u njegovoj glavi i odjednom je nestalo sanjivosti i umora koji su ga mesecima držali. Slike predela postale su mu kristalno jasne i kada je ponovo bacio pogled do sledeće doline shvatio je da je tamo već ranije dolazio. Da, bio je već u toj dolini, sada je to sa sigurnošću znao. Od toga je proteklo dosta vremena, ali dileme nije bilo. Skočio je sa zemlje i vinuo se u sedlo, zaboravljajući da uzme ispušteni revolver. Pojahao je žurno, prateći trag koji ga je odveo do brdskog prevoja s kojeg se pružao vidik na prostranu zelenu dolinu, okupanu popodnevnim suncem. U trenutku kada je tu dolinu ugledao, brana zaborava je pukla i njega je ponela bujica uspomena. Setio se vremena kada se zvao Džon Holidej i lice mu je ozario osmeh.

A onda je osmeha nestalo. Setio se Klinta Kejsija, njegove žene Line i malog Adama. Još jednom se u mislima našao u onoj sudbonosnoj noći i kroz prozor male brvnare gledao Mek Groua i njegove konjanike sa zapaljenim buktinjama. Još jednom je dočarao sebi strašnu scenu smrti i požara i poslednje trenutke pakla pre pada u podrum. Od ponovo doživljenog užasa zgrčilo mu se lice i val mržnje stegao mu je srce.

Ruka sudbine skrenula mu je pogled do čela doline gde se belela velika rančerska kuća. Mek Grouov ranč! Pogled mu je zatim odlutao do druge strane doline i nekoliko kućeraka. Bile su to kuće farmera. Da li je u njima neko živio? Savim na kraju nekada se nalazila brvna-

ra Klinta Kejsija. Sada je te čađave ruševine obrastala trava.

Kao omadijan, zapadnjak je poterao konja prema tom mestu i posle desetak minuta stigao do uzvišenja s kojeg su se one noći sjurili Mek Grou i njegove ubice. Pedesetak metara dalje sjahao je i prišao gomili ugljenisanih ostataka koji su nekad bili topli porodični dom. Visoki korov skrivao je ono što nije izgorelo ili istrulilo od kiše i nevremena, ali i to malo čađavih i polutrulih greda dovoljno su osvežili zapadnjakovo sećanje da bi ponovo preživeo tu strašnu noć. Gazeći korov i komade ugljenisanih dasaka koji su prštali pod njegovim nogama, prišao je otvoru kroz koji se bio provukao i pogledao mesto svog čudnog spasa. Radoznao da bolje osmotri svoju drugu kolevku, sagnuo se i podigao polutruli poklopac. Ono što je ugledao na svetlosti dana nateralo ga je da krikne od радости. Na jednom sanduku belele su se drške njegovog kolta.

Ponet radošću, kao pri susretu sa starim drugovima, Dok se sjurio niz krhke lestvice i dograbio revolvere. Za divno čudo, oružje nije bilo nimalo zarđalo, već samo zaprljano prašinom i čađu. Posle dobrog čišćenja biće kao novi, pomisli. Dok i obrisavši koliko je mogao rukavom košulje, stavio je oružje u prazne futrole. A onda je doživio još jedno iznenađenje koje ga je dovelo do ushićenja. U uglu tesnog podruma, upola zatrpanu pepelom i zemljom, našao je svoju zlatnu tabakeru sa inicijalima. To je bila neverovatna sreća. Da će posle godinu dana naći na istom mestu svoje najmilije stvarčice, to nije mogao ni da sanja, a tako nešto se, eto, ipak desilo. Obrisavši tabakeru, stavio ju je u džep jakne i izašao iz podruma. Tek kada se ponovo na-

šao na svetlosti dana njegovu radost nadjačao je gnev. Mek Grou mora platiti za zlo koje je napravio!

Zatim su se njegove misli vratile na aktuelni problem, na Toma, koji ga je igrom sudbine i doveo ovamo. Poterao je Šaha nazad do mesta gde se odvojio od traga i onda produžio njim. Trag je vodio u Bafelou Plejns. Tamo su, dakle, lovci ucenjenih odveli svoj plen.

Zapadnjak se prisetio široke ulice, crkve pored koje je u dolasku prošao, saluna gde je ispio čašu hladnog piva pre nego što je odjahao na farmu Klinta Kejsija i štalu u kojoj je iznajmio konja. Neke slike sećanja nisu bile dovoljno oštre, ali grad bi i sada mogao lako da prepozna. Nije, međutim, imao vremena za razmišljanje. Morao je saznati šta se desilo s Tomom i već ga je zamišljao u ćeliji gradskog zatvora Bafelou Plejnsa.

Bilo je već veče i tu i tamo u glavnoj ulici gorele su svetiljke dok je on jahao putem prema granici gradskog atara. Put je vijugao kao zmija i izišavši iza jedne krivine, zaklonjene malim uzvišenjem, Dok se uputio ka početku glavne ulice.

Ali odjednom je zategao vođice.

Neposredno ispred njega dizao se prastari hrast, koji se delimično nadnosio nad put. Taj večni stražar imao je ogromno stablo i čvornovate grane s kojih je opadalo skvrčeno lišće. Jedna od tih krivih grana nadnosila se visoko iznad puta. S te grane visio je neki nejasno uobličen predmet. Hladan vetar pomilovao je zapadnjaka po licu. On potera Šaha napred i pride bliže drvetu. Predmet se uobličio u telo nekog čoveka, koje je visilo na konopcu vezanom za tu krivu granu. Hladan znoj izbi Holideju

po čelu i on je dodirom peta poterao konja brže da bi se zaustavio neposredno ispod drveta. Zategao je vođice, zaustavio konja i iz sedla se zagledao u staklaste, beživotne oči starog Toma Formena. Sasvim polako pružio je ruku i dodirnuo telo čoveka koji mu je bio iskren prijatelj u najtežim trenucima njegovog života. Tom Formen je bio hladan.

– Gospode Bože! – prošaputa Holidej.

Od dodira njegove ruke ili od blagog naleta vetra, koji je zašumeo u visokim granama prastarog hrasta, telo starog Toma pokrenulo se na užetu.

* * *

– Našem šerifu ne treba mnogo vremena da obavi svoj posao. On je brz kao vatra – izustio je jedan pijani rudar kašljucavim glasom i pružio ruku da ponovo dohvati bocu. – Ne, gospodine moj! Samo što su doveli onog starog lupeža, on je organizovao suđenje, osudio ga i odmah obesio!

Ostali gosti su se prigušeno nasmejali. Holidej je, međutim, ostao ukočen, zagledan u svoju čašu. Sedeo je sam za stolom u uglu saluna, nagnut nad čašu i bocu. Za to vreme salun se sve više punio kaubojima i rudarima, koji su svraćali na svoje uobičajeno večernje piće i razgovor i kao i zapadnjak, većina njih je videla pri dolasku prizor na ulasku u grad.

– Kako se zvao taj? – upita neko. Za sve njih obešeni čovek bio je nepoznati stranac i zato je budio njihovu radoznalost.

– Kažu da se zvao Formen – reče rudar.

– Nikada nisam čuo za njega. Je li bio neki ubica?

– Jedan od onih nevaljalaca koji su ga doveli svratio je ovde i rekao mi da je stari kradljivac stoke... A vi znate kako naš šerif postupa s takvima. On ih veša brzo i po kratkom postupku.

Holidej je srknuo viski iz čaše. Jedan grmalj bučno se spustio na stolicu za njegovim stolom, ali Dok nije obratio pažnju na njega. Bio je suviše ljut i očajan da bi ga se to ticalo. Udarac, koji je doživeo videvši obešeno Tomovo telo, još uvek ga je pritiskao i stezao kao čeličnim kleštima. Tuga ga je ophrvala. I strahovit gnev. Stari Tom je bio prestupnik i krađom stoke, kojom je pribavljao novac za hranu i druge potrepštine kršio je ljudske zakone, ali nije bio okoreli zločinac koji zaslužuje vešanje. Ta smrt bila je nepravedna.

– Bilo je to vraški brzo suđenje – rekao je barmen obraćajući se svima u salunu.

– Pa naravno da je bilo – javio se neki drugi glas. – Naš šerif ima sudiju Kentona u džepu i to svi znamo. Ja sam bio prisutan i teško da bih to mogao nazvati suđenjem. Bila je to gruba, surova pravda. Stari lupež je priznao da je on taj čovek s poternice koga traže zbog krađe stoke i na to je sudija rekao da u ovoj pokrajini sve kradljivce stoke vešaju. Trebalo je da vidite lice tog starog lupeža, Plakao je kao dobra godina. No sudija je doneo presudu i stvar je bila okončana. Naš šerif je starog priveo do hrasta, a dželat je obavio ostalo.

– A oni gadovi, lovci ucenjenih, koji su ga doveli, odjahali su s njihovim krvavim novcem – zaključio je priču rudar, obraćajući se novoprodišlim gostima.

– Nevaljalci! – uzviknuo je neko gnevno.

– U svakom slučaju, mi tu ne možemo ništa – promrmljao je jedan kauboj. – Šerif vodi ovaj grad. Verovatno da bi Kenton osudio starog na godinu–dve zatvora, ali kako mu je šerif bio za vratom i tražio najstrožu kaznu, on nije imao izbora.

– Zaboravimo tog starog lupeža – reče jedan ridokosi. – Zabavimo se malo!

– Tako je! – umešala se jedna mlada, vitka žena u tesnoj haljini koja se pripijala uz njeno telo. – Hajde, ljudi, nava-lite... mister Sigel je upravo rekao da je sledeća runda pića na račun kuće.

– Jupiii... – kliknulo je nekoliko ostiju.

Odjednom su građani Bafelou Plejnsa zaboravili i na vešanje i na šerifa i pohitali prema šanku.

– Hej, čoveče... zar je niste čuli? Piće na račun kuće! – Grmalj koji je sedeo za zapadnjakovim stolom okrenuo se na stolici. – Besplatno piće, čoveče! Ili je tebi možda već dosta?

– Reci mi: zar vaš šerif uvek veša stare ljude koji su učinili neki sitan prestup? – upita ga Dok otvoreno.

– Skoro uvek... naročito kradljivce stoke. Izgleda da time hoće da potvrdi svoj autoritet. Kada se jednom dohvati dizgina, kao naš šerif, čovek obično voli da stvari tako i ostanu. Obesiti nekoga najbolji je način da se ostalima pokaže ko je gazda. A što to tebe toliko interesuje?

Zapadnjak pogleda svog sagovornika. Do sada ga niko nije prepoznao. To ga nije čudilo, jer ko bi dronjavo obučenog neobrijanog čoveka za stolom u uglu mogao povezati s gospodski odevenim džentlmenom koji je pre godinu dana

samo svratio u taj salun da bi se raspitao za ranč Kejsijevih. S druge strane, opet, niko ga nije mogao dovesti ni u vezu s Tomom Formenom, jer su lovci učenjenih bili otišli.

– Ko je taj vaš šerif? – upita Dok.

– Zar ga ti ne poznaješ? Pa, naravno, ti si ovde došljak. Naš šerif se zove Mek Grou.

– Mek Grou? – samo pominjanje tog imena Dok oseti kao ubod nožem u srce.

– Da. Džošua Mek Grou. Sin starog Kurta Mek Groua i ako si nešto čuo o ovoj oblasti, onda bi trebalo da znaš da je Kurt Mek Grou ovde velika zverka. Vlasnik je ogromnog ranča, najvećeg u Juti. Sem toga, nedavno je otvorio rudnik, pa strugaru... i većina poslova u gradu njegovo je vlasništvo.

– A njegovo je vlasništvo, znači, i šerifska služba.

Krupni čovek ga podozrivo pogleda:

– Šta kažeš...

– Nije važno – slagao je zapadnjak.

– Hajde da popijemo naše piće – pozva ga sagovornik.

– Važi.

U tom trenutku dvokrilna vrata su se širom otvorila i grupa pridošlica nagnula je u salun kao da je njihov. Na pola puta do šanka Dok je zastao i oštro pogledao ćelavog čoveka koji ih je predvodio. Nije mogao da se seti imena tog čoveka, ali se dobro sećao njegovog lica. Video ga je one sudbonosne noći. I vreme nije ništa na njemu promenilo. Čudne, pakosne, duboko usađene oči gorele su kao vrata pakla.

– Zdravo, Leni – povikao je krčmar.

– Vi sa ranča „Dajamond M“ znate kada treba da se pojavite. Piće je besplatno!

Leni Tompson! Holidej se dobro sećao da mu je Klint Kejsi pričao o opasnom

malom Teksašaninu, koga su se svi naseljenici bojali. Taj mali zlikovac još je bio tu i ponašao se bahato, kao da je u najmanju ruku bog. Možda je u međuvremenu postao i nadzornik ranča.

– Neki popularni ljudi – upitao je zapadnjak svog sagovornika, trudeći se da to zvuči kao puka radoznalost.

– Popularni za nekoga.

– Kako to?

– Pa kod naseljenika nisu omiljeni.

– Još uvek imate taj problem?

– Mek Grou je pokušao da ga reši prošle godine i to mu je skoro uspelo – odvratio je grmalj, prilazeći šanku i uzimajući bocu. – Ali problem se ponovo javio. Ti prokleti naseljenici navalili su na Zapad kao skakavci!

– A kako građani gledaju na ovo? – Holidej pokretom glave pokaza prema kaubojima s ranča „M“ koji su se probijali kroz gomilu.

– Mnogo pitanja postavljaš. Jako si radoznao.

Zapadnjak slegnu ramenima.

– Dobro i kažeš. Hajde da popijemo piće.

Dok se sa svojom čašom vratio za sto, a njegov sagovornik ostao je s jednom salunskom zabavljačicom. Holidej je posmatrao ljude s ranča „M“. Primetio je da su se građani prema njima ophodili s izvesnom dozom poštovanja, kao i da njih krčmar služi pre ostalih.

Dok ispi svoje piće i pogleda kroz prozor. Ulica je bila osvetljena brojnim svetiljkama, sve više konjanika pristizalo je pred salun „Red gater“. Dokov pogled sada kliznu do fasade zatvorske zgrade na kojoj je krupnim slovima bilo ispisano „Šerif“, a prozor na njoj bio je snažno osvetljen. Mek Grouov sin. Moraće, dakle, da se osveti dvojici Mek Grou-

ovih. Kurt će dobiti metak zato što je spalio porodicu Klinta Kejsija, a njegov sin Džoša umreće jer je obesio Toma Formena.

Ostvarenje te namere neće biti nimalo lako, a čak i ako u tome uspe postaće čovek van zakona. Nije mogao jednostavno ubiti najmoćnijeg čoveka u pokrajini i gradskog šerifa, a da od sebe ne načini metu za lovce ucenjenih do kraja života, koji u tom slučaju verovatno ne bi bio dug. Ipak, bez obzira na sve, ništa ga neće sprečiti u ostvarenju njegove namere. Mek Grouovi moraju platiti za svoje zločine i on će sačekati svoju šansu.

Veče je odmicalo. Oko devet „Red gater“ je bio prepun gostiju i salunskih zabavljačica, koje su sišle iz svojih soba na galeriji i pomešale se s gostima. Jednom ili dvaput vitka devojka u tesno pripijenoj haljini, koja je objavila da kuća časti, pogledala je u pravcu Holideja s više interesovanja, ali je u tom trenutku dok bio obuzet razmišljanjem o telu koje se ljuljalo, obešeno na konopcu. Ubeđivao je sebe kako bi mogao ipak nešto da učini za Toma... da osveti njegovu smrt.

Gomila gostiju se postepeno smanjivala kako se bližila ponoć. Dok je napustio salun i u prolazu klimnuo glavom devojci, koja mu se osmehnula.

A onda se našao sam na ulici. Noćas će spavati izvan grada... u dolini svog drugog rođenja. Ali pre toga morao je nešto da učini. Pojahao je iz grada u noć i zaustavio se ispod drveta za vešanje. Presekao je užu iznad Tomove glave i telo je palo na tle. Pažljivo je prebacio leš preko sedla i poveo konja u dolinu. Trebalo mu je dva časa da nožem iskopa plitak grob i sahrani starca.

– Osvetiću te, Tome – obećao je. – Poslaću tog nitkova u pakao... zajedno s njegovim ocem.

Noć je proveo pod jednim borom, nedaleko od Tomovog groba. Sutra će morati da zaradi nešto novca i nadao se da mu to neće biti previše teško. U „Red gateru“ kockalo se na veliko i nedostajao mu je samo početni kapital. Jedini predmet od vrednosti koji je imao uz sebe bila je zlatna tabakera, a ona mu je bila draga uspomena. Svejedno, moraće da je založi.

Okrenuo se na leđa i zagledavši se u zvezdano nebo oslušnuo šumove noći. Negde je huknula sova, a iz daljine, iza prevoja, začulo se zavijanje vuka. Ti noćni zvuci bili su mu poznati.

* * *

Trgovac je pogledao tabakeru, onda zapadnjaka, pa opet tabakeru. Između vlasnika i skupocenog predmeta postojao je očigledan nesklad i trgovac je sumnjičavo zavrteo glavom. Taj čovek u pohabanom odelu sigurno je negde ukrao tu tabakeru, jer se drugačije nije moglo objasniti otkud jednoj skitnici tako skupocen predmet. Iako je taj stranac izgledao ozbiljan i gledao mu otvoreno u oči, bio je nesumnjivo lupež i to je valjalo iskoristiti.

– Otkud vam ovo? – upita trgovac naglašeno sumnjičavo.

– Zar je to važno? Nudim vam stvar u zalogu i to je sve. Hoćete li ili nećete?

Trgovac ponovo zavrte glavom.

– Dobro. Mogu vam dati dvadeset dolara.

– Samo dvadeset? Tabakera vredi najmanje dve stotine – Dok nije skrivao ljutnju. – Dobro, neka bude trideset.

– Vratićete šezdeset uz rok vraćanja od dve sedmice.

Zapadnjak se prezrivo osmehnu:

– Šajlok je prema vama bio pravi anđeo, trgovče. Ipak, pristajem, jer mi je novac potreban.

Prikrivajući zadovoljstvo, trgovac je odbrojao trideset dolara i pružio ih Holideju. Mislio je da je napravio dobar posao jer nije bilo verovatno da će ova skitnica sakupiti šezdeset dolara da otkupi tabakeru. Tako će mu skupoceni predmet ostati za mali novac.

Zapadnjak se okrenuo i bez reči izašao. U „Red gateru“ odabrao je jedan sto u uglu i izvadio špil karata. Počeo je da ih meša i ređa po stolu što je odmah privuklo četvoricu zainteresovanih posmatrača. Igra je ubrzo počela s promenljivom srećom. Dok je isprva dobijao male sume. Jedan od učesnika u igri, neki omaleni čovek ljutitog lica, koji se zvao Skrid, izgubio je nešto više od ostalih i počeo je forsirati oštiri tempo u želji da povрати izgubljeni novac.

– Plaćam, mister – rekao je u jednom trenutku, kada je Dok licitirao deset dolara.

– Imam ful – zapadnjak položi karte na sto. – Tri dame i dve sedmice.

– Sto mu gromova! – prasnu Skrid i baci karte na sto, pokazujući dva para.

– Nažalost, nemate sreće, mister – reče Dok. – Ja dobijam.

Zapadnjakov dobitak popeo se do tog trenutka na pedeset dolara. Za njegov stil igre to je bio sasvim mali iznos, ali s obzirom na publiku morao se zadovoljiti i time. Dvojica igrača ustali su od stola, nezadovoljni stalnim gubitkom.

– Dobro – promumlao je Skrid. – Neka bude još jedno deljenje i to da ja pode-
lim.

– Kako god hoćete – složio se Dok. Zavalio se na naslon stolice i stao da posmatra čovečuljka koji je mešao karte. Bilo je tek pred podne i u salunu nije bilo mnogo sveta. Nekoliko puta zapazio je visoku i vitku salunsku zabavljačicu koja je prethodne večeri objavila da kuća časti piće. Danas ju je malo pažljivije zagledao. Imala je plavu kosu i zelene oči, koje su upućivale poglede pune obećanja. Noge su joj bile dugačke i fino izvajane a čvrste grudi isticale su se u pripijenoj, raskošnoj haljini, koja joj je dosezala do polovine listova. Za razliku od ostalih devojaka u „Red gateru“, ona je bila žena koja želi da nešto prepusti i mašti.

– Dve – rekao je Dok, odbacujući dve karte. Zapazio je da je devojka prišla bliže njihovom stolu.

– Povećavam ulog na deset dolara – najavio je Skrid.

– Tih deset i još deset – prihvatio je zadovoljno Holidej, jedva čekajući da se igra zahukta.

– Mislim da ste ovaj put zagrizli više nego što možete progutati, stranče – rekao je Skrid hvalisavo. Pogledao je smanjenu hrpu novca pred sobom. – Ali prihvatam vaš izazov.

Dok je sačekao trenutak a onda položio karte na sto:

– Sedmica, osmica, devetka, desetka i pub karo, mister. Čini mi se da je to fleš i ukoliko nemate jači fleš, novac je moj.

– Šta vi... vi... – Skrid je zastenjao. Karte su mu ispale iz ruku na sto. – Imam samo traljavi triling.

– Niste imali sreće – reče zapadnjak.

– Šta ste vi? Profesionalac? – upita Skrid sumnjičavo.

– Ne, nisam.

– Igrate kao da jeste.

Dok sleže ramenima:

– To vam se samo čini. Tako čoveku izgleda kad gubi. U svakom slučaju, Skride, častiću vas pićem. Krčmaru!

– Da?

– Bocu viskija.

Nalivajući sebi piće, Skrid je nezadovoljno mumlao. Pojava boce privukla je nazad i onu dvojicu koji su pre toga napustili igru. Jedan od njih, rudar po imenu Klingli, rekao je:

– Noćas se desilo nešto čudno.

Njegov pratilac, Kerison, podiže obrve:

– Zaista? A šta to?

– Zar niste čuli? Neko je skinuo s vešala telo onog obešenog kradljivca stoke i tela nigde nema!

– Nigde nema tela? – nasmeja se Dok.

– Možete se smeјati koliko hoćete, mister, ali to se desilo i šerifu Mek Grou ovo se nimalo ne sviđa. A ni Martinu.

– Martinu? Ko je taj?

– Grobar. Već je bio iskopao grob van groblja. Stari nevaljalac je trebalo da se sahrani kao siromah.

– Vidi samo! – Skrid nabra čelo.

– Hej, mister! – Kerison je laktom munuo Doka. – Neko vas posmatra.

– Molim?

– Nemojte reći da to niste primetili! Ona se zove Brendi i suvlasnik je ovog saluna. Drugi suvlasnik je Sigel, krčmar. Mister, ona vas posmatra još od kako ste ušli i sve mi se čini da imate velike šanse. Poslušajte moj savet i ne propustite to! Ne mogu da govorim iz ličnog iskustva, ali kažu da je jedan čas sa Brendi ravan stotinu godina u raju. Znate na šta mislim?

– Mogu zamisliti.

– Onda napred! – hrabrio ga je Kerison.

– Evo je, dolazi ovamo – šapnu Skrid.

Čak i da je bio slep, Dok bi po mirisu njenog parfema znao da je tako. Parfem nije bio od onih jevtinih, već prefinjen, skup i po Dokovom mišljenju izazovan.

Žena je zastala pored njega.

– Vi ste došljak u gradu? – glas joj je zvučao meko.

– Da, gospođo.

– Ja se zovem Brendi.

– Ja sam... Durango – predstavi se Dok pod svojim lažnim imenom posle kraćeg razmišljanja.

– To vam je ime ili prezime? – upita ona.

– Zovu me jednostavno Durango.

– Gledala sam vas, Durango, gledala kako delite karte. Da, pažljivo sam vas gledala i hoću nešto da vam predložim.

– A to je?

– Predloge ljudima obično dajem nasamo – rekla je uz zanosan osmeh. – Moja soba je broj tri. Odmah na vrhu stepeništa.

Rekavši to, Brendi se okrenula i otplovila. Nije se ni osvrnula, ali dok se penjala uz stepenice, sve oči su bile okrenute prema njoj. Skrid, Klingli i Kerison su ostali zablenući, svaki od njih zavideći zapadnjaku na njegovoj sreći.

– Videćemo se kasnije, gospodo – reče im Holidej.

Pošao je ka stepenicama, a zastavši na vratima svoj sobe, Brendi mu se još jednom osmehnula.

* * *

Soba je bila luksuzno nameštena. Tepih na kojem je Dok stajao bio je debeo, mekan i zlatnožut. Brendin krevet nalazio se pored zida i bio je prekriven širokim komadom zlatne svilene tkanine. Na suprotnoj strani, pored zida, nalazio se ormarić za piće i toaletni sto sa ogledalom. Pogledavši u ogledalo, Dok je uočio da ga Brendi gleda s ljupkim osmehom na licu.

– Onaj otrov dole u salunu je za svinje – rekla je, prilazeći ormariću za piće. – Onaj koga ja pozovem u sobu pije samo fino vino.

Sagnula se da u ormariću odabere bocu i pritom joj se haljina zategla i otkrila finu liniju njenih nogu. – Odakle ste došli? – upitala ga je naizgled nezainteresovano.

– Odasvud i niotkuda – odgovori Dok.

– Ja sam lotalica.

– Lotalica koji zna da igra poker kao profesionalac – primet Brendi.

– Pa... znam da igram.

Oborila je pogled:

– I ja znam vrlo zanimljive igre, lotalice.

Napunila je i sebi čašu i dotakla njom Holidejevu.

– Za igre koje mi oboje znamo da igramo – rekla je.

Dok je prinosio čašu usnama zapadnjak je opazio da mu se ona opet osmehuje i uhvatio je sebe u razmišljanju o tome kakvu vrstu predloga bi ona mogla imati na umu. Tokom mnogih godina lutanja upoznao je dosta žena. Među njima je bilo i nekoliko salunskih zabavljačica s kojima je bio prisan. Bila je među njima i jedna mlada, ljupka devojka iz Solt Lejk Sitija, koja ga je podsećala na

Brendi, ali se ni ona nije mogla meriti s Brendinom znalački istaknutom lepoto i stilom.

– Šta ste hteli da mi predložite? – upitao ju je konačno.

– Oh, Bože, zar ste vi čovek koji odmah prelazi na posao?

– Pomenuli ste neki predlog – ponovi Dok. – Radoznao sam da čujem kakav predlog devojka kao vi može dati nepoznatom čoveku kao što sam ja.

– Uskoro ću vam reći – Brendi spusti upola ispijenu čašu na toaletni sto. – Ali prethodno, Durango, želim da se ovde osećate kao kod svoje kuće.

– Tako?

Brendi je uzela čašu iz njegove ruke i spustila je pored svoje. Onda mu je obavila ruke oko vrata i pritisnula usne uz njegove. Zatim se naglo udaljila od njega.

– Čekaj – rekla je.

Zabacila je ruke iza vrata i otkopčala haljinu. Svilena tkanina kliznula joj je niz telo i njena naga, divno izvajana figura blesnula je pred njim. Dok je za trenutak zastao kao opčinjen, a onda je ispružio ruke i privukao je sebi.

* * *

Sedela je pred ogledalom i četkala kosu.

– Ti si pravi muškarac, Durango – izustila je.

– Godi mi da to čujem. A sada, pošto smo se bolje upoznali – osmehnuo se – da čujem i predlog.

– Prelaziš na posao?

– Da.

Okrenula se na stolici. Ovaj Durango bio je potpuno drugačiji od muškaraca

koje je do tada dovodila u svoju sobu. On je bio nešto posebno. Možda je bio malo grub, razmišljala je, a njegovo telo mišićavo i čvrsto, ali kada ju je držao u naručju iz njega je zračila neobična nežnost.

– Pre svega, mi ćemo zvanično ostati na odstojanju. Slažeš li se?

– Slažem se. A dalje?

– Kako bi ti se sviđalo da radiš za mene?

– Šta da radim?

– Rekla sam ti kako sam zapazila da si vešt na kartama.

– Da budem kockar?

– Verovatno si sinoć video kockare ove kuće... Luisa Avetija, Četa Rajdiga i Fila Helija. Oni svake noći rade u kockarnici i dobit delimo. Sem toga svaki od njih dobija platu, besplatan stan i razne druge pogodnosti. Uzgred govoreći, kockanje onako neovlašćeno, kao što si ti danas radio, u gradu nije dozvoljeno. Šerif Mek Grou pazi na to.

– Šerif Mek Grou? Znači sve je aranžirano?

– Život je takav. Onda... šta kažeš na moj predlog?

Zapadnjak se zamislio. U izvesnom smislu taj predlog mu je odgovarao, iako u principu nije voleo da se vezuje za takav lupeški posao. No, ići protiv ustaljenih pravila u gradu moglo bi biti opasno. U svakom slučaju, nije trebalo navlačiti na sebe pažnju Mek Groua i drugih moćnika, bar ne zbog izlišnih stvari. U najmanju ruku, trebalo je dobiti na vremenu i Dok je odlučio da odgovor bar donekle odloži.

– A kakve su to ostale pogodnosti? – upitao je.

– Pretpostavljala sam da ćeš to pogoditi – odgovorila je dok joj je na usnama lebdeo osmeh.

– Mislio sam da to i sada znam.

– I kakav je tvoj odgovor?

– Nikada dosad nisam radio kao kockar.

– Ti nećeš biti običan kockarčić, već profesionalac... To čoveku daje određenu poziciju u Bafelou Plejnsu.

Holidej je povukao dim iz cigare. Ova žena, uprkos svojoj lepoti, nije ga previše privlačila, ali bili su mu potrebni novac i fasada iza koje bi mogao na miru smišljati kako da izvrši osvetu nad ocem i sinom Mek Grouom. Zaposlenje u „Red gateru“ osiguralo bi mu i jedno i drugo.

– A kada bi trebalo da počnem?

– Još večeras. – Brendi je odjednom postala strogo poslovna. – Izveštaj ćeš podnositi ovde.

– A gde bih spavao?

– U sobi broj šest, u hotelu preko puta.

– Iskapila je vino iz čaše. – Sve će biti plaćeno, a soba je već rezervisana.

– Bila si, znači, dosta sigurna da ću prihvatiti ponudu?

– Sasvim sigurna – potvrdila je Brendi.

– Ipak, preostalo je da još malo razmislim. Useliću se u sobu jer se negde moram smestiti, a večeras ćemo se videti, pa ću ti reći šta sam odlučio.

– Čuj... Durango, dođi nešto ranije. Htela bi da još o nečemu porazgovaramo pre nego što počneš s kartanjem. I... verujem da ćeš poželeti da obnovimo ove trenutke još jednom pre nego što počneš s poslom.

– Doći ću vrlo rano – obeća on.

– I još nešto, Durango... ako ti nešto treba... kao, primera radi, odelo ili bilo šta drugo... ti samo pođi u trgovinu i

uzmi to na račun kuće. Uverićeš se da trgovci u gradu neće s tobom raspravljati oko kredita.

– Hvala. Razmisliću i o tome.

Izišao je iz sobe na unutrašnju galeriju. Skrid, Kerison i Klingli još uve su sedeli za stolom i kada se on uputio ka stepeništu sva trojica su pogledala gore i osmehnula se.

– Vidi, vidi – rekao je Kerison otežući.

– Puna dva sata!

– Da – potvrdio je Skrid kašljucajući.

– Mora biti da je predlog koji si čuo bio đavolski primamljiv, momak!

Zapadnjak je ćutke klimnuo glavom i prošavši pored njih uputio se na suncem obasjanu ulicu. Nekoliko građana stajalo je okupljeno na trotoaru, posmatrajući grupu konjanika koji su u trku jahali glavnom ulicom. Predvodio ih je čovek krupan i trbušat, s metalnom zvezdom na prsima. Doku nije bilo neophodno da pita ko je to, jer taj šerif bio je pljunuti otac. Šerif Džoša Mek Grou! Zapadnjak oseti da mu je nešto ledeno steglo grudi i ruka mu se instinktivno spustila na dršku revolvera.

Konjanici su se zaustavili pred zgradom zatvora.

– Jeste li nešto otkrili? – upita neko

– Ništa – odvrati Mek Grou natmureno. – Ma ko bio lešinar koji je skinuo i odneo truplo, učinio je to tako vešto da ga nismo mogli naći. Trag je vodio prema maloj dolini, ali ipak smo ga izgubili.

– To je morao učiniti samo neki perverznan tip koji uživa u leševima – povika neko. – Ko bi inače skidao leš s konopca?

– Da stari lupež nije imao slučajno nekog ortaka? – priseti se gradski mlinar.

– On je bio običan sitan lupež – nasmeja se neko u gomili. – Takvi nemaju prijatelja.

Ta primedba bocnula je Holideja, ali je ljutnju progutao.

– Hej, Džoša – javio se neko, menjajući temu. – Od kada to u ovom gradu vešaju sitne lupeže?

Mek Grou je ledenim očima potražio govornika, jednog visokog, snažno građenog, mišićavog čoveka sa pripasanom kovačkom keceljom na prsima.

– Ti se drži potkivanja konja, a meni prepusti da se staram o zakonu, Džebe! – odbrusi šerif.

– Samo sam pitao, Džoša.

– Kao što ti rekoh...

– Mnogi ljudi ovde postavljaju isto pitanje – nastavio je kovač, ne obazirući se na šerifovu opomenu.

– Dobro – Džoša Mek Grou stisnu kapke u sasvim uzane proreze – odgovoriću na to, Džebe. U ovom gradu vlada red i mir iz jednog određenog razloga. Ovde kriminalce ne mazimo! Krupne, sitne, srednje, bilo kakve. Svi oni dobro znaju kako je zakon spreman da ih kazni za zločine protiv društva. Ona stara luda bio je kradljivac stoke. Sam je to priznao na sudu... nismo čak morali ni da dokazujemo

– Smatrao je da će sud biti blag prema njemu ako prizna krivicu – reče Džeb.

– Bio je kradljivac stoke... lopov... i za to je platio. Krađa stoke je po zakonu isto tako težak zločin kao ubistvo i silovanje.

– Ja pak kažem da je on bio star čovek i da je...

– Vрати se svom zanatu, Džebe.

– Taj se nikoga ne boji – začu Dok šapat jednog čoveka ispred sebe. – Taj stvarno zna kako se govori.

– I ti bi znao kada bi iza tebe stajao tvoj tata i ako bi taj tata bio Kurt Mek Grou – odvratio mu je drugi, takođe šapatom.

Konjanici su sjahali i gomila se počela razilaziti. Zapadnjak se uputio ulicom do hotela i ušao u predvorje.

– Broj šest – rekao je portiru.

– Vi ste svakako onaj čovek o kome je mis Brendi govorila – primeti portir.

– Broj šest – ponovio je Holidej.

Uzeo je ključ i uputio se uz stepenice do svoje sobe. Soba je bila mala, ali čista i zgodna i s njenog prozora pružao se pogled na ulicu. Zastavši pored prozora, Dok je izvadio cigaretu iz džepa. Pogledao je na ulicu u oba smera i ugledao jedna laka kola koja su vukla dva konja. Na vozaškom sedištu sedeo je visok stariji muškarac sede brade, a kraj njega mlada žena. Kola su se zaustavila, podigavši oblak prašine i muškarac je sišao. Devojka je ostala da sedi još nekoliko trenutaka, a onda je i ona sišla.

Dok je uočio njeno lepo i ozbiljno lice i tamne uvojke koji su provirivali ispod ružičaste kapice i iz nekih ni njemu samom jasnih razloga počeo je upoređivati tu devojku sa živahnom Brendi. Pripalio je cigaru i produžio da posmatra muškarca i ženu koji su zakoračili na trotoar i uputili se prema trgovini.

Odjednom im se na putu isprečio neki grmalj od čoveka. Holideju se činio jednom od najopasnijih prilika koje je do tada video. Stajao je malo raskrečen, ruku oslonjenih na kukove. Pridošlica se upustio u raspravljavanje s njim, a devojka je zastala pozadi.

Holidej je povukao dim iz cigarete i namršti se. Bilo je krajnje vreme da se vrati svojim „havanama“ koje nije okusio već godinu dana. Za sve to vreme za-

motavao je cigarete uz duvankese, kao i Tom, ali je osećao da to nije ono pravo. Stajao je kraj prozora, nezadovoljan lošom aromom duvana i nasilničkim držanjem onog grdosije, kome su se sada pridružila još dva čoveka. Prepoznao je u njima dvojicu kauboja s ranča „Diamond M.“, koji su se i sinoć pojavili u salunu. Sluteći da će se nešto desiti, ljudi su se počeli okupljati blizu njih, ali sedobradi čovek je obišao oko grmalja i njegovih pratilaca, a devojka je žurno pošla za njim u trgovinu. Začudo, grmalj se samo široko osmehnuo, pljesnuo dvojicu svojih kompanjona po leđima i teškim koracima uputio se zajedno s njima ka salunu.

Dok se udaljio od prozora i ispružio se na postelji. Bafelou Plejns mu je postajao sve zanimljiviji.

* * *

– Došao si tačno po dogovoru, a uz to sijaš u pravom smislu reči – dočekala ga je Brendi toplo. – Zbilja izgledaš kao pravi džentlmen, Durango. Nisam mogla ni da zamislim da si takav badža.

I zaista, novi kockar u „Red gateru“ izgledao je sasvim drugačije nego nekoliko sati pre toga. Imao je na sebi potpuno novo odelo, koje nije bilo onakvog kroja i kvaliteta kakav je on ranije praktikovao, ali je zadovoljavao trenutne potrebe. Sako od kariranog tvida, čista bela košulja, mekane štofane pantalone i nov šešir činili su zapadnjaka sasvim drugim čovekom od onoga koji je dan ranije stigao u Bafelou Plejns. Skidajući šešir, Holidej je ušao i zatvorio vrata za sobom.

– Vino? – upitala ga je Brendi.

– Može.

– Rekla sam ti da ima nekoliko stvarčica o kojima treba da porazgovaramo. Jedna su karte.

– Za to je bar lako! Kupiću nov špil.

– To nije dovoljno. Karte su prave samo onda ako znaš tačno šta tvoj protivnik ima u rukama. Šta misliš, je li to moguće sa svakim kartama? – upitala ga je blago.

– Kako to misliš?

– E, to ćeš ubuduće morati da znaš.

– Brendi je prinela čašu usnama i srknula gutljaj vina. – To je najvažnije za profesionalca koji radi za ovu kuću. Hoću reći, ti si danas dobio na kartama zato što si inteligentan i zato što si imao sreće... i što je tvoj protivnik bio glup. Ali neće uvek biti tako. Sreća, pamet i inteligencija nisu uvek dovoljni da se zaradi novac. Moraš da znaš šta tvoj protivnik ima u ruci i da prema tome digneš ili smanjiš ulog.

– Drugim rečima, moram umeti da varam.

– Da – priznala je Brendi i lako rume nilo oblilo joj je lice. – Slušaj, Durango, u kockarnici „Red gater“ svi moji kockari koriste obeležene karte. Pokazaću ti špil koji ćeš ti koristiti.

Karte su ležale na krevetu – sasvim nov paket s finim sitnim crvenim tačkicama i tankim linijama na poledini svake karte. Brendi je uzela paket i pružila ga Doku.

– Pogledaj dobro – pokazala mu je. – Nisu na svakoj karti odštampane iste tačkice.

– A šta će se desiti ako budem uhvaćen pri korišćenju obeleženih karata? Video sam juče šta je vaš šerif učinio jedno sitnom, bezazlenom prestupniku...

– Džoša Mek Grou? – Brendin glas zvučao je kao odjek. – Ne brini za njega! – Kako to misliš?

– Mi smo u specijalnim odnosima s Mek Grouovima – objasnila mu je Brendi. – Sigel i ja smo vlasnici ovog preduzeća, ali je u njega investirao izvesnu sumu novca i Kurt Mek Grou. To znači da je i on zainteresovan da „Red gater“ ostvaruje veliki profit. Razume se, on je dao uputstva svom sinu da pazi na nas.

– Vi ste, znači, u dosluhu s predstavnikom zakona?

– Tačno, Durango. Moji kockari mogu varati do mile volje i šerif Džoša neće hteti ni da čuje za neke žalbe protiv njih.

– Znači. Kurt Mek Grou je vlasnik saluna?

– On ima znatan udeo – priznala je Brendi.

– A u čemu još Kurt Mek Grou ima udela?

– On je praktično vlasnik ili suvlasnik celog grada.

– Baš dobro preduzeće – konstatovao je Dok. – Kurt, dakle, radi šta hoće jer njegov sin nosi šerifsku značku.

– Ja se ne žalim – izjavi Brenda. – A nećeš se žaliti ni ti. Zahvaljujući njemu mi možemo da živimo kao kraljevi... i niko ne sme ni da nas takne.

– Razume se – primeti Dok, glumeći da je zainteresovan.

– Reći ću ti nešto – rekla je Brendi, gledajući ga u oči. – Kroz nekoliko minuta pregledaćemo sve karte tako da naučiš pojedine znakove... ali najpre...

Spustila je čašu na sto i pošla prema njemu. On je, međutim, u tom trenutku nije ni najmanje želeo. Brendi je vodila lupeško preduzeće koje je finansirao jedan ubica i koje je štitio bezobzirni šerif, koji je opet, da bi pribavio sebi autoritet,

obesio jednog bezopasnog starog čoveka. Zapadnjak odjednom oseti kako se u njemu budi i buja revolt. Nije želeo da skine masku i odrekne se tog posla koji mu je obezbeđivao neophodnu fasadu, ali više nije želeo ni da takne njeno telo.

– Ne, ne sada – rekao je.

– Šta? – izustila je Brendi nenaviknuta na takvo odbijanje.

– Ja sporo učim, Brendi. Pokaži mi te znake pa ću poći dole da to primenim. Ne bih želeo da prvoga dana izgubim novac preduzeća.

– Kako hoćeš – slegnula je ramenima, očigledno nezadovoljna. Dok je ređala karte po postelji ruke su joj podrhtavale. – Pogledaj dobro levi gornji ugao. Neke karte imaju tri tačkice, neke četiri a neke pet.

Nastavila je da mu objašnjava šta znače tačkice u levom gornjem uglu. Dok je slušao i konačno klimnuo glavom.

– Sići ću i proučiću karte – rekao je.

– Dobro – odvrati Brendi nadureno.

Holidej se uputio niz stepenice. Godinama je igrao poker i moglo se reći da je često živio od onoga što na tome zaradi. Ali uvek je igrao pošteno. Biti prevarant na kartama protivilo se njegovim pojmovima o igri, pa čak i shvatanju života uopšte. Za njega je poker bio igra živaca, pronicljivosti, pamćenja, sugestivnosti i volje. Jednom rečju, poker je za njega bio ne samo hazard već i odmećivanje suprotstavljenih ljudi, pa bi varanje na kartama značilo izdaju samoga sebe. Ipak, posao u „Red gateru“ pružao mu je nužan zaklon.

U dnu stepenica prišao mu je čovek s bocom viskija u ruci. – Ja sam Averti – predstavio se.

– Durango.

– Brendi mi je rekla da ti priđem i da se upoznamo – rekao je Luis Averti.

– Ti si jedan od Brendinih profesionalaca – primetio je zapadnjak.

– Ovde sam već nekoliko godina – potvrdio je visoki kockar žmirnuvši. – Odličan posao. Dobro došao u porodicu, Durango.

– Hvala – odvrati Dok kiselo.

– Po svemu sudeći, ti u pokeru nisi početnik – nastavio je Averti, obuhvativši zapadnjaka oštrim pogledom.

– Dosta sam igrao.

– Tako sam i mislio.

– Ali ne onako kako Brendi traži – objasni Holidej, dodirnuvši poledinu karata.

Profesionalac se osmehnuo.

– „Red gater“ nije mesto za čoveka sa savešću, Durango.

Holidej srknu viski.

– Izgleda mi da ćemo prisustvovati nekom veselju – promrmlja iznenada Averti.

– Veselju?

– Stari bradonja ulazi u salun.

Zapadnjak se osvrnuo i bacio pogled ka ulazu. Visoki, sedobradi muškarac kojeg je prethodno video s prozora hotelske sobe upravo je ulazio u „Red gater“ i prilazio šanku.

– Ko je on?

– Ime mu je Stivenson – odgovori Averti. – Bendžamin Stivenson. On je jedan od onih luckastih naseljenika iz doline i mora da je skupio svu silu hrabrosti da bi došao u grad... pa čak i u salun tačno preko puta šerifske kancelarije.

– Zašto tako misliš?

– Čuo sam da Kurt Mek Grou traži njegovu glavu. Izgleda da je ta naseljenička hulja ukrala neka njegova goveda.

Da je Stivenson ostao kod kuće, možda bi nevolju malo odložio... Ali došavši u grad sada kada šerif Džoša treba svakog trenutka da se vrati iz posete ranču „Dajamond M“...

– Taj naseljenik ne izgleda mi ni najmanje uplašen – primeti zapadnjak mirno. – Video sam ga ranije. U gradu je već skoro dva časa.

– Ili nije uplašen ili je jednostavno lud.

Holidej je čuo kad je sedobradi naseljenik zatražio viski. Ljudi u „Red gateru“ su izmenjali poglede i Dok je primetio prkosan izraz Stivensonovog od sunca opaljenog lica. Bio je to prkos sličan prkosu Klinta Kejsija, koga Holidej nije mogao da zaboravi. U istom času on oseti izvesnu naklonost prema tom naseljeniku, onu vrstu naklonosti koju je gajio i prema pokojnom Kejsiju.

– Ima li u dolini mnogo takvih kao što je Stivenson? – upita.

– Suviše mnogo da bi Kurtu Mek Grou to bilo po volji.

– Rekao si da je taj naseljenik ukrao neku stoku... Jesi li to samo čuo ili veruješ u tu priču?

Averti je nabrao čelo, a onda se radoznalo osmehnuo.

– Ti se neobično mnogo interesuješ za te lupeže.

– To nije odgovor na moje pitanje.

– Dobro, odgovoriću ti. Verovatno da Stivenson nije lopov. Verovatno da to nije nijedan od naseljenika. Njihov je glavni zločin što su odbili da se odsele kad im je Kurt Mek Grou to naredio.

Zapadnjak se zagledao u svoju čašu. Ovde se ništa nije promenilo. Ništa. Mek Grou je i dalje zlostavljao ljude kao što je bio Klint Kejsi i terao ih sa zemlje na koju su imali pravo da se nasele.

– Evo ga dolazi gazda – rekao je Averti prekidajući tok njegovih misli. – Džoša i njegovi momci stižu preko ulice.

– Ko su oni majmuni s njim? – upita Holidej, pogledavši kroz prozor trojku koja je išla trotoarom.

– Onaj mali je Džeferson – objasni mu kockar. – A onaj visoki je Hjudž.

– Njegovi zamenici?

– Nisu službeni zamenici, ali pomažu Džoši u njegovom poslu – objasni Averti.

– Plaća ih njegov tata? – želeo je zapadnjak da zna.

– Da.

Džoša Mek Grou je otvorio ulazna dvokrilna vrata i dvojica njegovih pratilaca uđoše za njim. Dok je ponovo video pred sobom čoveka koji je po zakonu poslao starog Toma na vešala. Šerif se šepurio kao ugojeni petao, a sitne, zlobne oči gledale su s njegovog okruglog, mesnatog lica. O bedrima je nosio dva revolvera. Kepec pored njega, maslinastog tena i crne kose, bio je verovatno melez. S druge strane Mek Groua stajao je visok, koščat tip koji je podsećao na ružnog, krvožednog pauka.

Dok je pogledao Stivensona, koji se pravio da nije primetio trojicu pridošlica.

– Mogao bih za tebe reći jedno, Stivensone... Ti zbilja imaš živce – rekao je šerif podbočivši se.

U „Red gateru“ zavladała je duboka tišina kada se Ben Stivenson okrenuo da se suoči sa šerifom i njegovim pratiocima.

– Hteli ste nešto da mi kažete, šerife? – upita.

– Da, seljačino, imam nešto da ti kažem. Rekao sam da imaš đavolski jake živce kad si se usudio da dođeš u grad

i šetaš se ovuda kao nevinašce. Čuo sam da si već izvesno vreme u gradu.

– To je tačno.

– Nije uobičajeno da se kradljivci stoke šetkaju po gradu.

– Ja mislim da svi vi znate kako su te priče o meni neistinite.

– Nismo tako čuli od Lenija Tompsona sa ranča „Dajamond M.“ On te je video sopstvenim očima. Video te je kad si lasom uhvatio i ukrao goveče iz krda mog oca.

– Ja sam farmer a ne stočar. Što bi meni bilo potrebno nečije goveče?

– Bilo bi ti potrebno da ga prodaš Meksikancima – objasni Mek Grou.

– Ti si jedan običan kradljivac stoke, Stivensone! – umeša se visoki pratilac šerifa.

– A ti dobro znaš šta piše u zakonu za kradljivce stoke – reče šerif. – Njima sleduje konopac!

– Ja nikada nisam taknuo nijedno goveče! – rekao je Stivenson odlučno. – Ne bih hteo da prljam ruke bilo čime što pripada Kurtu Mek Grou... Imam još uvek dovoljno samopoštovanja.

Šerif je zažmirio.

– Smrdljivi tvore! Najpre kradeš stoku, a onda još blatiš ime njenog vlasnika!

– Hajde da ga strpamo iza rešetaka – promrmlja šerifov visoki pomoćnik.

– Mislim da si u pravu, Hjudže – složi se Džoša Mek Grou, smeškajući se. – Bene Stivensone, kao šerif Bafelou Plejnsa hapsim te pod optužbom da si krao stoku s ranča „Dajamond M.“ Digni ruke u vis!

Stivenson je pogledao ljude u salunu.

– Svi vi znate zašto me hapsi! – povikao je. – Nisam ukrao nikakvo vašljivo goveče. Samo sam odbio da se odselim

sa zemlje na koju po zakonu imam pravo... I zato je Kurt Mek Grou rekao svom sinčiću šerifu da me uhapsi!

– Ruke u vis, Stivensone! – naredi šerif vadeći revolvere iz futrole.

Farmer se osvrnuo oko sebe kao da traži pomoć. Građani Bafelou Plejnsa su se zgledali, neki od njih s osećajem krivice, ali niko nije učinio ni pokret da spreči trojicu ljudi koji su prilazili naseljeniku pokraj šanka. Zapadnjak je stisnuo vilice, ruka mu je pošla nekoliko santimetara ka koltu, otkrivajući njegovu žarku želju da potegne revolver i pri-tekne Stivensonu u pomoć. Ipak, razum je preovladao i on nije otkrio svoje pravo lice.

Onda su se dvokrilna vrata naglo otvorila i utrčala je devojka u dugačkoj haljini i s ružičastom kapicom. Bila se sva zarumenela od ljutnje.

– Džodi! – povikao je Stivenson pre-korno. – Odmah da si izašla! Ovo nije mesto za tebe!

– Tata! – izustila je Džodi Stivenson jecajući. – Rekli su mi da su pošli da te uhapse... morala sam da dođem...

– Džodi, ovo je salun.

– Ne tiče me se! – povikala je devojka kroz plač, ali prkosno. Sjajne oči okrenula je prema trojici koji su predstavljali zakon. – Ostavite mog oca na miru!

– Vaš tata je u pravu, gospođice – obratio joj se tamnokoži čovečuljak, smeškajući se dok joj je prilazio. – Ovo je salun. Nije mesto za vas. Zna li šta se radi sa ženama u salunu? Svašta, gospođice, jer one žene koje uđu u salun su... one su određena vrsta žena.

Priskočio joj je u dva koraka. Kada su je melezove ruke obuhvatile, Džodi Stivenson je vrisnula i kada su se njegove

debele, mesnate usne upile u njen nežno beli vrat, ona je zamahnula rukom i zagrebala ga po licu.

– Prljava huljo! – kriknuo je Stivenson. – Pusti je... Pusti je ili ću te ubiti!

– Čuješ li ti to, Džošua? – zapitao je Hjudž zagrobnim glasom. – Ova seljačina preti da će ubiti šerifovog zamenika Džefersona!

– Ubij ga! – šapnuo je šerif Mek Grou. – Takav sam izgovor i čekao!

Hjudž je spustio ruku ka revolveru. U isti mah Holidej je ustao i ponet nepredvidivim instinktom, mašio se rukom ka bedru i munjevitim pokretom od kojeg je Brendi zastao dah, potegao revolver. Hjudž je tek upola izvukao revolver iz futrole a Dokov kolt je već grmnuo.

Hjudž se zavrteo u krug kao čigra i prihvatio se rukom za zid da ne padne, a iz razmrskanog ramena linuo mu je mlaz krvi. Udar kuršuma poneo ga je do jednog stola na koji se srušio i ostao presamićen preko njega, cvileći kao išiban pas.

U salunu je zavladala mrtva tišina. Kao da je svima stao dah.

Iz revolvera u zapadnjakovoj ruci dizao se tanak pramen dima. U podnožju stepenica stajala je Brendi, nemoćna da izusti ijednu reč, a šerif Džošua Mek Grou okrenuo se i tamnim, zlokobnim očima pogledao visokog došljaka.

– Ko, dođavola...

– Zovem se Durango – zapadnjak je smatrao da još nije vreme da otkrije svoj pravi identitet. Pokretom ruke dao je Stivensonu znak: – Odlazite odavde, mister!

– Durango! – zakrkljao je Mek Grou gnevno. – Jesi li ti... Jesi li ti novi kockar o kome mi je Brendi pričala?

– To je on! – priznala je Brendi pokunjeno i nemoćno raširila ruke.

– Budalo! – viknuo je Mek Grou. – Zar ti niko nije rekao na kojoj strani zarađuješ hleb?

– Ne sviđa mi se kad neki majmun, kao što je taj pored tebe, stavlja svoje šape na žene – odvrati Dok i pokretom glave pokaza na Džefersona.

– To... to se tebe ne tiče! – zarežao je Mek Grou.

– A ja mislim da me se tiče. Požuri, čoveče – obrati se Dok ponovo farmeru – i vodi devojkicu sa sobom!

– Budalo nad budalama! – ciknuo je šerif.

Obuzet osećanjem zahvalnosti, Stiven-son je prišao svojoj kćeri i uzeo je za ruku. Zatim je požurio napolje, dok je zapadnjak držao na nišanu Mek Groua i Džefersona. Izlazna vrata su se sklopila za njima i posle nekoliko sekundi umirila.

– Ti si zaista budala – Averti je zavrteo glavom u krajnjoj neverici.

Holidej je, međutim, znao da nije imao izbora. Odjednom je naprosto osetio da ne može mirno sedeti i gledati kako jednog naseljenika ubijaju pod glupim, izmišljenim izgovorom. Možda bi čak mogao da prisili sebe da vara na kartama, što je bio najveći ustupak koji je mogao učiniti da bi sebi obezbedio potrebnu masku za delovanje, ali pogled na čoveka čije je prkosno držanje podsećalo na Klinta Kejsija i prizor nezaslužene smrti koja mu je pretila od jednog lupeža – šerifa, naterali su ga da zaboravi na svoj cilj i umeša se.

Hjudž se osovio na noge. Iz rane na ramenu curila mu je krv, a lice mu se grčilo od bola i mržnje.

– Bolje bi bilo da ovog nitkova odvedete lekaru – predloži zapadnjak.

– Odlazi odavde! – povikala je Brendi, izbezumljena od besa. – Gubi se dođavola!

– Pretpostavljam da je ovim moj angažman završen? – zapadnjak se usiljeno osmehnuo. Još uvek je držao uperen revolver i pošto su svi zapazili njegov munjevit pokret i precizan hitac, niko se nije usuđivao da okuša po drugi put njegovu veštinu.

– Naravno da jeste! – povikao je krčmar Sigel, bled u licu.

– Svejedno. Ja ionako nikada nisam umeo da varam na kartama – rekao je Holidej glasno da bi ga svi u salunu mogli čuti.

– Gubi se! – vrisnula je Brendi histerično kada su se gosti počeli zgledati.

– Igranje s obeleženim kartama nije moj stil – nastavio je Dok.

Sigel je pokretom ruke pozvao ostale kockare koji su radili za salun:

– Ubijte ga... Ubijte ga!

Ali niko nije bio voljan da rizikuje i maši se pištolja.

– Da – rekao je zapadnjak podrugljivo. – To nije moj stil. Čak i kad imam iza sebe lokalnog šerifa, spremnog da me zaštiti ako budem uhvaćen u prevari.

– Ubijte ga! – zastenjala je Brendi kada se salunom razlegao tihi žagor.

– Do viđenja, Brendi – obratio joj se Dok ironično. – Hvala za ostale pogodnosti.

– Svinjo!

Uzmičući natraške, Dok je stigao do izlaznih vrata, znajući da više nikada neće smeti da uđe u „Red gater“. Mada niko nije znao njegov pravi identitet i pravi razlog njegovog dolaska, niko u Bafelou Plejnsu nije više sumnjao na čijoj strani

su njegove simpatije u sukobu između stočara i farmera. Kocka je bila bačena.

– Seljačino! – proderao se Sigel za njim.

Ali niko se nije pridružio krčmaru u njegovom izlivu besa. Mek Grou i Džeferson pomogli su ranjenom Hjudžu da sedne na stolicu a posetioci saluna su šapatom raspravljali o Holidejevim optužbama u vezi sa obeleženim kartama kojima se u „Red gateru“ igralo. Dvojica profesionalnih kockara žurno su napustili odaju.

Bio je smiraj dana kada je Dok izišao iz saluna. Stivensonovi su već sedeli na sedištu svojih kola. – Mister... hvala vam – obratio mu se Ben.

– Da... Hvala vam, mister... ovaj... – zaustila je njegova kći.

– Zovem se Durango – Dok je bacio brz pogled ka ulazu u salun. – Mislim da ne bi bilo dobro da se ovde duže zadržavate. Neki brzopleti revolveraš u salunu mogao bi pripucati skriven iza vrata.

– Sada, kad ste pomogli naseljenicima u nevolji, nećete više biti rado viđeni u gradu – rekao je Ben Stivenson. – Ali bićete dobrodošli u našoj kući.

– A gde je vaš dom? – upita zapadnjak.

– Pođite putem ka maloj dolini – reče Džodi. – Naša farma je druga po redu s one strane potoka. Ako hoćete, možete poći s nama pa ćemo vam pokazati put.

– Doći ću sigurno – obeća Holidej. – Ali pre toga moram nešto da obavim. Vi samo krenite, a ja ću doći za vama. I biće bolje da to odmah učinite – Dok pogleda još jednom ka ulazu u salun. Kola sa Stivensonovima krenuše velikom brzinom, a Dok se krupnim koracima uputi ka gradskoj štali. Hodao je

sam, ali su ga pratile oči celog grada. Očekivao je da bi Mek Grou mogao izleteti iz „Red gatera“ i napasti ga, ali možda je šerif bio prinuđen da na brzu ruku nađe neko objašnjenje posle Dikovih optužbi u vezi s kartama. A moglo se desiti da to objašnjene potraje malo duže.

Ničim neometan, Dok je stigao do štale, platio štalaru naknadu za usluge i osedlao Šaha. Nekoliko minuta kasnije sporednim puteljkom izjahao je iz grada.

* * *

Kada je sumrak mističnim sivilom zaodenuo vrhove obližnjih brdskih prevoja i večernji povetarac kao tihi šapat zašumeo s prohladnih severnih padina, zapadnjak je jahao putem ka maloj dolini. Stigao je do potoka koji je klokotao i tiho žuborio i dok se tama zgušnjavala prešao je preko jednog plitkog gaza. No nije nastavio da jaše putem.

Umesto toga presekao je preko travnatih pašnjaka i uputivši se kroz retku borovu šumu prošao pored tri male brvnare, priljubljene uz brdski prevoj. Nije poznavao ljude koji su u njima živeli. Svi su oni za njega bili stranci, došljaci koji su želeli da na toj zemlji počnu novi život. Prošao je pored niskih ograda njihovih imanja i u polutama zapazio uredne, obrađene leje povrća. A ispred jedne brvnare i dete u šarenom odelu, koje mu je bezazleno mahnulo rukom kada je prolazio.

Uprkos svom dugogodišnjem avanturističkom životu osećao je izvesnu naklonost prema tim ljudima. Razumeo je i uvažavao njihovu težnju da stvore sebi sigurnost i dom, makar to bile i ove ma-

le, jadne brvnare. I on sam gajio je duboko skrivenu želju da se skrasi u belo obojenoj kući s cvećem, negovanim ljubavljju lepe, skromne žene. Zato, kada je težio da tim ljudima pomogne i otkloni opasnost koja im je pretila, bilo je to kao da pomaže samome sebi.

Prošlo je više od godinu dana kako je jahao tim putem, ali kao da ga je neki nevidljivi magnet vukao određenom cilju. Bivalo je sve tamnije, a noćni povetarac duvao je sve jače. Pred njim se sada pružao dugačak brdski prevoj i, konačno, posle deset minuta ugledao je stari hrast pored kojeg je prošao kada je pre godinu dana išao ka farmi Klinta Kejsija.

Priterao je Šaha do drveta i zaustavio se. Sedeo je tako neko vreme u sedlu i razmišljao o čudnim vezama među ljudskim sudbinama. Naoko, ništa ga nije vezivalo ni za Kejsija, niti za Stivenzona, pa ipak, osećao je da ga s njima spajaju neke neraskidive niti – one koje vezuju ljude uverene da su pravda i humanost jedine moguće osnove ljudskog postojanja.

Sada, u noći, Holidej je još jednom dao sebi reč da će pravda pobediti. Nije pomišljao na osvetu, mada je želeo da Mek Grouovi svoje zločine plate životom. Ne, ugušio je u sebi osvetnički nagon i gologlav, dok se vetar poigravao njegovim dugačkim vlasima, utišao u sebi žar osvete. Zakon će reći svoje. Stavio je ponovo šešir na glavu i polako pojahao dalje, a noć se sklopila za njim.

Na prednjoj verandi Stivensonove kuće gorela je jedna jedina svetiljka i pri njenoj svetlosti zapadnjak je ugledao snažnog zelenka s belim pečatima, privezanog za stub pored stepenica. Jedan

olinjali pas zalajao je iza štale i na prozoru kuće pojavilo se nečije lice.

– Tata, to je Durango – začuo se devojčin glas.

Holidej se zaustavio pored vezanog zelenka, a Ben Stivensin je širom otvorio vrata. Iza njega izvirivala je Džodi.

– Drago nam je što ste došli – rekao je Ben kada je zapadnjak sjahao.

– Osećam miris večere – osmehnuo se Dok vezujući konja.

– Spremila sam nešto specijalno za vas... nadajući se da ćete doći – uzvratila je obradovano Džodi.

Holidej je morao da prizna kako pri svetlosti svetiljke devojka izgleda veoma lepa. Bila je visoka i skladnih linija tela. Divne crne vitice uokviravale su njeno pravilno, ljupko lice. Imala je izrazite tamne oči, pokrivene dugačkim trepavicama i crvene, sočne usne. Bila je odevena u bluzu i pantalone koje nisu skrivale njene raskošne obline. Primetila je njegovo neskriveno divljenje, ali kao da za to nije marila. Pre bi se moglo reći da je osmejkom podsticala njegovo interesovanje.

I otac i kći su se sklonili u stranu i Dok je ušao u kuću. Velika, crna, okrugla peć gorela je u kuhinji i na njoj se krčkao lonac s večerom. U odaji se nalazio i sto s četiri prevrnuti sanduka, koji su služili kao stolice i na jednom od njih sedeo je neki ridokosi muškarac i pušio lulu.

– Durango... upoznajte se s Metom Bidlom – rekao je Ben zatvarajući vrata.

– Onaj konj napolju je vaš? – upita Dok.

– Jeste – glas ridokosog bio je suviše jak za čoveka malog rasta. – Drago mi je što smo se upoznali – rekao je i pružio ruku, koju je Dok prihvatio.

– Meta smatramo našim vođom, mister Durango – objasnio je Ben. – On je čuo kako ste se danas popodne poneli i kad sam mu rekao da ćete doći, on je obećao da će svratiti da vas upozna.

– Ja nisam vođa zato što sam bolji od ostalih – reče Bidl. – Jednostavno sam ovde najduže.

– Ah, tako... a koliko dugo?

– Nema još godinu dana. Mek Grou je pokušao da me otera, ali ja znam svoja prava i ostao sam. Đavo ga odneo!

– Pametno – pohvalio ga je zapadnjak.

– Vaša večera, mister Durango – rekla je devojka, stavljajući tanjir s jelom pred njega na sto.

– Hvala, gospođice.

– To je najmanje što vam možemo ponuditi – odgovorila je. – Spasli ste život mome ocu.

Holidej je prineo kašiku ustima.

– Vrlo je ukusno, mis Stivenson – pohvalio je devojčino umeće.

– Preći ću na stvar – rekao je Bidl, odbivši gust dim. – Zašto ste se umešali, Durango? Vi, po svemu sudeći, niste zemljoradnik već lutalica ili tako nešto. Šta se vas ticalo šta će biti s Benom Stivensonom?

Dok je uzeo drugi zalogaj. Pitanje je bilo logično, morao je to da prizna, ali u ovom trenutku još nije bio spreman da otkrije pravi cilj svog boravka u dolini. Nije želeo da istina nekako procuri do Mek Grouovih.

– Mora li čovek objasniti razlog zašto je nekome pomogao? – upitao je slegnuvši ramenima.

– Ne, mister, ne mora da objašnjava svoje razloge – složio se Met Bidl. – Pitam ovo samo zbog toga što sam kao naseljenik navikao da su svi protiv nas, a onda se odjednom pojavljujete vi, kao

da ste pali s neba, i pucate na jednog od Mek Grouovih ljudi. Onda se nemojte čuditi što pitam zašto ste to učinili.

– U redu, imate pravo da pitate. – Dok se osmehnu Džodi: – Kafa divno miriše.

– Vi ste, znači, neki dobronamernik u prolazu? – nastavio je Bidl.

Dok je uvideo da ridokosi naseljenik neće odustati i pomalo je shvatao i zbog čega. Suviše dugo su naseljenici bili ugnetavani i zbog toga su morali tražiti pomoć, makar i od nekog neočekivanog spasioca. Na njihovim licima video je nade i mada nije želeo da ih ohrabruje, nije želeo ni da te njihove nade ruši.

– Zadržaću se izvesno vreme u okolini – rekao je neodređeno.

– Mister Durango – Ben je progutao pljuvačku – reći ću otvoreno što mislim. Ono kako ste vi potegli revolver... brzo kao munja... Gospode Bože, takav čovek bi nam bio potreban! Moram da priznam da ne bismo mogli mnogo da platimo, ali...

– Ja ne iznajmljujem revolver – odvratio je Dok odlučno. – Ali, kao što sam vam rekao, ostaću ovde izvesno vreme.

– Da biste nam pomogli? – u Bidlovom glasu osetilo se iščekivanje.

– Slušajte... obojica – umešala se Džodi ostrim glasom. – Ne pokušavajte da mister Duranga angažujete i pustite ga da večera. Trebalo bi da se stidite! On nam je već pomogao, spasao je tati život i još štošta drugo. Očigledno je da ne zna šta će dalje raditi i, u svakom slučaju, to je njegova stvar. A sada ga ostavite na miru.

Bidl je odbio nekoliko gustih dimova a Ben Stivenson se osmehnuo na žustru upadnicu svoje kćeri.

– Izvinite, Durango – progundao je Bidl.

– Da, bili smo prilično nasrtljivi – priznao je Ben.

Desetak minuta kasnije Met Bidl je odlučio da pođe kući.

– Bidl – pozvao ga je Dok kad je ovaj stigao do vrata.

– Da... izvolite?

– Vi ste vođa... Jeste li do sada organizovali neki sastanak svih naseljenika i stvorili složni front?

– Ovaj... nisam.

– Onda bih vam savetovao da je krajnje vreme da tako nešto učinite.

Osmeh je ozario Bidlovo pegavo lice:

– To je tačno! Mister Durango, znači li to da ćete nam pomoći?

– To i ne može značiti ništa drugo! – povikao je Ben.

– Kao što sam rekao, nameravam da neko vreme ostanem u okolini.

Ben Stivenson i Met Bidl razgovarali su pred vratima nekoliko minuta, ostavljajući za to vreme zapadnjaka samog s devojkom. Vrata peći bila su otvorena i pri svetlosti plamena Džodi je izgledala neverovatno ljupka. Za trenutak Holidej je uhvatio sebe kako je upoređuje s Brendom. Dočarao je u mislima čulne usne i divno telo koje je ranije toga dana upoznao, ali je ta vizija odjednom počela da blede, ustupajući mesto liku ove farmerske devojke... skromne, bez blistavog sjaja, a ipak vrlo privlačne.

* * *

Prihvativši Stivensonovu ponudu da ostane preko noći, Holidej je smestio svog konja u štalu. Potapšao ga je po glavi i vernoj životinji koja ga je mnogo milja nosila na svojim leđima, došapnuo nekoliko toplih reči. Bacio je nešto sena

u jasje i pošao prema vratima. Tek što je zakoračio u mrak grmnula je puška kao grom iz vedra neba!

Odjednom ga je obavila tama. Uspeo je samo da vidi iscereno lice meleza Džefersona na konju vrancu, a onda se srušio u prašinu pred štalom.

– Odlično izvedeno! – povikao je Leni Tompson, nadzornik na ranču „Dajamond M.“, koji je jahao pored meleza.

– Prosviraću tom nitkovu glavu još jednim kuršumom za svaku sigurnost – rekao je Džeferson. Spustio je pušku i nanišanio u zapadnjakovu krvlju umrljanu glavu, ali je odjednom Tompson povikao:

– Pazi, koliba!

Džeferson se trgao i okrenuo u sedlu baš kada se Ben Stivenson pojavio na vratima brvnare s podignutom puškom. – Ubij ga, Džejk! – doviknuo je melez promuklim glasom trećem konjaniku, jednom mršavom tipu s dugačkim ožiljkom na desnom obrazu, koji se zvao Džejk Rihter.

Izašavši na verandu Ben Stivenson je uperio pušku, ali se Rihter blagovremeno okrenuo u sedlu i pritisnuo okidač. Pucanj je prasnuo kao tresak грома i ispustivši pušku iz ruku, Stivenson se mlitavo skljkao na svoju kćer, koja je tog trenutka izišla pred vrata. Džodi je pokušala da pridrži svog oca, ali ga je kuršum pogodio u kuk i on se skljkao na pod verande.

Urlajući kao Indijanci, trojica konjanika su se ustremili ka kolibi.

Ben Stivenson se otkotrljao s verande i bolno stenjući pao u prašinu.

Džodi se sagnula i dohvatila pušku, ali su se trojica konjanika već sručila na nju. Puška u njenoj ruci je planula, ali je zrno odletelo uvis pored cinično na-

smejanog Džefersonovog lica. Ovaj je skočio s konja, sudario se s njom i izbivši joj vazduh iz grudi odbacio je unazad na zid od borovih trupaca. Puška je ispalila iz njene ruke i Džeferson ju je šutnuo dalje van njenog domašaja. Zatim je pružio ruku, dograbio je za okovratnik bluze i podigao je na noge. Devojka je odjednom pomahnitala kao divlja mačka. Počela je grebati Džefersona po licu, kidajući mu noktima komade kože. Ispod njenih noktiju ostajali su krvavi tragovi. No, Džeferson se na to samo glasno smejao, pritiskajući je leđima uz drveni zid.

Sada su se sva trojica napadača okupila oko nje tako blizu da je osetila njihov viskijem zasićen dah, a njihove ruke su je grabile svud po telu.

– Ubili smo vašeg dobronamernog prijatelja i ubili smo tvog taticu, a sada je vreme da i tebi damo jednu lekciju, seljančice! – rekao je Džeferson smejući joj se u lice.. – A kada budemo završili s tobom nećeš više želeći da ostaneš u ovoj dolini! Ne, gospođice! I neće ti više nikada pasti na pamet da pogledaš nekog muškarca, jer ako ga budeš pogledala setićeš se šta smo uradili s tobom!

– Odnesimo je u štalu! – predloži Leni Thompson.

Džodi se ukočila od straha. Nasilnici su je poneli preko dvorišta, ne obazirući se na njenu vrisku. Pas je besno zalajao i napao ih, ali ga je Rihter oborio metkom iz pištolja i pas je pao mrtav. Pored verande Ben Stivenson je pokušao da dopuzi do puške, ali ga je bol u kuku oborio na tle, lica zagnjurenog u prašinu.

Uprkos njenom otimanju siledžije su odvukli devojku u štalu i Leni Thompson je zapalio fenjer.

Džeferson je gurnuo skamenjenu devojku na seno. Dok su se ostali smejali, on je klekao pored nje. Džodi je pokušala da se okrene, ali on je napipao okovratnik njene bluze, samo što ovaj put nije nameravao da devojku podigne. Trgao je okovratnik naniže i razderao bluzu, razgolitivši njene jedre grudi, koje su podrhtavale pri svetlosti fenjera. Džodi je sklopila oči, moleći ih da prestanu, ali je Džeferson ćutke raskopčao pantalone.

U tom trenutku vrata štale su se širom otvorila.

Leni Thompson se okrenuo i ostao otvorenih usta.

– Sto mu muka! – izustio je. – Metak je samo okrznuo tog đavola!

Na vratima je stajao Holidej s revolverom u ruci. Leva slepoočnica bila mu je pokrivena krvlju. Pogledom užarenih očiju presekao je trojicu zlikovaca u štali.

Revolver je poskočio u njegovoj ruci i Džeferson je odskočio napred i pao pored Džodi, koja se uklonila pred njim. Rihterova ruka s revolverom se podigla ali je Dokov kolt već grmeći poslao poruku smrti. Džejk Rihter je kriknuo kada ga je kuršum pogodio u grudi, a onda se srušio na tle lica upola raznetog trećim osvetničkim kuršumom. Još jedan pucanj potresao je štalu kada je Thompson hitnuo petrolejku na zid. Onda se bacio između dva konja i grabeći rukama i nogama jurnuo ka zadnjim vratima.. Nekoliko trenutaka kasnije plameni jezici suknuli su sa senom posutog poda. Sablasna svetlost obasjala je štalu i vatra je naglo zahvatila seno.

Džodi je potrčala ka vratnicama boksova i pustila konje belih, izbuljenih očiju da istrče u noć. Ne obazirući se na

svoju nagotu, potrčala je zapadnjaku u naručje i čvrsto ga prigrllila, ne razmišljajući šta čini. Okružen vatrom ni Holidej nije bio svestan njene nagote. Tompson je bio pobjegao u noć, ali Dok je imao važnijeg posla nego da ga goni. Potrčao je ka mestu gde je ležao bespomoćni Ben Stivenson.

– Polako, Bene – šapnuo je, kleknuvši pored starca.

– Moja štala... gori... – zastenjao je Stivenson.

– Sada nemamo vremena za gašenje vatre, ali neka te to ne brine. Vatra se neće proširiti na kuću, a kada izvadi-mo metak iz tebe, imaćeš dovoljno vremena da izgradiš novu štalu.

– Durango... sa mnom je svršeno. Ja nisam mlad čovek...

– Ne budi lud!

Džodi im je prišla i Holidej je podigao glavu. Sjaj požara širio se dvorištem i bakarnim prelivima obasjavao njena naga ramena. Ona je rukama prekrila prsa i klekla pored zapadnjaka da vidi šta je s njenim ocem.

– Džodi... idite u kuću i obucite se – reče joj Dok. – Onda dođite ovamo da mi pomognete oko vašeg oca.

* * *

– Mister Durango – rekla je Džodi Stivenson s blagim prekorom – trebalo je da doktor Vajthed pregleda i vas.

– Ja sam samo okrznut. To i sami idite.

– Svejedno. Ja ću vam ipak oprati i previti ranu – insistirala je devojka.

– U redu.

Prošlo je već deset minuta od kako su se vratili iz posete gradskom doktoru.

Stari lekar je odbio da priđe bilo kojoj strani u sukobu između stočara i farme-ra. On se dosta mučio oko Bena Stiven-sona pre nego što mu je izvadio metak iz kuka, a onda je rekao da stari mora bar tu noć ostati na njegovoj nezi. Zapadnjak je onda ispratio Džodi njenoj kući i sada su njih dvoje sedeli uz šolju kafe.

– Možda ćete misliti da se petljam u doktorska posla – rekla je devojka – ali ja vam toliko dugujem da vam mogu bar oprati i previti ranu. To je najmanje što mogu da učinim.

Dok se zavalio na naslon stolice i pre-pustio se njenim vešt看im prstima.

– Tata kaže da je sastanak koji ste predložili dogovoren za sutra – nastavila je. – Svi će biti pozvani ovamo, ali, na nesreću, tata neće moći da pruži svoj puni udeo... to jest, ukoliko se do tada bude uopšte vratio kući.

– Ja ću biti tu u blizini – obeća Dok.

– Nadam se da ćete ostati duže vreme – promrmljala je devojka odmakavši se da bolje osmotri njegovo čelo. – I ne samo zbog toga što se nadam da ćete nam pomoći, Durango.

– Oh? A šta su drugi razlozi?

Porumenela je.

– To... to ne mogu sada da vam kažem.

Zapadnjak je ispio svoju kafu.

– Mislim da je vreme da se povučemo na počinak, mis Stivenson – rekao je. – Gde ću spavati?

– Tamo, u onoj sobi – pokretom glave pokazala je ka drugom kraju dnevne sobe. – Već sam vam pripremila postelju.

– Onda... vidimo se ujutru.

Ušao je u svoju sobu i svukao se u mraku. Napolju je šumeo jak vetar, a nekoliko niskih grana češalo je i grebalo

krov brvnare. Čuo je Džodino kretanje u dnevnoj sobi, pranje suđa i njeno tiho pevušenje. Holidej se popeo na krevet i pripalio cigaru. Pušio je u tami, razmišljajući o ljudima koje je mrzeo i o tome kako je stao na stranu naseljenika – ljudi i žena koji su mu bili slični. Ranije toga dana nameravao je da se pod maskom kockara prikrije dok ne dođe trenutak kada će pravda trijumfovati, ali stvari su se izmenile. Udružio se s neprijateljima Mek Grouovih i ubio i ranio neke njihove ljude. Možda neće proći mnogo vremena pre nego što ga ti mrski tipovi potraže.

Ugasio je cigaru u pocinčanoj pepeljari na noćnom stočiću i legao na postelju, stavivši glavu na jastuk. Svetlo u dnevnoj sobi bilo je prituljeno i kuću je obavila duboka tišina.

– Laku noć! – doviknuo je devojci.

– Mister Durango!

Džodi je stajala s druge strane zatvorenih vrata i njen mekan, neodlučan glas je podrhtavao.

– Da? – odazva se Dok. – Zar nešto nije u redu?

– Ja... čula sam kad ste pričali tati... Pre nego što su oni konjanici došli... Čula sam da ste mu pričali kako... da vas je Brendi vrbovala za sebe..

Dok se osmehnuo u mraku: – I?

– Pa... Čula sam da za Brendi pričaju... Da pričaju kako je spretna s muškarcima...

Dokove usne su se još jače razvukle: – I?

– I... Durango... Ja... Ne mogu da se merim s ženom kao što je Brenda, ali... – Otvorila je vrata i on ju je ugledao u osvetljenom okviru odevenu u tanku spavaćicu, kroz koju su se jasno ocrtavale zamamne obline njenih grudi,

trbuha, bokova i nogu. – Ali, Durango... Možda mogu da vam dam i mnogo više... jer vas želim!

– Nemate potrebe da se merite s Brendi – odvрати zapadnjak blago. – Zaista ne morate. Vi ste više žena nego što će Brendi ikada biti. – Ustao je i pružio ruke. – Dođite i zatvorite vrata.

Džodi je pošla k njemu i on ju je čvrsto prigrlio, željan topline njenog uzbuđujućeg tela. Napolju je vetar u iznenadnom naletu povio grane borova, čiji je šum odjeknuo kao ječanje stvorenja zalutalih u noći. Priroda se razmahala vodeći neki svoj večni rat. A tu u kućici na početku doline postojao je jedan drukčiji svet... svet spokoja i zadovoljene ljubavi dvoje ljubavnika koji su se tek našli.

* * *

Došli su negde pre podneva, praćeni oblačnim nebom. Bidl je došao prvi, dovodeći sa sobom ženu i petoro divne dece, koja su kao bundeve poskakivala u šaragama kola. Za njim je stigao jedan demobilisani vojnik, koji je iskoristio pravo po zakonu o naseljavanju – visok, mršav čovek po imenu Levers. Zatim su stigla dva Irca – O'Rejli i Simpkin, a četvorica naseljenika došli su s istočne strane doline. Predstavili su se zapadnjaku kao Tejms, Makarti, Uren i Skot.

Na kraju se pojavio i jedan jednoruki naseljenik praćen ženom koja se stidljivo držala uz njega. Zvao se Doson, a žena koja je s njim živela zvala se Huanita. Džodi je šapnula Doku da Huanita nije Dosonova venčana žena i da je došla

da živi s njim pošto je napustila svoj posao u rudarskom logoru.

– Pretpostavljam da svi znate zašto je sazvan ovaj sastanak – obratio im se Bidl stojeći pred brvnarom. – Već izvesno vreme svi se borimo protiv ranča „Dajamond M.“ Sada je došlo vreme kada je potrebno da se radi zajedničkog dobra svi udružimo... I moram priznati da ta ideja nije moja, nego jednog drugog čoveka koji je s nama... ideja mister Duranga.

Holidej je iz prikrajka klimnuo glavom.

– Ljudi – rekao je Met Bidl osmehujući se – moram da vam kažem kako je ovaj mister Durango i za mene zagonетка. On se jednostavno odnekud pojavio i stao na našu stranu. Svi znate da je ranio Hjudža u „Red gateru“ i da je spasao Bena zatvora i vešala. Prošle noći, kako sam čuo, ubio je Džefersona i jednog luppeža s ranča „M“ kada su dojahali ovamo da Stivensonu daju lekciju i nateraju ga da se odseli. Ne znam zbog čega se on meša i zašto se izlaže riziku... ali sam mu zahvalan.

– Šta je razlog vašim postupcima, mister Durango? – pitao je Skot direktno.

– Imam svoje razloge – zapadnjak još nije hteo da otkrije karte. – Neka za sada ostane na tome.

– Jedno je sigurno – javi se Makarti. – On očividno nije špijun s ranča „Dajamond“. Najzad, ubio je dvojicu Mek Grouovih ljudi. – Razlozi mister Duranga njegova su stvar – javi se Levers, povukavši snažno dim iz cigarete. – Dovoljno je da je s nama.

– Pređimo onda na stvar – predloži Uren.

– Hoćemo – složio se Met Bidl. – Rekao sam da smo se okupili da razmo-

trimo mogućnost udruživanja u jedinstveni front i zbog toga predlažem da svako iznese svoje predloge.

– Problem je u tome da ma šta mi učinili, to neće biti po zakonu – reče Skot. – Mi možemo formirati odred dobrovoljaca koji će patrolirati dolinom i sprečavati ljude s ranča da ruše naše ograde i napadaju pojedince. Ali Džoša Mek Grou treba samo da kaže kako je naša grupa ilegalna i ta njegova reč biće praktično dovoljna da budemo oglašeni za bandite.

– Šerif Mek Grou je oduvek bio naš problem – rekao je Doson. – Nismo mogli da se žalimo zbog rušenja ograda, jer on nije hteo da sluša žalbe protiv svog oca. Drugim rečima, hulje s ranča „Dajamond“ mogu slobodno jahati dolinom, rušiti naše ograde, maltretirati nas, silovati naše žene i ubijati našu stoku, a predstavnik zakona će na to samo okretati glavu. A ako mi uzmemo zakon u svoje ruke i formiramo odred dobrovoljaca to će biti nezakonito i on će dići poteru protiv nas.

– Šta onda da radimo? – upitao je Levers.

– Možda postoji način – javio se zapadnjak tiho.

– Da čujemo!

– Mek Grou je predstavnik zakona... Šta ako građanima, mislim poštenim građanima Bafelou Plejnsa, dokažemo kako je taj predstavnik zakona pokvaren i korumpiran?

– Oni će mirno sedeti kod svojih kuća i neće ništa preduzeti – primeti Skot.

– Pogledajmo istini u oči – javi se Uren. – Građani se plaše Mek Groua i njegovih siledžija. Znam da je mister Durango ubio Džefersona i onog majmuna Rihtera, ali šta je s ostalima? Leni Tom-

pson je još živ, Hjudž je samo ranjen, a tu su i ljudi kao Darsi i Grim Šou. Čuo sam jutros kako je Darsi zamenio Džefersona. Tu su i mnogi drugi. Pretpostavljam kako svi znamo da mnogi kauboji s ranča „Dajamond“ nisu ništa drugo nego banditi i ubice! Građani se neće svađati s takvim ljudima čak i ako se dokaže da je šerif korumpiran. Da je neko od nas građanin koji ima ženu i decu da li bi se borio za istinu protiv takvih kao što su Mek Grouove gorile?

– Šta onda da radimo? – upitao je Bidl.
– Ako ne možemo da uzmemo zakon u svoje ruke i ako smatramo da su građani suviše uplašeni da bi pomogli našu stvar, šta nam je onda preostalo?

– A šta će biti ako šerif Mek Grou bude uklonjen? – upita Dok.

– Kako? – obratio mu se Skot.

– Vi očigledno ne poznajete našeg šerifa – primetio je Uren kiselo. – Taj ne veruje u demokratski način izbora!

– On je sebe postavio za doživotnog šerifa – rekao je Bidl obeshrabreno.

Holidej je otresao pepeo s cigare.

– Nisam mislio na izbore – objasni.

– A kako drugačije?... Kuršumom? – osmehnuo se Skot. – Iskreno rečeno, ta mi se ideja sviđa, ali čovek koji bi opalio taj metak bio bi obešen, a Kurt Mek Grou bi šerifsku značku prikačio nekome kao što je Leni Tompson.

– Šta ako neko s autoritetom većim nego Džošue Mek Grou sazna da je on podmićen?

– Ko, na primer?

– Mislio sam na federalnog šerifa.

– Gle, to bi možda bilo dobro.

– Mislio sam da ako bi se dokazalo da šerif zloupotrebljava zakon, onda federalni šerif ne bi imao drugog izbora nego da ga ukloni. U slučaju Mek Groua fede-

ralni šerif bi morao da se postara da posle njegovog uklanjanja na njegovo mesto ne dođe niko njemu sličan.

– To je upravo ono što nama treba! – oduševio se Bidl. – Pošten i nepristrasan šerif!

– Jedna je stvar govoriti o federalnom šerifu a sasvim druga dovesti ga ovamo i uveriti ga da je Džošua Mek Grou korumpirana svinja – promrmeljao je Livers.

– Dvesti ga ovamo biće lako – reče Holidej. – Za to je potreban samo zahtev građana. Zahtev sa potpisima prisutnih, koji bi neko od nas odneo u tvrđavu Henri. Kada federalni šerif dođe ovamo ja ću obezbediti dokaze o Mek Grouovoj krivici. On je deo teške prevarantske zavere. Udružen je s vlasnicima „Red gate-ra“, s kockarnicom u kojoj se vara na kartama, a to je dovoljno da mu federalni šerif oduzme značku.

– Mislim da bi trebalo da pokušamo – predloži Bidl.

– Napišimo peticiju – složio se Doson.

– Ko ume dovoljno lepo da piše da sroči takav dokument?

– Moja Rozi išla je u školu – rekao je Bidl, pokazavši pokretom glave prema svojoj supruzi.

Roza Bidl sela je da napiše zahtev kancelariji federalnog šerifa u tvrđavi Henri. Pisala je sigurnom rukom pismene osobe i kada je završila naseljenici su ispod zahteva stavili svoje nesigurno naškrabane potpise.

– Ko će to sada odneti u tvrđavu Henri? – upita neko.

– Ja ću odjahati tamo – reče zapadnjak. – Vратиću se sutra ili prekosutra.

– Vi se zaista mnogo zalažete za nas – primeti Bidl.

– Imam razloga.

Deset minuta kasnije Holidej je već sedlao svoga konja. Sastanak je još bio u toku kada ga je Dok priveo do zadnje verande. Džodi mu je prišla, noseći za-vežljaj s hranom.

– Požuri da se vratiš! – šapnula je da je neko ne čuje.

Dok se nagnuo napred i krišom je poljubio.

– Čuvaj se – posavetovao ju je. – Budi noćas kod Bidlovih ako se tvoj tata ne vrati kući.

– Volim te, Durango – šapnula je Džodi.

Dok je odjahao, uputivši se od brvnare preko travnatog pašnjaka putem koji se iz doline penjao do raskršća, odakle se jedan kraj odvajao ka tvrđavi Henri.

* * *

Put je skretao na sever, zatim se spuštao preko prevoja do dve visoke stene, koje su nadzirale preriju kao dva prastara stražara. Pre tri decenije prvi naseljenici oterali su odatle Apače i otvorili put prema zapadu do niza dolina koje su se pružale dalje i vojnicima je bilo naređeno da izgrade utvrđenje iz kojeg će bdeti nad karavanskim putem. To utvrđenje ostalo je i dalje kao spomenik prošlosti, jer su Apači uglavnom bili u rezervatima ili su mirovali u svojim naseljima i samo su pojedini otpadnici remetili bezbedno kretanje karavana i poštanskih kola, koja su tuda redovno saobraćala.

Sunce se klonilo zapadnom obzorju i zapadnjak je u tišini bliskog sumraka jahao niz padinu brdskog prevoja. Tokom dana sunce je nemilosrdno pržilo s neba. Kratke senke skrivali su oblačići

prašine koji su se dizali pod konjskim kopitama kao vrela magla. Šah je išao hodom i odmah posle podneva Dok ga je pustio da se odmori jedan čas.

Za vreme tog odmora razmotrio je posledice tog postupka. Posetom federalnom šerifu i prihvatanjem spoljne pomoći ispuštao je kontrolu toka događaja iz svojih ruku. Došao je u Bafelou Plejns gajeći nadu da će se sam, lično, obračunati s Kurtom i Džošuom Mek Grouom, priznajući u potaji da je priželjkivao obračun u kome bi ih obojicu ubio. Ali ovako je ipak bolje. Predaće ih pravdi i pomoći naseljenicima.

U svakom slučaju ispuniće ulogu koju mu je namenila sudbina. Iako je mimo svojih planova stao na stranu naseljenika i pošao da dovede federalnog šerifa, sprovede svoju osvetu. Ali to neće biti lična osveta već ruka pravde. Ispuniće zadatau reč i Mek Grouove poslati na onaj svet bilo putem vešala bilo kuršumima ispaljenim njegovom rukom. A znao je da će doći do ovog drugog, jer Mek Grouovi nisu bili ljudi koji će dopustiti da im se plen uzme iz ruku.

Pojahao je i uputio se u tvrđavu. Vratnice je čuvao samo stari, dremljivi stražar, koji je pozdravio zapadnjaka kada je ovaj prošao ispod mosta koji je spajao dve kule. Vežbalište je mirovalo u senci, a grupa konjanika nešto je razgovarala u jednom uglu. Tvrđava više nije bila čisto vojno uporište. U njoj su se sada nalazili i trgovina, skladišta žita, salun i kancelarija federalnog šerifa. Dok je prešao preko vežbališta i zastao pred šerifovom kancelarijom. Pre nego što je sjahao, vrata su se otvorila.

– Mene tražite, putniče? – upitao ga je sredovečan muškarac prosede kose.

Na prsima mu je sijala šerifska zvezda.
 – Ja sam Viterton i vodim ovu stanicu.
 – Vidim... Ja sam Dok Holidej.

* * *

Logorska vatra je plamsala u mraku doline u kojoj su se te noći ulogorili.

– Pravite vrlo dobru kafu, šerife – pohvalio je zapadnjak svog saputnika.

– Imam u tome mnogo prakse – rekao je šerifov zamenik Grant Jets.

– To je očigledno – nastavio je Holidej prijateljskim tonom. – A ja imam u tome iskustva jer sam dosta lutao.

– Vi ste lutalica koji se odjednom svim srcem zainteresovao za nevolje nekih naseljenika.

– Tako je.

Jets je ponovo pročitao peticiju koju je poneo sa sobom. Trebalo je punih sat i po diskusije da bi se šerif Viterton ubedio da svog zamenika Jetsa pošalje sa zapadnjakom, ali je konačno pristao. Tako su Holidej i Grant Jets pošli u dolinu Mek Grouovih da spreče dramu.

– Kad ćemo stići tamo? – upitao je Jets, naslonivši se na sedlo. Bio je mršavi dugonja i skoro da je ličio na mošku. Imao je dečaćko lice i izgledao je suviše mlad za federalnog šerifa.

– Sutra... Negde pred veče.

– Ovo je moj prvi samostalni zadatak – šerifov zamenik Jets rekao je to s ponosom. – Sve do sada uvek sam jahao s Vitertonom, ali ovaj put radiću sam i po svom nahođenju.

– Ovaj zadatak neće biti lak – upozori ga zapadnjak mešajući kafu. – Kurtu Mek Grou neće se dopasti da njegov sin dobije nogu u stražnjicu.

– Neka Kurt Mek Grou ide dođavola! – odbrusi Jets. – Upotrebiću svoj autoritet ne samo da uklonim njegovog sina nego ću i ostati tamo sve dok se na demokratski način ne izabere jedan pošten čovek koji će ga zameniti na mestu šerifa.

– To mi zvuči razumno.

Grant Jets zapali cigaretu.

– Ostavimo sad to. Razgovarajmo o vama.

– Kako to mislite: o meni?

– Ja sam vas ranije već jednom video. Dok ga pogleda preko vatre.

– Gde?

– Tvin Rivers. Sećate li se Tvin Riversa, Holideje?

– Da – potvrdio je zapadnjak tiho. – Sećam se Tvin Riversa. Bio sam tamo.

– Ja sam tamo bio šerifov zamenik kod Skele.

Taj događaj odigrao se pre više meseci i bio je jedan od mnogih događaja koje je Dok doživeo u društvu onog starog nevaljalca Toma Formena. Događaj je bio beznačajan i skoro zaboravljen. Njih dvojica našli su se na pristaništu Skela na Snejk Bel Riveru, u blizini stočarskog grada Tvin Riversa i starom Tomu zapalo je za oko krdo goveda zatvoreno u jednom koralu. Holidej je smirivao svog prijatelja, jer se u blizini nalazio šerifov zamenik.

U jednom trenutku izgledalo je kao da će stari Tom odustati od svoje namere, ali pošto je već bio sumrak, a šerifov zamenik krenuo prema jugu, nepopravljivi kradljivac stoke odlučio je da zgrabi makar jedno goveče. Uspelo im je da ga ukradu i srećno pobegnu. Ali kasnije su novine u Tvin Riversu objavile članak sa izveštajem o krađi, javljajući da je šerifov zamenik primetio dvojicu ljudi koji

su se sumnjivo ponašali kada su se udaljili prema koralu. Lopovi su se kretali suviše brzo da bi ih on stigao, ali će ih, ako im se putevi ponovo ukrste, sasvim sigurno prepoznati.

– Izgledate dosta drugačije nego onda, ali svejedno bih vas prepoznao. Vaše lice ne zaboravlja se lako – objasnio je Jets suvo. – No, možda je tome razlog i to što sam o toj dvojici više puta čuo.

– A povodom čega?

– Posle Twin Rivers otišao sam u Ridž Vels – nastavio je Jets. – Tamo sam par puta čuo za nekog starog čoveka i njegovog kompanjona. Pričalo se da su kradljivci stoke, sitni kradljivci doduše, ali ipak lopovi. Njihov opis odgovarao je toj dvojici koju sam video kod Skele, a jedan rančer mi je rekao i njihova imena. Jedan se zvao Formen... Tom Formen. Njegov saučesnik imao je neobično ime... Durango.

– Tom je obešen – rekao je Dok suzdržano.

– Ali je njegov saučesnik još uvek slobodan.

– Jeste. – Zapadnjak je pogledao Jetsa u oči, a zamenik šerifa je grančicom pripalio cigaretu. – Uvek sam verovao da će neki incident dovesti Toma na poternicu i da će jednoga dana biti otkriven. Očigledno je da su predstavnici zakona bili bliže nego što smo mislili.

– Mnogo bliže – složio se Jets.

– Zna li šerif Vinterton za ovo?

– Ne, – rekao je Jets. – On je došao iz Arizone.

– Ali vi ste mu rekli?

– Ne, ni reč.

– Zašto? – hteo je Dok da zna. – Konačno, ja sam bio saučesnik jednog kradljivca stoke.

– U prvom trenutku kad sam vas video hteo sam odmah da vas razotkrijem. Ali kada sam od Vintertona čuo da ste vi Dok Holidej, uzdržao sam se da ne bih ispao brzoplet. Posumnjao sam da sam se možda prevario. Kada sam ipak shvatio da zabune nema, prećutao sam ono što znam jer me je kopkalo da saznam kako se desilo da jedan Dok Holidej upadne u takvu zbrku.

– I bila je zbrka, ako hoćete da mi verujete. – Dok je uzdahnio i prevukao šakom po čelu. – Ne volim da se toga sećam, ali reći ću vam ukratko da je to bio period mog života kada nisam znao za sebe. Od udarca u glavu izgubio sam pamćenje i moć rasuđivanja. Jahao sam s Tomom i pomagao mu, to je tačno, ali sve to kao da je radila neka druga osoba, a ne ja.

– Tako nešto sam i mislio da bi moglo biti – reče Jets. – Čujte, Holideje, smatram da postoje važnije stvari od hapšenja čoveka koji je bio sitan kradljivac stoke. Tim pre što je jasno da taj čovek pomaže ljudima koje neki nasilnici teraju s njihove zemlje i iz njihovih kuća.

– A kad se sve to okonča? – upita Dok obazrivo.

– Moje sećanje nije ono što je nekad bilo – Grant Jets odbi gust oblačić dima. – Ne, mister, zaista nije.

Zapadnjak se zagledao u razigrani plamen. Možda će šerifov zamenik Jets zadržati za sebe ono što zna, ali je ovaj razgovor njemu nešto otkrio. Mesecima je bio u društvu čoveka koji je na kraju osuđen i obešen kao kradljivac stoke. Često je sebe uveravao da za njihove grehe niko ne zna i dugo je živio u lažnom uverenju da su bezbedni. Ali neki ljudi su znali za njegovo druženje s Tomom Formenom. Istina, niko nije tome

pridavao veliku važnost, jer su njihovi prestupi bili sitni. No, svejedno, za to je neko znao. Jedan od njih bio je Jets.

– Tom je bio dobar čovek – reče Holidej. – I pošten čovek, Grante.

– I povremeno sklon sitnim krađama stoke.

– Da, moglo bi se tako reći.

– Hoćete li još kafe, Durango... ili Holideje?

– Hoću. Od sada samo Holideje.

* * *

Brendi je doterala kosu pred ogledalom i srknula gutljaj vina. Vino joj je bilo potrebno ako ni zbog čega drugog, onda da spere ukus Mek Grouovih usta sa svojih usana. Kurt Mek Grou podsećao ju je na mesnatu, ljigavu hobotnicu i ponekad joj je bilo teško da se ne zgrozi kad bi je on zagrlio. Ali izbora nije bilo. Kurt je finansirao „Red gater“, a njegov sin pazio je na njihovu bezbednost.

– Ta hulja Durango – izustio je Mek Grou zagladivši rukom kosu. – On se nikako ne uklapa. Ne. Najpre je pristao da radi za tebe, a onda se umešao da pomogne jednom bezvrednom farmeru. Kakvu je to igru želeo da igra?

– Meni je izgledao kao obična skitnica, baš tako – odgovorila je Brendi.

– Pokazalo se da si se prevarila.

– Već sam se izvinila – prasnu ona.

– Da, da, ali jedan čovek je ranjen, a dvojica drugih su mrtvi – podseti je Mek Grou.

– I šta nameravaš da preduzmeš u vezi s njim, Kurte?

– Ubiću psa – progundā rančer kratko.

– I treba tako – složi se ona zadovoljno. Mada je morala priznati sebi da je to

šteta. Durango je bio lep muškarac i imao je u sebi nešto za čim žudi žena njenog kova. Da, šteta je što je tako ispalo. – Kada, Kurte? – upita.

– Njegovi su časovi odbrojani. U stvari, došlo je vreme velikog obračuna.

– Oh?

Rančer je ustao.

– Pre godinu dana, neposredno pre nego što si ti došla, Brendi, imao sam slične neprilike sa naseljenicima. Morao sam da krenem s momcima i to rešim. Zbrisali smo jednu porodicu u znak opomene ostalima i možda ću to opet morati da učinim.

– Koga imaš u vidu?

– Meta Bidla.

Brendi oseti da je podilazi ledena jeza.

– Ali... ali Bidl ima porodicu... ženu i decu!

– Pa šta? – upita je Mek Grou.

– Gospode, Kurte... ne bi valjda mogao...

– Ti glupavi naseljenici ne daju mi da biram. Dolaze ovamo u dolinu svake sedmice bar po jedna porodica. Dođavola, uskoro će sve zauzeti! Ne, Bidlova kuća mora biti zbrisana, a s njom i onaj tip, Durango. Na taj način likvidiraću njihovog vođu i tu skitnicu u koga gledaju kao u boga.

– A kada... kada ćeš to učiniti? – upitala je obuzeta drhtavicom.

– Vrlo brzo.

Prišao je velikom prozoru s kojeg se pružao pogled na dolinu. Svuda, dokle god su mu oči dopirale talasalo se more trave, potrebne da ishrani stoku koja je već punila njegove ograde. Prošle godine očistio je dolinu. Naravno, naseljenici su opet došli, ali su neki od njih odmah i otišli „ubeđeni“ od strane Lenija Tompsona. No u poslednje vreme po-

čeli su pristizati u sve većem broju. U početku Kurt Mek Grou nije bio zabrinut, ali sada mu je prerija opet bila potrebna. Za poslednja dva meseca Thompson je dva puta posetio Bidla i oba puta farmer je izbegao da poslušna naredbu da se odseli, a sada je postao i uзор ostalima. Baš kao Klint Kejsi.

– Vratću se u grad – rekla je Brendi.

Izišla je iz kuće do mesta gde su je čekala kola. Popela se na sedište i odvezala vođice a da je kauboji s ranča nisu ni zapazili. Svake sedmice dolazila je ovamo i svi su znali razlog njene posete.

Brendi se uputila putem koji je vodio rubom do brdskog prevoja. Ispod nje, iz dimnjaka farmerskih kuća dizao se dim. Činilo joj se da je Mek Grouov strah pred naseljenicima potpuno nerazuman. Konačno, oni nisu zauzeli celu dolinu, a u svakom slučaju Kurt je posedovao više hiljada akri sopstvene zemlje. No nije vredelo protivrečiti mu. On je davao novac, a za žene kao što je Brendi novac je bio najvažniji.

Približivši se raskrsnici, naglo je za tegla vođice i zaustavila kola ispod jednog starog hrasta. Razlog njenog skretanja s puta približavao se s druge strane, iza jedne okuke.

Durango! Dok ga je gledala kako se približava s još jednim konjanikom u njoj je ponovo uzavreo bes. Setila se da je odabrao da pomogne naseljeniku umesto da radi za nju i uživa u „dodatnim pogodnostima“. Njegova odluka bila je šamar za nju, odbacivanje onoga što mu je nudila... A to je malo koji muškarac učinio lepoj Brendi.

Sačekala je u prikrajku da stigne do raskrsnice i kada je ugledala lice Durangovog pratioca, zažmirila je. Poznavala je to lice! Pre kratkog vremena bilo je

odštampano u svim novinama u pokrajini. Naslov je glasio: „imenovan novi zamjenik federalnog šerifa u tvrđavi Henri.“ I sada je taj pomoćnik federalnog šerifa jahao s Durangom očigledno ka Bafelou Plejnsu.

Brendi je čvrsti stegla uzde u rukama.

Mek Grou je to morao da zna – šerif Mek Grou! Naravno, i njegov otac će biti obavešten, ali u ovom trenutku glavna briga joj je bila da šerifa obavesti kako u grad dolazi čovek s većom vlašću od njegove.

Postojao je jedan sporedni put kojim su se ljudi koristili kada su jahali u rudnik. Brendi je sačekala da konjanici zađu za padinu, a onda je kajasima pljesnula konja po leđima i jednopreg je skrenuo na zapad, ka rudarskom putu. Taj put je bio lošiji ali mnogo kraći i to je Brendi sada bilo potrebno.

* * *

Svetlosti Bafelou Plejnasa svetlucale su pred njima kao užarene oči u sve tamnijem sumraku. Sve je bilo tiho, jer su u to vreme ljudi žurili kući na večeru i taj trenutak bio je vrlo pogodan za nastup šerifa Granta Jetsa.

Dvojica konjanika uputila su se pored niza borova. – Najpre ću otići u hotel – rekao je Jets svome pratiocu. – Upisaću se, očistiti i nešto ću popiti pre nego što sazovem zbor građana i objasnim zašto nameravam da šerifu Mek Grou oduzmem šerifsku zvezdu dok vršim istragu. Bićete mi potrebni da biste mi na tom zboru potvrdili vezu između Mek Groua i kockara u „Red gateru“. Uveren sam da će me građani podržati. Oni obično uvek podržavaju federalnog šerifa.

– Ni ja ne verujem da će se mnogo njih svrstati pod Mek Grouovu zastavu – složi se zapadnjak. – On nije bio mnogo popularan.

Krenuli su dalje pored borova i u tom trenutku noć kao da je prolomila erupcija vulkana. Tri pucnja slila su se u jedinstven tresak. Šah je uplašeno poskočio i zbacio Holideja na tle. Dok je padao visoki zapadnjak video je kako se Grant Jets zaljuljao u sedlu. Krv je poprskala njegovu košulju i šerifsku zvezdu na prsima.

Pucnji su ponovo prolomili noć i Jets se srušio na zemlju. Jedna čizma ostala mu je zakačena u uzengiji i uplašeni konj ga je povukao. Bespomoćni šerif je bio vučen putem do jednog busena žalfije, gde se njegova čizma konačno otkočila iz uzengije a konj je odjurio u noć.

Polegao po zemlji, Dok je potegao revolver. Vatrene plamičci otkrili su poziciju ljudi u busiji i zapadnjak je ispraznio revolver u tom pravcu. Odjek pucnjeva je zamro. Holidej je izbacio prazne čaure i stavio nove metke. Zatim je brzo obišao oko jednog kamena i zagledao se u noć u nadi da će primetiti neko kretanje.

Tada ih je čuo. Odjeknulo je lomljenje grana pod teškim telima životinja praćeno muklim topotom kopita. Zatim je prema svetlostima Bafelou Plejnsa opazio siluete trojice konjanika. Nanišanio je i dva puta opalio. Jedan konjanik se trgao pogođen, ali je uspeo da održi ravnotežu i sledećeg trenutka svu trojicu je noć progutala.

Holidej je pritrčao telu u žbunu žalfije. Okrenuo je Jetsa na leđa. Na krvavim prsima zamenika federalnog šerifa bile su dve rane od kuršuma. Jets je bio mrtav.

Dok se uspravio. Nije bilo nikakve sumnje ko je postavio tu zasedu. Samo dva čoveka mogla su izvući korist od tog mučkog ubistva šerifa koji je došao da Bafelou Plejnsu i dolini donese red i mir.

Sada će, dakle, pravi zakon morati da prička.

Federalni šerif bi nesumnjivo u dogleđno vreme poslao drugog čoveka, ali to bi bilo odlaganje koje bi pomoglo Mek Grouovima da ostvare svoje planove. A bilo je očigledno da oni nešto smeraju. Napad na Stivensonovu kuću bio je dokaz da je Kurt Mek Grou na ivici strpljenja.

Dok vrati revolver u futrolu. Namerao je da ostane u granicama zakona. Nadao se da će, kada Jets u Bafelou Plejnsu uspostavi pravni poredak, moći da se vlada po pravilima zakona i reda. Ali Mek Grouovi se nisu obazirali na zakon, pa su, evo, ubili čak i federalnog šerifa, što je zapadnjaka nateralo da razmišlja na drugi način.

Ponekad čovek mora da se vlada po soptvenim zakonima i u ovoj prilici Dok je to i nameravao.

Otišao je do Šaha i vinuo se u sedlo. Pred njim se u noći pružao tih i miran grad. Počeo je da razmišlja o tome da ubije Kurta i Džošuu Mek Grouove. Kada njih dvojica budu mrtvi biće zadovoljena i pravda, a ispunjena i njegova lična osveta. Naseljenici će tada moći da žive u miru.

Jasno mu je bilo da će posle ubistva šerifa Mek Groua biti ucenjen, ali federalni šerif u tvrđavi Henri znao je istinu. On će kasnije reći svoje. Pod uslovom da preživi taj sukob, Dok će biti rehabilitovan.

Poterao je konja prema gradu. Otuda su već trčali građani, privučeni pucnjevima.

ma u neposrednoj blizini. Dok odluči da ih pusti da nađu šerifovo telo. To će im dati materijala za razmišljanje, a neki od visprenijih možda će razmišljati na pravi način.

On sam je, međutim, imao posao u gradu. Posao sa šerifom Džošom Mek Grouom, koji je davno trebalo da okonča.

* * *

Holidej je skrenuo konja u ulicu koja je vijugala pored gradske dvorane za zabave. Krzo sat ili dva iz te sale dopiraće zvuci muzike i tutanj razigranih nogu, ali u ovom trenutku sala je počivala u mraku i tišini. Zaustavio se blizu verande, sačekavši da gomila ljudi s fenjerima prođe glavnom ulicom. Trenutak kasnije začuo je jedan prodoran glas:

– Sto mu gromova, zamalo što nisam pao preko njega...

– Mrtav je!

Visoki zapadnjak pojahao je dalje niz ulicu i udaljio se od te vike. Zatim je skrenuo Šaha iz te uličice i uputio se ka sledećoj, zagrađenoj jednom polomljenom ogradom od letava.

Sjahavši, privezao je konja za ogradu i nečujno kliznuo niz uličicu. Žurnim koracima uputio se do glavne ulice. Na sledećem uglu nalazila se zatvorska zgrada. Pritrčao je do ugla i bacio pogled duž ulice. Većina građana večerala je u toploj sigurnosti svojih domova, a ostali su se nalazili na prilazu gradu, okupljeni oko Jetsovog leša.

Holidej se prišunjavao do prozora šerifске kancelarije. Debele zavese sprečavale su mu pogled, ali je iz unutrašnjosti čuo razgovetan razgovor.

– Pođi da vidiš kako mu je.

Taj glas je pripadao Džoši Mek Grou.

– Hjudž je vraški srećan, to je sigurno – rekao je onaj drugi. – Durango ga je već jednom samo ranio, a i sada ga je ranio po drugi put.

– Idi, Darsi, vidi kako je, pa se vrati – rekao je Mek Grou otegnutim glasom.

– Trebalo je da sredimo Duranga – promumlao je ovaj.

– Da, ali činjenica je da nismo.

– Šta je sad s njim? – upitao se Darsi radoznalo. – Šta misliš, gde je on sada?

– Mogu da nagađam – šerifov glas zvučao je podsmešljivo. – Pošto je njegov prijatelj šerif mrtav, on je verovatno podvijenog repa pobegao kod onih naseljeničkih hulja!

– A šta je s građanima? – pitao je Darsi dalje. – Oni će za koji čas doneti telo ovamo.

– Pa šta? – Mek Grou se očito nije uzbuđivao.

– Džoša! – podsetio ga je Darsi prekorno. – Ubijen je zamenik federalnog šerifa! Moraćeš da se praviš da vodiš istragu!

– Pa vodiću je! Pronjuškaću po okolini – progundao je Mek Grou. – Projahaću malo oko grada, tako da ljudi vide da vršim svoju dužnost. Možda ću naći neki dokaz da ubistvo pripišem Durangu.

Holidej oseti ledene žmarce. Priljubivši se uz zid, osluškivao je dalje.

– Na nas nikada neće posumnjati – rekao je Darsi. Začuo se šum njegovih koraka kod vrata. – Ali da te podsetim: treba na neki način objasniti Hjudžovu ranu.

– Reći ćemo da mu je revolver slučajno opalio – odvrati šerif. – U svakom slučaju, to sam već rekao doktoru. A ko će da ospori moju reč?

– Naravno – potvrdio je Darsi mirnije.
 – Idem da pogledam kako je Hjudžu. Ostavljam te da odglumiš zaprepašćenje kad ugledaš šerifovo telo.

Dva lupeža su se prigušeno zakikotala i Dok kliznu nazad u sporednu ulicu. Ispratio je Darsija, koji je odlazio, pogledom. Iz daljine je već čuo glasove, što je značilo da masa nosi pronađen leš. Ako dopusti da Mek Grou odjaše iz grada pod izgovorom da vodi istragu, Holidej je zaključio da će izgubiti dragoceno vreme. Mora ga, dakle, odmah šcepiti.

Bio je primoran da brzo deluje, jer nije smeo da dozvoli da ga građani vide. Mek Grou bi mu verovatno odmah prišao šerifovo ubistvo, a građani bi morali da poveruju njegovoj reči. Zato je pohitao prema zadnjem delu zgrade i našao prozor koji je gledao prema dvorištu. Bio je, međutim, zatvoren.

Dok izvadi iz džepa perorez i uvuče oštricu između prozorskog okvira. Glasovi na ulici postali su jači i već je čuo bat mnogih koraka. Povukao je oštricu peroreza niz prorez i pomerio jezičak brave. Pokretom ruke povukao je okno naviše.

Provirio je u unutrašnjost sporedne odaje zatrpane otpacima, starim nameštajem i praznim bocama. Opkoračio je prozorski okvir i ušao. Na prstima je prišao vratima ispod kojih se probijao uski snop svetla. Jednom rukom je izvukao revolver iz futrole, a drugom napipao kvaku.

Sasvim lagano pritisnuo je kvaku i otvorio vrata.

Džoša Mek Grou sedeo je zavaljen na naslon stolice, s nogama ispruženim na stolu. Pušio je cigaretu a raširene novine ležale su mu na krilu. Čuvši žagor

glasova pred vratima, Džoša se namrštio.

– Šerife!

– Šerife Mek Grou... neki čovek je ubijen.

– Otvori, Džoša!

Holidej je nečujno ušao u kancelariju i zastao pored jedne prazne ćelije. Nategao je palcem obarač svog kolta.

Na oštro metalno „klik“ Mek Grou se trgao na stolici.

– Slušaj me pažljivo, Mek Grou! Jako me pažljivo slušaj! – izustio je Dok tiho i resko. – Radi ono što ti kažem, pa ćeš još izvesno vreme poživeti! A ako pokušaš da me izigraš, dobićeš metak!

– Durango! – šerif je s nevericom zurio u zapadnjaka. – Šta... za ime božje...

– Ustani!

– Ti si lud kad si se usudio ovako da upadneš! – Mek Grou je spustio noge na pod. – Durango, ja...

– Zaveži i slušaj me – rekao je Holidej ledenim glasom. – Ti ljudi napolju zovu te da izađeš, ali ti ćeš ostati ovde! Kada ti to budem rekao, otvorićeš vrata i s vrata ih ubediti da ne možeš odmah da izađeš. Reći ćeš im da ostave telo pred ulazom i da brzo potraže Darsija. Posle toga neka idu kući. Jesi li shvatio?

Mek Grou je stajao pred Dokom, podrhtavajući pred crnim otvorom cevi uperenog revolvera.

– Ja... neću moći da ih ubedim da...

– Biće bolje da možeš! Od toga ti zavisi život.

– Blefiraš! – Mek Grou je bio siv u licu. – Hej, šta to znači?

– Ako misliš da blefiram, iskušaj me! – rekao je zapadnjak izazovno. Video je graške znoja na šerifovom čelu i strah u njegovim očima. – Činjenica je to, Mek

Grou. Ne blefiram! A sada otvori vrata i upamti da stojim odmah iza tebe!

Šerif proguta pljuvačku.

– Hej, Džoša, otvori! – začuo se jedan glas.

– Požuri, šerife!

Mek Grou se kolebao. Pogledao je prema vratima, pa onda ponovo posetioca s revolverom. U tom prelomnom trenutku, gledajući u oči čoveka kojeg je znao kao Duranga, učinilo mu se da gleda oči nekog drugog čoveka kojeg je nekada video.

– Otvori vrata! – naredi mu Holidej tiho, proprativši svoje reči ubistvenim pogledom. Zatim se sagnuo iza stola, a cev revolvera, uperenu u šerifova leđa, prislonio je na sto. Šerif Mek Grou je prišao vratima.

– Ostani tako da te vidim, Mek Grou! – šapnuo je zapadnjak. – I zapamti: jedan pogrešan potez i letiš u pakao!

Mek Grou je izašao na vrata pred gomilu s fenjerima. Pogled mu se spustio na telo koje su Vederbi i Pedlen položili na trotoar.

– Do vraga, Džoša, zar si gluv? – upitao je Pedlen razdraženo. – U blizini grada došlo je do pucnjave... U neposrednoj blizini grada! Svi su čuli sem tebe!

– Verujemo da je ovo zamenik federalnog šerifa Grant Jets – rekao je Vederbi u ime svih. – Video sam njegovu sliku u novinama!

– Da, to je on – potvrdio je Mek Grou smušeno. Onda je preleteo pogledom policima ljudi koji su očekivali da je njihov šerif već u akciji umesto što se ukipio na vratima svoje kancelarije.

– Samo smo čuli pucnje, Džoša – rekao je Pedlen. – Niko nije video ubicu.

– Prava šteta – Mek Grou je glumio nezadovoljstvo.

– Zar nećeš ništa da preduzmeš? – doviknuo je neki rudar iz gomile. – Zamenik federalnog šerifa je ubijen a mi stojimo i nagvaždamo!

– Znam ja svoju dužnost, Morise – dobacio mu je Mek Grou oštro. – Darsi je sada van grada i kada se vrati osedlaćemo konje, pa ćemo pretražiti okolinu.

– Kada se Darsi vrati! – ponovi Rej Moris i posprdno i ogorčeno. – U međuvremenu ubica može pobeći.

– Slučajno sam ja vlast u ovom gradu – podsetio ga je Mek Grou. – Vi se samo lepo vratite svojim kućama.

– Džoša... da li nešto možda nije u redu? – upita Vederbi.

Zavladala je tišina. Pri svetlosti fenjera na Mek Grouovom čelu svetlucale su graške znoja. Oni napolju nisu, naravno, znali ko je iza šerifa, ali Džoša Mek Grou je bio svestan šta ga čeka ako pogreši.

– Ne, sve je u redu – odgovorio je.

– Ja mislim da naš šerif ima žensko društvo – primetio je Pedlen i tiho se zakikotao. – Zato on nije istrčao kada je čuo pucnje i zato hoće da nas se otarasi!

Mek Grou se usiljeno osmehnuo. Pedlen mu je i nehotice dao izgovor koji mu je bio potreban.

– Tako je, Pedlene – potvrdio je – a sada odlazite odavde. Čim ispratim damu njenoj kući, počecu istragu.

– O-kej, Džoša, izvini što smo te uznemirili u takvim trenucima – primetio je Rej Moris zajedljivo. – Unećemotelo unutra...

– Nemojte.

– Kako?

– Brendi će biti neprijatno – reče Mek Grou, smeškajući se. – Shvataš šta mislim?

– Brendi je, dakle, ta dama, je li?

Mek Grou je ispao pravi glupak, pomisli zapadnjak. Za koji minut građani će proći pored „Red gatera“ i lako je moguće da će unutra ugledati Brendi. Ako se to desi, znaće da je Mek Grou lagao i to će ih dovesti nazad do šerifske kancelarije.

– Prepustite telo meni i Darsiju – reče Mek Grou i zatvori vrata.

Zapadnjak je sačekao da se građani mrmljajući udalje, ljuti zbog šerifove ležernosti. Onda primeti:

– Dobar si glumac, Mek Grou.

– Ko si ti? Rekao si da se zoveš Durango i umešao si se u nešto što te se ne tiče. Ko si ti zapravo?

– Uskoro ću ti to reći – obeća Holidej.

– A sada, Mek Grou, izvuci taj tvoj revolver i to mirno i polako.

Šerif je pružio ruku ka dršci revolvera i prsti su je napipali. Polako je izvukao revolver i stavio ga na sto.

– Šta sada? – promrmljao je. – Koja je tvoja sledeća ludost...

– Napisaćeš jedno pismo. Poledina jedne poternice biće dovoljna, a tu na stolu imaš pero i mastilo.

– Šta to sve znači? – prošaptao je Mek Grou začuđeno.

– Zaveži i piši ono što ti budem rekao!

Poruka koju je Holidej izdiktirao bila je kratka i sažeta:

„Oče, ja sam Durangov zarobljenik. Nalazim se ispod onog ispusta obraslog šumom i ako želiš da me vidiš živog dođi tamo u ponoć. Nemoj nikoga povesti sa sobom, jer će me u suprotnom Durango ubiti. Džošua Mek Grou.“

– Ti si sigurno đavolski zaljubljen u naseljenike kada radiš nešto ovako – smeškao se šerif prezrivo.

– Ne radim to samo zbog naseljenika – odvrati Dok. Uzeo je Mek Grouov re-

volver i zadenuo ga za pojas. – Stavi to pismo u kovertu i adresiraj ga na Darsija s naznakom „za Kurta Mek Groua“. Zatim ga stavi tako da se lako može uočiti.

Mek Grou ga je poslušao a onda upitao:

– Šta sad?

– Odlazimo... na zadnja vrata.

Dotakao je Mek Groua revolverskom cevi u leđa i poterao ga kroz hodnik u zadnju odaju. Zatim ga je naterao da otključa vrata. Dvorište je bilo mračno.

– Nećemo uzeti sedlo, Mek Grou – opomenuo ga je Dok, znajući da im je vreme ograničeno.

– Ja nisam Indijanac! – usprotivio se šerif. – Ne mogu da jašem golog konja!

– Imaćeš uzdu i to je dovoljno – odbrusi Dok. – A sad se penji na konja. Brzo!

Minut kasnije zapadnjak je vodio šerifovog belca ka mestu gde je stajao njegov Šah. Pojahao ga je, a onda su se lagano uputili kroz mrak sledeće ulice. Za nekoga ko je iz daljine mogao to da posmatra njih dvojica su bili samo dva obična konjanika.

Ali kada su Holidej i njegov zarobljenik stigli do izlaza iz grada neko ih je video. Bio je to jedan konjanik koji je ostao u senci. Njegov pogled prešao je od Mek Groua do zapadnjaka i zadržao se na uperenom koltu. Čutke ih je posmatrao, ne otkrivajući svoje prisustvo. Kada je Holidej konačno poterao šerifa u preriju, posmatrač je zavio i zapalio cigaretu.

* * *

– Stigli smo, Mek Grou.

Veliki stenoviti ispust, obrastao kržljivom šumicom, uzdizao se iznad njih kao tamna senka naspram noćnog neba. Šerif je začuđeno pogledao oko sebe travnati ćilim i borov šumarak.

– Kakvu to igru igraš? – upitao je promuklo. – Za ime božje, Durango, reci mi!

– Vidiš, ovo za mene nije obično mesto – odvrati Dok. – Pogledaj tamo.

– Onu gomilu ugljenisanih greda? – Mek Grou je odjednom osetio kako ga nešto steže u grlu. Progutao je pljuvačku i zagledao se u Holideja. Opet je imao osećaj da je te oči već nekad video.

– Ta gomila ugljenisanih greda bila je nekada brvnara, Mek Grou... Brvnara koju je tvoj otac spalio. On ti je to verovatno ispričao... To, kako je spalio jednu farmersku porodicu...

– Kejsi! – prošaputao je Mek Grou. – Ali kakve veze ti imaš s Kejsijem!

– Klint Kejsi mi je bio prijatelj – reče zapadnjak. – Te noći i ja sam bio u kući, ali nisam izgoreo. Tamo u sredini ima mali podrum u koji sam slučajno pao i ostao živ.

Misli su se kovitlale Džošuinom glavom i u jednom trenutku na njegovom posivlom licu oči su sinule.

– U tom slučaju ti tražiš mog oca ne mene. – Znoj mu je orosio lice.

– Priča još nije završena – nastavio je Holidej bajagi ravnodušno. – Kada se požar smirio, ja sam pobegao iz doline. Ali bio sam izgubio pamćenje. Jedan stari čovek našao me je i negovao dok sam bio nesposoban da sam preživim. Bio je to zaista dobar čovek, Mek Grou. Imao je samo jednu slabost. Nije mogao a da ne ukrade poneko goveče. Na kraju je za njim izdata poternica. Zvao se Tom Formen i ti si ga obesio.

– Formen!

– Da, on mi je spasao život, Mek Grou, i zbog toga imam neraščišćen račun i s tobom, kao i s tvojim ocem. Sada ću te račune izravnati. Ti si mamac koji će ovamo dovesti Kurta Mek Groua... I ja ću vas obojicu ubiti.

– Ti si lud! Da... mora biti da si lud...

– Sjaši – naredi Dok. – Predstoji nam dugo čekanje.

* * *

– Kažem ti, Darsi – rekao je Vederbi mršteći se – da se čudno ponašao. Stajao je na vratima kao ukopan. Rekao je da je s njim unutra Brendi...

Darsi podiže obrve:

– Brendi?

– Da. Ali Moris je slučajno svratio u „Red gater“ i tamo video Brendi u razgovoru s nekim ljudima. Reci mi ti zašto bi on izmišljao neke glupe priče kad Brendi nije bila s njim.

Darsi i Vederbi stajali su pored tela ubijenog zamenika federalnog šerifa. Darsi se tek bio vratio od Hjudža i Vederbi mu je odmah prišao. Ostali građani stajali su na ulici u grupama i radoznalo posmatrali. Većina ih je bila nezadovoljna Mek Grouovim držanjem.

– Kažeš da vam je rekao da ostavite telo? – upita Darsi i sam začuđen.

– Jeste – potvrdi Vederbi. – To je baš neodgovorno od njega i nije me briga i ako mu to ti preneseš.

– Leš je izložen pogledu žena i dece koji idu u crkvu – primetio je prekorno neko od građana.

– Razgovaraću s Džošom – obeća im Darsi.

Popeo se na trotoar, začuđen time što je Džoša Mek Grou naredio građanima

da telo ostave pred vratima. Otvorio je vrata kancelarije i ušao, a građani su se ponovo primakli bliže ulazu.

– Džoša! – pozvao je glasno.

Osvrnuo se i zatvorio vrata pred pogledima radoznalih građana.

– Džoša, to sam ja...

Odjednom je zastao kao ukopan. Šerifova kancelarija bila je prazna. Prošao je do odeljenja s ćelijama, a onda se opet vratio do kancelarije. Tek tada je zapazio kovertu na šerifovom pisaćem stolu.

„Darsiju... Za Kurta Mek Groua“, pročitao je. Žurno je pocepao omot i prineo pismo svetlosti. Preleteo je pogledom po ispisanim redovima i procedio:

– Do sto đavola!

Sada je znao zašto se Džoša čudno ponašao i zašto je lagao građanima. Salunska kraljica nije bila kod njega, već je tu bio Durango. Ponovo je pogledao pismo. Bilo je upućeno Džošuinom ocu, a vreme sastanka određeno je za ponoć. Šta se krilo iza te otmice Darsi nije znao. Mogao je samo da pretpostavlja kako je u pitanju neka farmerska zavera. Sada je najvažnije bilo da Kurt Mek Grou dobije ovo pismo.

Darsi se uputio u odaju prema dvorištu. Džoša Mek Grou bio je zarobljenik u rukama opasnog čoveka. Pohitao je do štale i žurno osedlao svog konja. Vinuo se u sedlo i poterao konja na ulicu, gde su ga presrela dva građanina.

– Darsi, u čemu je stvar? – upita ga jedan.

– Da, šta nije u redu? – pridruži se drugi.

Darsi je zategao vođice. U pismu je traženo da Mek Grou dođe sam. Ako bi ovim ljudima rekao da je šerif kidnapovan moglo bi doći do opšteg lova na čo-

veka. Samo Kurt Mek Grou mogao je doneti odluku da preuzme takav rizik.

– Džoša je otišao u poteru za zločincem koji je ubio šerifa Jetsa – rekao je neuverljivo.

Građani su zinuli. Objašnjenje je bilo sasvim neverovatno i nije davalo odgovor na pitanje zašto je šerif lagao za Brendi. Ali morali su da se zadovolje tim odgovorom.

* * *

Kurt Mek Grou je stajao na verandi između dve svetiljke i posmatrao šestoricu konjanika koji su izvodili osedlane konje iz štale. Leni Thompson je sedeo u sedlu ispred glavne kuće ranča i vikom terao ljude da požure. Bili su tu i Grekson, s ožiljkom na licu, crnokos i krezubav, zatim Lu Vilijams koštunjavi južnjak a iza njega Indijanac Čarli. Niko nije znao odakle je Čarli došao, ali ga je Mek Grou primio u službu. Raptis je bio ćutljiv, mišićav, visok i bronzane boje lica. Iza njega jahao je Smit, bar tako je rekao da se zove. Poslednji je bio Kid Farago, muškarac detinjeg lica, ali brz na revolveru. Bilo je još mnogo drugih u spavaonici.

– Sve je spremno, mister Mek Grou – smeškao se Leni Thompson. – Nisu baš mnogo lepi, ali svi znaju šta treba da rade.

– Naš cilj je Met Bidl, momci – rekao je Mek Grou kružeći pogledom po konjanicima. – On se predstavlja kao neki samozvani vođa farmerskog šljama. Hoću da on i njegova porodica budu zbrisani.

Bila je to naredba za hladnokrvno ubistvo, ali niko nije ni trepnuo. Leni Thompson je umeo da odabere ljude.

– Bidl će dobiti ono što zaslužuje – rekao je Kid Farago. – Poslednji put kad smo otišli da ga upozorimo da se seli izgradio nas je na pasja kola.

– Ovaj put nema više opominjanja – primeti rančer zajedljivo. – Zapalite mu kuću i potrudite se da svi u njoj izgore.

– Jeste li spremni? – upita nadzornik Thompson.

Lu Vilijems zadenu vinčesterku u futrolu. – Spremni smo – odgovori.

– Onda hajdemo – promrmljao je Smit.

– Ti komanduješ, Leni – obrati se rančer svom nadzorniku. – Idi i popali tog farmera!

Tompson uze vođice u ruke.

– Krenimo! – pozva.

– Hej... čekajte! – povika Indijen Čarli.

– Šta je?

– Dolazi neki konjanik i jaše kao da ga svi đavoli gone! – Čarli pokaza na oblak prašine koji se video na mesečini.

– Imaš pravo – potvrdi Thompson. – Nije li to Darsijev konj?

Sačekali su da Darsi besomučnim trkom stigne do vratnica. Mlatarajući rukama, dojurio je u dvorište i rančerovo lice se smračilo.

Darsi je bio sav crven i oznojen.

– Mister Mek Grou, nešto se desilo – povikao je vadeći omot. – Durango je uhvatio Džošu i... Ostavio je ovo pismo za vas. Napisano je Džošuinom rukom.

Kurt Mek Grou zgrabi koverat iz Darsijeve ruke, otvori ga i iskolači oči kada je pročitao sadržaj.

– Šta piše unutra, mister Mek Grou? – upita Leni Thompson.

– Prokleti Durango – huknu rančer. – Uhvatio je mog sina. Pročitaj sam, Leni. Nadzornik uze pismo i pročit ga.

– Taj... taj Durango... Ne shvatam ga – cepteo je Mek Grou. – Pao je s neba,

dogovorio se da radi u „Red gateru“, a onda se opredelio za šugave naseljenike. Sada je oteo i Džošu...

– Imate vremena samo do ponoći – podseti ga Darsi s respektom. – Već je kasno...

– Leni – huknu Mek Grou – pre nego što spališ Bidlove treba da završiš jedan drugi posao. Darsi, pođi i ti.

Leni Thompson je zinuo:

– Ali... U pismu piše da morate doći sami!

– Znam šta piše u pismu, Leni. Ali ja nisam budala. Poći ću svakako tamo. Jahaću ispod brdskog prevoja, kao što mi je rečeno. A vi svi jahaćete za mnom dovoljno daleko da vas ona budala Durango ne može videti.

– Ali to je rizik! – usprotivio se Thompson. – Ako nas Durango slučajno vidi, ubiće Džošu...

– Zar ti nije jasno da će on to u svakom slučaju učiniti – odvрати rančer zagrobnim glasom. – Šta misliš? Da me je pozvao na večernju molitvu? Ovo pismo miriše na smrt, Leni. Moramo se postarati da taj ludak Durango završi na groblju.

Durango! Za Kurta Mek Groua ta skitnica bila je bezličan pojam. Ljudi su ga obavestili o dolasku nekog visokog neznanca koji je uzburkao i grad i dolinu. Sin mu je pričao o tome kako se Durango prkosno ponašao prema njemu. Ali uz sve to, on je za rančera bio samo ime – Ime koje će uskoro postati čovek s revolverom u ruci.

– Ne sviđa mi se sve to – promrmlja Leni.

– Ja ću jahati putem da me Durango može videti... Ma gde se skrivao – reče rančer. – Vi ćete ostati skriveni dok vam ja ne dam znak.

– Kako hoćete, mister Mek Grou – odvrati Thompson.

– Neka mi neko dovede konja – naredi Mek Grou.

Ušao je u kuću da uzme revolver. Već duže vreme nije običavao da ga nosi jer je njegov sin obavljao poslove u gradu a Leni Thompson u preriji. Nije zato bilo potrebe da uzima učešća u grubljim akcijama jer su to drugi obavljali. Ali noćas je morao da pođe, jer je taj ludak držao u rukama njegovog sina.

– Idemo – naredio je.

Vlasnik ranča „Dajamond M.“ pojahao je prvi u susret vetru koji mu je hladio lice. Osećao je kako u njemu raste gnev. Ta skitnica držao je njegovog sina! No, začudo, to nije bio gnev oca čije krv i meso neko ugrožava. Ljudi kao Kurt Mek Grou odavno su bili lišeni takvih osećanja. Njegov gnev bio je hladan, sračunat, gnev čoveka kome je ukradena imovina i koji želi da se osveti lopovu.

Pojahao je niz padinu u dolinu. Tu i tamo u mraku svetlucale su tačkice – prozori farmerskih kuća. Kauboji s ranča „M“ jahali su za njim, skriveni tamom noći, ali je svest o njihovom prisustvu davala Kurtu Mek Grou sigurnost koja mu je trebala.

Rančer je produžio da jaše i prošao pored treptave svetlosti zapadno od puta. Shvatio je da se još jedna farmerska porodica naselila pored potoka tokom prošle sedmice i namrštio se. No, nije se zaustavio i, izbivši iz šumarka, poterao je konja nizbrdo ka jednoj dolji. Brdski prevoj dizao se neposredno iznad njega.

Onda je instinktivno zaustavio konja. U dolji je vladao potpuni mir, neprirodan, avetinjski, mir groblja. Nije se čak čuo ni huk sove, a vetar, koji je do tada

duvao, kao da je odjednom prestao. Mek Grou se zagledao u neprozirnu tamu i poterao konja napred.

* * *

Dok je slušao ujednačeni topot kopita, niz čelo Džošue Mek Groua slivao se znoj.

– Tvoj tatica je, znači, dobio poruku i dolazi da spase svog dragog sinčića šerifa – rugao se zapadnjak. Čučao je između nagorelih greda i ličio na crnu senku koja se potpuno uklapala u ugljenisanu pozadinu. Kolt mu je počivao na jednoj nagoreloj gredi. Vrata podruma bila su otvorena i u podrumu je stajao zarobljeni šerif Bafelou Plejnsa.

Topot kopita postao je jači i bliži... A onda se utišao.

Holidej je pogledom pročešljao noć pred sobom i uzeo revolver u ruku. Sačekao je da se na putu pokrene senka – senka debelog čoveka. U jednom trenutku izgledalo je kao da će rančer naići tačno na cev zapadnjakovog revólvera, ali on je zaustavio konja i bučno se okrenuo u sedlu. Posmatrao je prevoj i obrise drveća pred sobom. Onda je njegov pogled kliznuo do pocrnelog četvorougla u travi, gde je nekada bila Kejsijeva brvnara.

– Mek Grou! – razlegao se kroz noć zapadnjakov glas.

Rančer se trgao u sedlu i pogledom potražio odakle dolazi taj glas koji je odjekivao u dolini.

– Mek Grou... ovde je Durango! – visoki zapadnjak se i dalje skrivao pod tim imenom. – Pridi... Čekali smo te!

– Šta je s mojim sinom?

– Za sada je bezbedan. Kreni pravo k meni i drži šape dalje od revolvera!

Videvši grimasu mržnje na Holidejevom licu Džoša Mek Grou je uzdrhtao i više nije mogao da se savlada. Morao je da upozori svog oca.

– Oče! – kriknuo je. – On hoće da nam se osveti zbog Klinta Kejsija!

Kurt Mek Grou je snažno zategao vođice i mesečina je obasjala njegovo kao mramor sivo lice.

– Istina je, oče! – nastavio je da viče Džoša. – Ne znam ko je on, ali bio je u Kejsijevoj kući one noći kada je Kejsijeva porodica izgorela. On se čudom spasao smrti i sad namerava da nas obojicu ubije.

Na zapadnjakovom licu lebdeo je preteći osmeh, leden kao smrt. Nije mu smetalo što je Džoša izrekao istinu jer je hteo da Kurt Mek Grou zna šta ga čeka. Uspravio se s revolverom u ruci.

– Drago mi je što si došao, Mek Grou – rekao je polako. – Priđi... Dođi bliže da ti jasno vidim lice. Prošlo je dosta vremena od kako sam ga poslednji put video... Zapravo, nešto više od godinu dana. Bio sam u zapaljenoj kolibi ali sam dobro upamtio tvoj lik... I sećaću ga se dok sam živ!

Rančer je zaustavio konja na desetak koraka od Holideja. Bacio je pogled ka podrumskom otvoru i ugledao svog sina. Zatim je podigao glavu i s mržnjom pogledao čoveka s revolverom.

– I šta sad... Mi smo tu! – rekao je.

– Siđi s konja! – naredi Dok.

– Šta si rešio, Durango... ili kako se već zoveš? – upitao je Kurt Mek Grou podrugljivo. – Hoćeš li nam dodeliti dva kuršuma... Dva metka za dvojicu Mek Groua! Jedan Mek Grou je tvoj zaroblje-

nik a drugi je bespomoćan jer ga imaš na nišanu. Je li to tvoj stil?

– Silazi – ponovi Dok.

Rančer sjaha.

– A sad ti, tatin sinčiću – obrati se zapadnjak šerifu. – Izlazi odatle!

– Bože... šta to nameravaš s nama? – zacvileo je Džoša.

– Izlazi!

– On ima revolver, Džoša – upozorio je Kurt Mek Grou svog sina. – I mislim da nemaš mnogo izbora.

Drhteći kao prut, Džoša Mek Grou se pope iz podruma i stade pored zapadnjaka. Holidej je levom rukom izvukao šerifov revolver sebi iz pojasa i vratio ga Džoši u futrolu.

Ovaj je zinuo i zagledao se u dršku revolvera, koja je izvirivala iz futrole.

– Stani pored svog tatice – naredi Dok.

– Ali...

– Stani do njega!

– Oh, Bože... – promuca ojađeno Džoša.

Zaplićući nogama, prišao je ka svom ocu, koji je stajao dignutih ruku. Obojica su sada zurili u Doka.

– Vidiš, ti drugima nikada nisi dao šansu da žive – obratio se Holidej Kurtu Mek Grou. – Klinta Kejsija si spalio zajedno s porodicom. A ti, šerife, ti si obesio jednog starog čoveka zato što je ponekad ukrao poneko goveče, dok na drugoj strani štitiš kockare prevarante.

– I ti ćeš nas zbog toga hladnokrvno pobiti – hripao je rančer.

– Neću – Dok je veoma polako spustio revolver u futrolu. – Dugujem osvetu Kejsiju i Formenu, ali neću vas hladnokrvno ustreliti. Obojica imate revolve-re... I šansu da ih upotrebite. Potegnuću kad izbrojim do tri. Jedan... dva...

– Momci! – povikao je rančer u noć.
– Pokažite se!

Zapadnjakova ruka je zastala u vazduhu jer se iz mraka pojavio stroj konjanika s naperenim puškama

Kurt Mek Grou je skrstio ruke na prsima.

– Durango, upoznaj se s mojim ljudima. Znam da ih nisi pozvao, ali ja sam ih ipak doveo. Nisi valjda mislio da ću biti tolika budala da dođem sam?

Leni Thompson se glasno nasmejavao i primeo pušku ramenu.

– Pa, momci, vi znate šta treba da uradite – rekao je rančer. – Svršite s tim jer nam još predstoji posao s Bidlom. Zbogom, Durango!

– Stoj! – odjeknula je komanda iza konjanika s ranča „Dajamond M.“ – Niko da se nije makao!

– Šta... – ušepRTLjio se Leni Thompson.

– U svakog od vas uperena je puška – čuo se glas Meta Bidla. – Onaj ko nešto pokuša biće oduvan u pakao!

– Šugavi farmeri! – zastenjavao je Džošua Mek Grou.

Holidej je ugledao senke iza konjanika. Met Bidl je stajao pored jedne stene s dugačkom puškom u ruci. Pored njega, s dva uperena revolvera bio je Ejms, a pored njih dvojice Makarti i Dosen. Žbunje je vrvelo od naoružanih naseljenika!

– Odbacite oružje! – naredio je Met Bidl kaubojima. – Smesta ili pucamo!

– Budale! – zastenjavao je Kurt Mek Grou. – Kako ste mogli da ih ne vidite! Oh, vi, budale i kukavice!

Ali konjanici s ranča „M“ nisu slušali svog gospodara. Niko nije želeo da bude mrtav heroj.

– Pa lepo – rekao je Met Bidl kada su plaćenici pobacali oružje. – Pošto su

ovi ljudi sada samo posmatrači, možete nastaviti tamo gde ste stali.

– Hvala, Mete – reče zapadnjak i pogleda oca i sina Mek Grouove. – Sada su snage, izgleda, izjednačene. Vas ste dvojica a moji prijatelji se neće mešati. Dakle... dajem vam šansu da me uklonite... ako možete!

– Potegni, Džošua! – šapnu njegov otac.

Tri revolvera su izletela iz futrola... skoro istovremeno. Zapadnjakovi revolveri su grmnuli prvi, delić sekunde pre drugih i kuršum se zario Džošui Mek Grou u srce. Dok je okrenuo cev kolta za nekoliko stepeni i nanišanio na rančera i istog trenutka se bacio u stranu jer je ovaj pritisnuo okidač svog oružja. Dva revolvera su grmnula skoro istovremeno i Dok oseti vrelí dah taneta na ušnoj školjci. A onda je, kroz grmljavinu pucnjeva, čuo tupo lomljenje kostiju i ugledao zgrčeno lice Kurta Mek Groua, pretvoreno u krvavu masku. Rančer je pao mrtav pored svog sina.

Met Bidl je priskočio zapadnjaku koji je ostao da leži na zemlji. Holidej je vratio revolver u futrolu i prihvatajući Bidlovu ruku, rekao:

– Ovaj put sam imao đavolski mnogo sreće, Bidle.

– I mi smo imali sreće, Durango – odvrati Bidl. – Šta bi bilo s nama da je umesto tebe ostao u životu neko od Mek Grouovih?

* * *

Jasan cvrkut ptica probudio je Holideja iz sna. Napolju je bilo već poodmaklo avgustovsko jutro i mlaki povetarac šumeo je u lišću puzavica ispred kuće,

unoseći kroz prozor miris rascvetalih ruža. Pored njega, rumena, u dubokom snu, ležala je Džodi, upola pokrivena, u providnoj spavaćici. Izdigao se na lakat i pogledao je u lice uokvireno kovrdžavom kosom, rasutom po jastuku. Na polurasklopljenim crvenim usnama, nabubrelim od vatrenih poljubaca, lebdeo joj je osmeh, kao odraz slatkih snova koje je možda u tom trenutku snevala. Za njom i Dokom bila je jedna neobuzdana, vatrena noć koje će se oboje

još dugo sećati. Onda se promeškollila i polubudna šapnula:

– Ostani još pored mene, Durango.

Durango! Tek tada se prisetio da Džodi ne zna njegovo pravo ime. Kada bude otišao ona će se sećati samo visokog došljaka s čudnim imenom, koji je dolazeći uskovitlao dolinu, a odlazeći ostavio za sobom zahvalnost u srcima mnogih i ljubav jedne mlade žene.

Niko od njih nikada neće saznati da je to bio legenda Divljeg zapada – Dok Holidej!

KRAJ

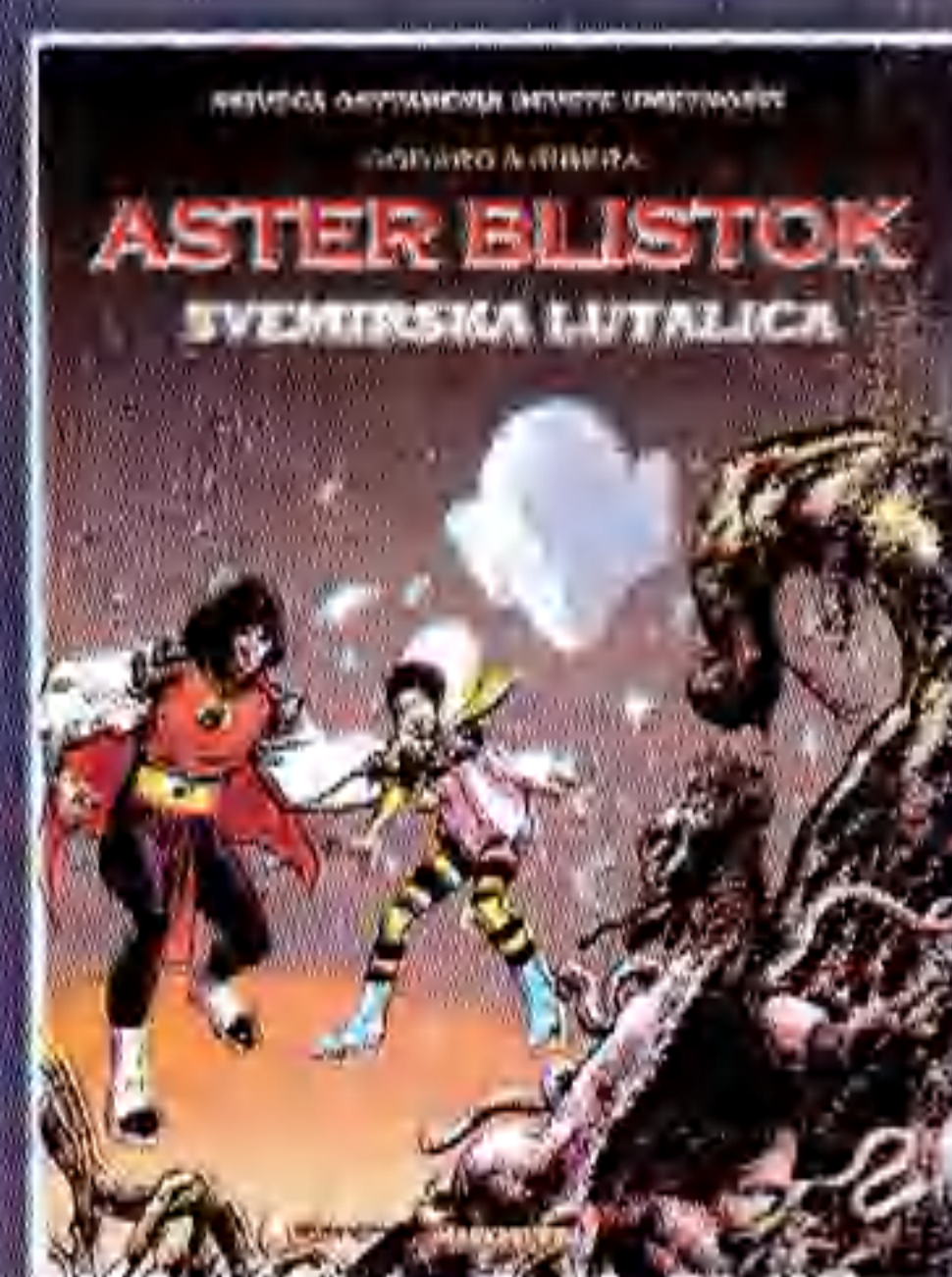
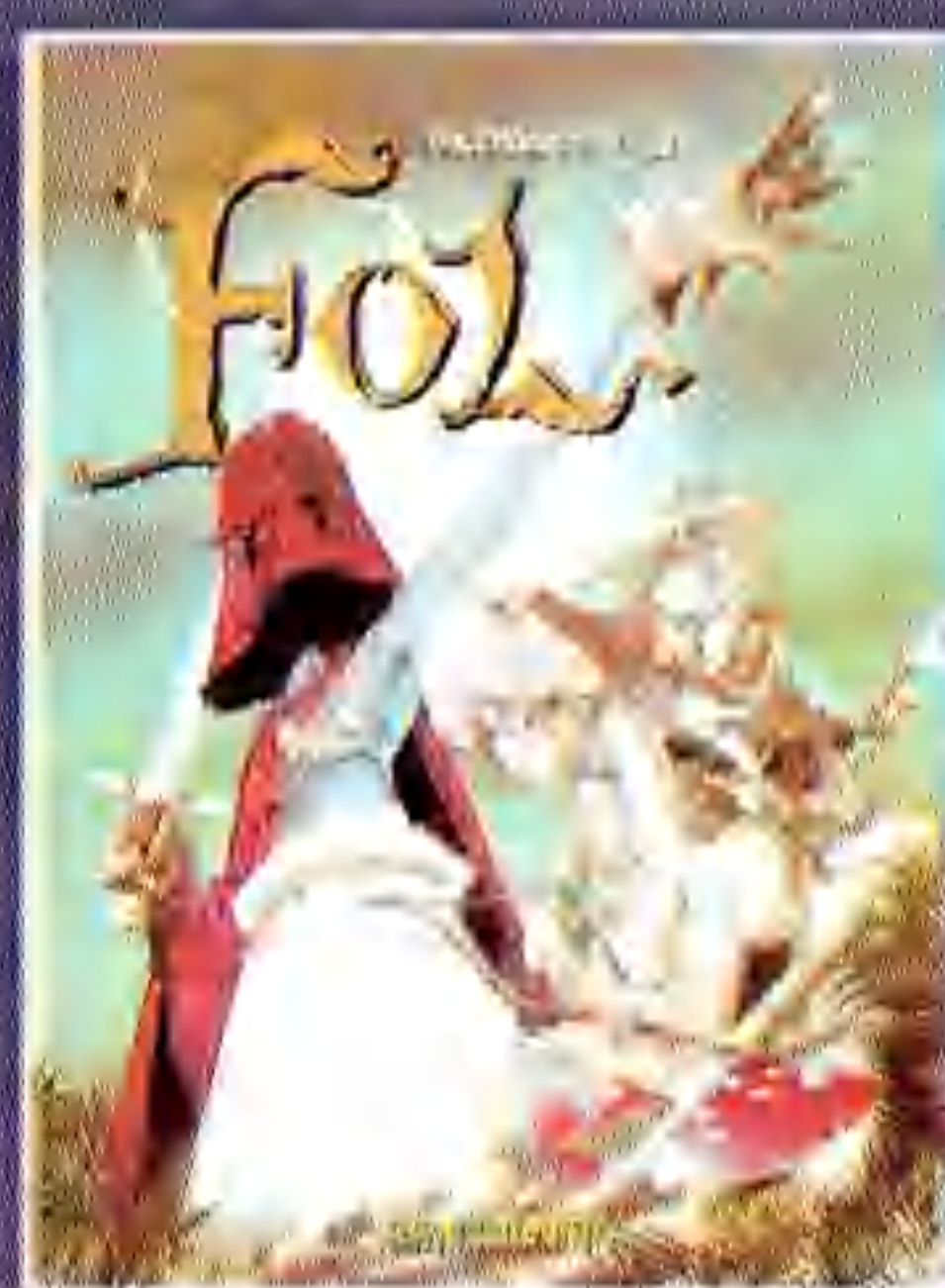
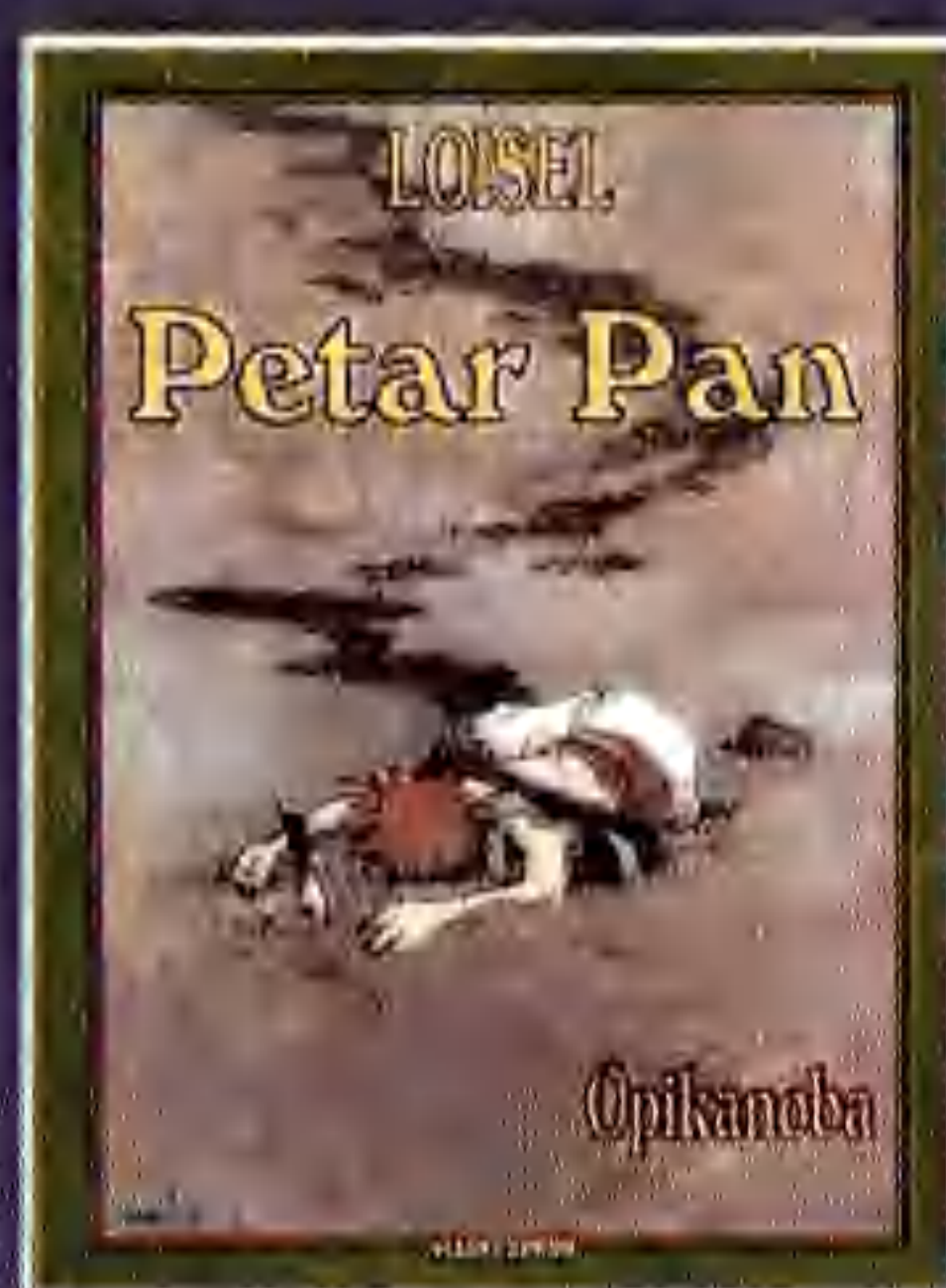
POTRAŽITE NAŠA REDOVNA STRIP IZDANJA

početkom meseca

sredinom meseca

VELIKI IZBOR STRIP ALBUMA

INFORMACIJE
NA TELEFON:
021 332 220

MARKETPRINT

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00344

